

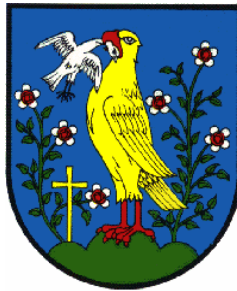

BAU-PROJECT

DESIGNING AND IMPLEMENTATION FIRM

UL. UPALNA 10, 53 - 023 WROCŁAW. POLAND. PHONE/FAX: (071) 33 99 115 e-mail: bau.project@wp.pl

GMINA MIRSK

**ZMIANA STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY MIRSK**

WROCŁAW - MIRSK
LUTY 2006

**Załącznik Nr 1
Do Uchwały Rady
Miejskiej Gminy Mirsk
Nr XL/284/06
z dnia 24 lutego 2006 r.**

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY MIRSK

CZĘŚĆ A: UWARUNKOWANIA

CZĘŚĆ B: KIERUNKI

CZĘŚĆ C: UZASADNIENIE I SYNTEZA

ZLECENIODAWCA:

URZĄD MIASTA I GMINY MIRSK

WYKONAWCA:

„BAU-PROJECT”
BUDOWNICTWO, ARCHITEKTURA, URBANISTYKA
STUDIA, PROJEKTY, REALIZACJE
DR INŻ. ARCH. ROMUALD PUSTELNIK

GŁÓWNY PROJEKTANT:

DR INŻ. ARCH. ROMUALD PUSTELNIK
NR UP. URBANISTYCZNYCH 1467/94

ZESPÓŁ GŁÓWNEGO PROJEKTANTA:

DR EWA PUSTELNIK
MGR INŻ. ANNA KORABIEWSKA
MGR INŻ. PRZEMYSŁAW MALCZEWSKI
MGR INŻ. RAFAŁ SÓJKA
MGR INŻ. MICHAŁ WIĄCEK

SPIS TREŚCI:	
CZĘŚĆ A. UWARUNKOWANIA	
I. WSTĘP	10
PODSTAWY PRAWNE	10
MATERIAŁY WYJŚCIOWE	11
PRZEDMIOT OPRACOWANIA	11
II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU	12
1 DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU	12
2 STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY	16
3 STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚĆ I JAKOŚĆ ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	16
3.1 STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO	16
3.1.1 Położenie fizyczno – geograficzne	16
3.1.2 Rzeźba terenu i budowa geologiczna	16
3.1.3 Surowce naturalne	17
3.1.4 Wody powierzchniowe	19
3.1.5 Wody podziemne	21
3.1.6 Warunki klimatyczne	22
3.1.7 Gleby	23
3.1.8 Lasy	26
3.2 OCHRONA PRZYRODY	27
3.2.1 Flora chroniona	27
3.2.2 Fauna chroniona	29
3.2.3 Obszary i obiekty proponowane do ochrony	31
3.3 STAN ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	32
3.3.1 Warunki naturalne rolnictwa	32
3.3.2 Struktura agrarna i liczba gospodarstw	33
3.3.3 Produkcja roślinna	35

3.3.4	Produkcja zwierzęca.....	36
3.4	STAN LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	37
4	STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	38
4.1	Wartość środowiska kulturowego objętego ochroną prawną.....	38
4.2	Obiekty wpisane do rejestru zabytków.....	39
4.3	Obiekty wpisane do ewidencji WKZ.....	40
4.4	Obiekty wskazane do objęcia rejestrem zabytków.....	40
4.5	Stanowiska archeologiczne.....	40
4.6	Charakterystyka i rys historyczny gminy.....	40
5	WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA.....	50
5.1	DEMOGRAFIA I ZATRUDNIENIE.....	50
5.1.1	Sieć osadnicza i demografia.....	50
5.1.2	Ruch naturalny ludności.....	52
5.1.3	Zatrudnienie.....	54
5.2	WARUNKI ZAMIESZKIWANIA.....	54
5.3	OCHRONA ZDROWIA.....	57
5.4	POMOC SPOŁECZNA.....	58
5.5	EDUKACJA.....	60
5.5.1	Wychowanie przedszkolne.....	61
5.5.2	Szkoły podstawowe i gimnazjum.....	61
5.6	KULTURA, SPORT, REKREACJA I WYPOCZYNEK.....	62
5.7	TURYSTYKA.....	64
5.8	POZAROLNICZA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA.....	65
6	ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA.....	65
7	POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.....	66
8	STAN PRAWNY GRUNTÓW.....	66
9	WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	67

10	WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	67
11	WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH	67
12	WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH, WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	68
13	STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI.....	69
13.1	STAN SYSTEMU KOMUNIKACJI	69
13.1.1	Komunikacja drogowa	69
13.1.2	Komunikacja kolejowa	70
13.1.3	Komunikacja rowerowa.....	70
13.2	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	70
13.2.1	Zaopatrzenie w wodę	70
13.2.2	Gospodarka ściekowa	71
13.2.3	Gospodarka odpadami	71
13.2.4	Zaopatrzenie w gaz.....	71
13.2.5	Zaopatrzenie w energię elektryczną	71
13.2.6	Telekomunikacja	72
13.2.7	Gospodarka ciepła	72
14	ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.....	72
	CZĘŚĆ B.....	75
I	STRUKTURA HIERARCHICZNA CELÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MIRSK : MISJA, STRATEGICZNE, GŁÓWNE I UZUPEŁNIAJĄCE CELE ROZWOJU (ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE).....	76
1	MISJA.....	77
1.1	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STANU I TENDENCJI PRZEMIAN WSI I ROLNICTWA W POLSCE I W EUROPIE	77
1.2	WSPÓŁCZESNE STRATEGIE ROZWOJU WSI I ROLNICTWA. WIELOFUNKCYJNOŚĆ OBSZARÓW WIEJSKICH, STAN ISTNIEJĄCY I KIERUNKI ROZWOJU.....	78
1.3	NOWE KONCEPCJE ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH.....	82

1.4	OGÓLNE ZAŁOŻENIA DO KREOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNO – GOSPODARCZEGO OBSZARÓW WIEJSKICH.....	83
1.5	OKREŚLENIE „MISJI” ROZWOJU GMINY MIRSK	84
2	CELE STRATEGICZNE ROZWOJU PRZESTRZENNO – GOSPODARCZEGO GMINY MIRSK	85
3	GŁÓWNE CELE ROZWOJU PRZESTRZENNO – GOSPODARCZEGO GMINY MIRSK	86
4	UZUPEŁNIAJĄCE CELE ROZWOJU PRZESTRZENNO – GOSPODARCZEGO GMINY MIRSK	87
II.	KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO ZGODNIE Z WYMOGAMI USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM	87
1	KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW.....	89
2	KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	90
2.1	Tereny zurbanizowane	90
2.1.1	Tereny zabudowy mieszkaniowej	90
2.1.2	Tereny zabudowy usługowej (U)	92
2.1.3	Tereny przemysłowe, tereny magazynowo – składowe, eksploatacji surowców (P, P-U, PG).....	93
2.2	Tereny niezabudowane	94
2.2.1	Tereny użytkowane rolniczo i lasy	94
2.2.2	Istniejące i projektowane zbiorniki wodne (W,WI)	95
2.2.3	Projektowane tereny usług terenowych (UT)	95
2.2.4	Projektowane tereny usług sportowych (US)	96
3	OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK.....	96
4	OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	102

5	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	107
5.1	KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI	107
5.1.1	Komunikacja drogowa	107
5.1.2	Komunikacja kolejowa	108
5.1.3	Komunikacja rowerowa.....	108
5.2	KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	109
5.2.1	Zaopatrzenie w wodę.....	109
5.2.2	Oczyszczanie ścieków	110
5.2.3	Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	110
5.2.4	Zaopatrzenie w gaz	111
5.2.5	Ciepłownictwo.....	111
5.2.6	Telekomunikacja	112
5.2.7	Gospodarka odpadami	112
6	OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM.....	112
7	OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW ZAWIERAJACYCH ZADANIA RZĄDOWE.....	114
8	OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M ² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	115
9	OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE.....	115
10	KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	115

11	OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	116
12	OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	116
13	OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIAZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ.....	117
14	OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENÍ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI.....	117
15	GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH.....	117
16	INNE OBSZARY PROBLEMOWE.....	117
	CZĘŚĆ C.....	118
	UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ PLANU STUDIUM.....	118

CZĘŚĆ A
UWARUNKOWANIA

I. WSTĘP

PODSTAWY PRAWNE

- Uchwała nr XXIII/173/04 Rady Gminy Mirsk z dnia 24 września 2004 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirsk,
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami),
- Prawo wodne – Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r (Dz. U. z 2001r. nr 115, poz. 1229 z późniejszymi zmianami),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z dnia 28 kwietnia 2004 roku (Dz. U. z 2004 r. nr 118, poz. 1232),
- Ustawa o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. wraz z póź. zm. – Dz. U. nr 204/2004, poz. 2086.
- Prawo ochrony środowiska – Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. z 2001 r. nr 62, poz. 627 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa o ochronie przyrody z dnia 30 kwietnia 2004 roku (Dz. U. z 2004 nr 92, poz. 880),
- Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Z dnia 23 lipca 2003 roku (Dz. U. z 2003 r. nr 162, poz. 1568),
- Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. z 2001 r. nr 62, poz. 628 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dnia 7 czerwca 2001 roku (Dz. U. z 2001 r. nr 72, poz. 747),
- Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. z 2004 r. nr 92, poz. 880),
- Ustawa o zmianie ustawy Prawo Budowlane oraz o zmianie niektórych ustaw z dnia 27 marca 2003 roku (Dz. U. z 2003 r. nr 80 poz. 718),
- Prawo geologiczne i górnicze – Ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku (Dz. U. z 1994 r. nr 27, poz. 96 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (Dz. U. z 1995 r. nr 16, poz. 78 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku (tj. Dz. U. z 1996 r. nr 13 poz. 74),
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie z dnia 2 marca 1999 roku (Dz. U. z 1999 r. nr 43, poz. 430).

MATERIAŁY WYJŚCIOWE

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirsk, gł. proj.: arch. J. Korzeń, Jeleniogórskie Biuro Planowania i Projektowania, Jelenia Góra 2000,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Mirsk, Mirsk 2004,
- Studium zagospodarowania przestrzennego pasma drogi śródsudeckiej, gł. proj. mgr inż. arch. Marzena Pasak, Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu, Wałbrzych – Wrocław 2000 – 2003,
- Plan ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Bobru i jego otuliny, Jeleniogórskie Biuro Planowania i Projektowania, Jelenia Góra 1998,
- Roczniki Statystyczne Województwa Dolnośląskiego, opracowania Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego, Wrocław 1996 – 2004,
- Podstawowe informacje ze spisów powszechnych – gmina miejska Mirsk, Urząd Statystyczny we Wrocławiu –2003.
- Plan Zagospodarowania Województwa Dolnośląskiego zatwierdzony uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr XLVIII/873/2002 z dnia 30.08.2002 r.,
- Raporty o stanie środowiska w Województwie Dolnośląskim w latach 2001 – 2003, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- Materiały i informacje Powiatowego Urzędu Pracy w Lwówku Śląskim zebrane w styczniu 2005 r.,
- Materiały i informacje Miejsko -Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirsku zebrane w czerwcu i lipcu 2004 r.,
- Wnioski do Studium zebrane w czerwcu i lipcu 2004 r.

PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest zmiana „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirsk” określająca zasadnicze cele rozwoju gminy, które wynikają z przyjętej polityki przestrzennej (w zakresie kierunków i zasad ich realizacji) oraz istniejących uwarunkowań rozwoju.

II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1 DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU

Gmina miejsko-wiejska Mirsk leży w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego. Graniczy:

- od północnego-zachodu z gminą Leśną,
- od północy z miastem i gminą Gryfów Śląski,
- od północnego-wschodu z gminą Lubomierz,
- od wschodu z gminą Stara Kamienica,
- od południowego-wschodu i południa z miastem Szklarska Poręba,
- od południa z miastem Świeradów Zdrój,
- od południowego-zachodu znajduje się granica państwa z Republiką Czeską.

Przez teren gminy przebiegają trzy ważne trasy komunikacyjne:

- droga wojewódzka nr 361 Radoniów – Mirsk – Orłowice – Granica Państwa (przejście Czerniawa Zdrój – Nove Mesto),
- droga wojewódzka nr 360 Gryfów Śląski – Świecie – Granica Państwa (przejście Świecie – Jindrichovice),
- droga wojewódzka nr 404 Orłowice – Świeradów Zdrój – Szklarska Poręba.

Gmina Mirsk powiązana jest bardzo ściśle z pasmem Gór Izerskich, które leży w południowej jej części. Jest to wspaniałe zaplecze dla uprawiania wszelakich form turystyki górskiej, zarówno w okresie letnim, jak również zimowym. Część południowa leży na obszarze prawnie chronionym, Obszarze Chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie.

Funkcją dominującą gminy jest przemysł, który, mimo słabnącej pozycji, nadal zapewnia największą liczbę miejsc pracy mieszkańcom gminy. Ze względu na górski charakter gminy, funkcja rolnicza jest bardzo słabo rozwinięta.

Gmina miejsko-wiejska Mirsk jest jedną z 5 gmin powiatu lwóweckiego i zajmuje powierzchnię 187 km².

Na terenie gminy znajduje się 17 sołectw i jedno miasto. Gmina liczy 9160 mieszkańców (wg danych zawartych w „Roczniku statystycznym województwa dolnośląskiego 2004”- tom II Powiaty i gminy), a gęstość zaludnienia wynosi 49 osób na km².

Głównym ośrodkiem jest miasto gminne Mirsk.

Miasto Mirsk z historycznym rynkiem i ukształtowaną tkanką, zlokalizowane jest w centralnej części gminy. Stanowi największy obszar zurbanizowany gminy. Układ łańcuchowy miasta rozwija się wzdłuż głównego szlaku komunikacyjnego (droga wojewódzka nr 361 Gryfów Śl. – Czerniawa Zdrój) i po obu brzegach rzeki Kwisy. Zabudowa łańcuchowa Mirska łączy się z zabudową wsi Brzezinec i Karłowiec na północy i wsią Mroczkowice na południu, tworząc długi ciąg zabudowy wzdłuż wyżej wymienionej drogi i rzeki Kwisy.

Miasto jest głównym ośrodkiem administracyjno – usługowym w gminie. Zamieszkuje tutaj 4198 osób, co stanowi około 46% populacji gminy.

Pozostałe miejscowości to:

BRZEZINIEC

Wieś łańcuchowa, ciągnąca się wzdłuż prawego brzegu Kwisy, zlokalizowana na północ od Mirska na wysokości 330-340 m n.p.m. Zabudowa wsi powiązana jest z zabudową Mirska i Karłowca. Grunty wsi zajmują 383 ha.

GAJÓWKA

Wieś położona w dolinie Raczyzny (dopływ Mrożynki, zasilającej Długi Potok) i na pobliskich wzniesieniach na wysokości 375-410 m n.p.m. Powierzchnia gruntów Gajówki wynosi 248 ha.

GIEBUŁTÓW

W skład Giebułtowa wchodzi też dawne wsie Giebułówek, Augustów i Wola Augustowska. Grunty wsi Giebułtów razem z wymienionymi częściami zajmują powierzchnię 1207 ha.

Właściwy Giebułtów to wieś łańcuchowa, położona na wysokości 355 - 440 m n.p.m., w dolinie potoku, spływającego z Wojkowej (502 m) ku wschodowi, do Kotliny Mirska.

Giebułówek ciągnie się na lewym brzegu Łużycy, wzdłuż drogi łączącej Giebułtów z Wolimierzem, na wysokości 360-390 m n.p.m.

Augustów znajduje się ok. 1 km na północ od Giebułtowa, na północnych zboczach Wojkowej (502 m).

Wola Augustowska to wieś łańcuchowa położona u wschodniego podnóża Wojkowej (502 m) na wysokości 365-385 m n.p.m.

Pomiędzy Giebułtówem i Augustowem przebiega droga wojewódzka nr 360 Gryfów Śląski – Świecie.

GIERCZYN

Gierczyn położony jest w dolinie Czamotołki, na północnym skłonie Grzbietu Kamienickiego oraz u jej wylotu do Kotliny Mirska. Obie części wsi różnią się charakterem zabudowy. Część górna jest rozproszona, podobnie jak zabudowa przysiółka Lasek, położonego w następnej dolince na wschód. Dolna część Gierczyna to zwarta zabudowa łańcuchowa. Zabudowa wsi rozprzestrzeniona jest na wysokości 420 - 600 m n.p.m. Powierzchnia gruntów Gierczyna wynosi 754 ha.

GRUDZA

Wieś łańcuchowa, położona na wierzchołku i wschodnich zboczach bezimiennego wzgórza o wysokości 506 m n.p.m., na Przedgórzu Rębiszowskim, w odległości ok. 9 km od Mirska, w kierunku wschodnim. Powierzchnia, jaką zajmują grunty Grudzy, wynosi 627 ha.

KAMIEŃ

Wieś łańcuchowa, ciągnąca się na prawym brzegu Kwisy, w południowej części Kotliny Mirska, na wysokości 365 - 395 m n.p.m. Zabudowa wsi od północy łączy się z zabudową wsi Mroczkowie. Grunty Kamienia zajmują powierzchnię 367 ha.

KARŁOWIEC

Wieś łańcuchowa, rozciągająca się na lewym brzegu Kwisy, w północnej części Kotliny Mirska, na wysokości 335-350 m n.p.m. Zabudowa wsi tworzy ciąg w kierunku południowym wraz z Mirskiem. Grunty wsi Karłowiec zajmują powierzchnię 158 ha.

KŁOPOTNICA

Wieś powstała jako przysiółek Grudzy w okresie wojny trzydziestoletniej. Była własnością benedyktynek z Lubomierza.

KOTLINA

Niewielka wioska o rozproszonej zabudowie, położona w górnej części doliny Dzieży, na północnych zboczach Kotła (721 m), w Grzbiecie Kamienickim, na wysokości 500 - 690 m n.p.m. Wieś zlokalizowana jest w południowej części gminy na wschód od Orłowic. Grunty wsi Kotlina zajmują powierzchnię 109 ha.

KROBICA

Wieś łańcuchowa, położona u podnóża Grzbietu Kamienickiego, na prawym brzegu Kwisy, u jej wylotu do Kotliny Mirska, na wysokości 400 - 460 m n.p.m. Wieś zlokalizowana jest równolegle do wsi Orłowice po wschodniej stronie. Powierzchnia gruntów wsi Krobica wynosi 330 ha. Powierzchnia Krobicy, znajdująca się w granicach gminy Mirsk, osiąga aż 9224 ha z często zaliczaną do niej powierzchnią niezamieszkałej części Gór Izerskich.

KWIECISZOWICE

Niewielka wioska usytuowana w dolinie Jaroszyckiego Potoku, u północnego podnóża Grzbietu Kamienickiego, na wysokości 435 - 480 m n.p.m. Wieś zlokalizowana jest w południowo – wschodniej części gminy. Grunty Kwieciszowice zajmują 312 ha.

MLĄDZ

Wieś o rozproszonej zabudowie nad rzeką Mrożynką i Czarnotką, w południowo-wschodniej części Kotliny Mirska, na wysokości 360 - 440 m n.p.m. Grunty Mładza zajmują powierzchnię 353 ha.

MROCZKOWICE

Wieś łańcuchowa, ciągnąca się na lewym brzegu Kwisy, w południowej części Kotliny Mirska, na wysokości 360 - 390 m n.p.m. Wieś zlokalizowana jest na południe od Mirska. Zabudowa wsi łączy się od północy z Mirskiem, a od południa z Kamieniem. Grunty Mroczkowice zajmują powierzchnię 648 ha.

ORŁOWICE

Wieś łańcuchowa, położona u podnóża Grzbietu Kamienickiego, wzdłuż rzeki Kwisy, u jej wylotu do Kotliny Mirska, na wysokości 390 - 450 m n.p.m. Wieś zlokalizowana jest wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 361 Gryfów – Czerniawa Zdrój i nr 404 (Świeradów Zdrój – Szklarska Poręba). Powierzchnia gruntów wsi Orłowice wynosi 310 ha.

PROSZOWA

Niewielka wieś w dolinie u północnego podnóża Grzbietu Kamienickiego na wysokości 455 - 510 m n.p.m. Zlokalizowana jest we wschodniej części gminy, nad rzeką Ładą. Grunty Proszowej zajmują powierzchnię 273 ha.

PRZECZNICA

Wieś łańcuchowa, położona w dolinie Przeczniczego Potoku i jego bezimiennego dopływu, na północnym skłonie Grzbietu Kamienickiego. Górna część wsi o rozproszonej zabudowie nazywana jest Radoszkowem. Przecznicza położona jest na wysokości 430 - 600 m n.p.m., w południowej części gminy. Powierzchnia gruntów Przeczniczy wynosi 566 ha.

RĘBISZÓW

Duża wieś o rozproszonej zabudowie na zachodnim krańcu Przedgórze Rębiszowskiego i we wschodniej części Kotliny Mirska, nad rzeką Skitnica (prawy dopływ Mrożynki) na wysokości 360 - 445 m n.p.m. Grunty Rębiszowa zajmują powierzchnię 1411 ha.

Gmina Mirsk charakteryzowana jest jako obszar nastawiony na produkcję przemysłową, w której ten dział gospodarki stanowił i stanowi główne źródło zatrudnienia dla mieszkańców. Z powodu kryzysu dotychczasowych dziedzin działalności przemysłowej gmina poszukuje alternatywnych form aktywizacji gospodarczej i kieruje swoje wysiłki w stronę rozwoju turystyki ze względu na znakomite zaplecze przyrodniczo-krajobrazowe.

Duże skupisko terenów zalesionych w południowej części zajmuje 10143 ha, co stanowi 57% powierzchni gminy. Występuje tam około 17 gatunków drzew, a trzon lasotwórczy stanowią świerki.

Działalność rolnicza na obszarze gminy obejmuje 743 gospodarstwa, które zapewniają jedynie 2,8% zatrudnienia. Ponad 54% stanowią gospodarstwa poniżej 2 ha, a średnia powierzchnia gospodarstwa na terenie gminy wynosi 7,82 ha. Gleby występujące w gminie zaliczyć można do średnich i słabych. Pagórkowate ukształtowanie terenu oraz znaczne zakwaszenie gleb nie sprzyja prowadzeniu działalności rolniczej.

Osią komunikacyjną gminy w kierunku północ - południe jest droga wojewódzka nr 361, relacji Radoniów - Mirsk - Krobica - Granica Państwa, wzdłuż której skupia się główny ciąg osadniczy zurbanizowanych terenów Mirska, Mroczkowice, Krobicy i Orłowice. Droga ta przenosi ruch lokalny i tranzytowy.

Uzbrojenie terenu gminy Mirsk tworzy sieć energetyczna. Gminna sieć wodociągowa obejmuje miasto Mirsk, Mroczkowice oraz Giebułtów, który posiada sieć lokalną. Kanalizacja zrealizowana przed 1945 rokiem, obejmuje tylko miasto. Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych na lata 2004-2006 zakłada zwodociągowanie wsi Kamień, Mroczkowice, Krobica, Orłowice, Giebułtów, Brzezinec i Karłowiec oraz założenie kanalizacji sanitarnej w mieście Mirsk oraz sołectwach Mroczkowice, Kamień, Krobica, Orłowice. Gmina nie posiada sieci gazowej.

2 STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Zgodnie z obowiązującą ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ład przestrzenny jest to: „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne”.

Wszystkie te elementy zostaną omówione w dalszych punktach II części niniejszego opracowania.

Ochrona ładu przestrzennego dotyczy szczególnie zachowania tożsamości kulturowej gminy, zarówno w aspekcie urbanistycznym, jak i architektury historycznych obiektów, charakterystycznych dla gminy Mirsk.

3 STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚĆ I JAKOŚĆ ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

3.1 STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO

(według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mirsk, Mirsk maj 2000r.):

3.1.1 Położenie fizyczno – geograficzne

Gmina Mirsk położona jest w rozległej kotlinie, u stóp Gór Izerskich, wzdłuż płynącej środkiem rzeki Kwisy. Gmina usytuowana jest na pograniczu polsko - czeskim (przejście graniczne znajduje się w miejscowości Czerniawa Zdrój). Stosunkowo blisko położona jest również zachodnia granica państwa polskiego (w odległości około 50 km – przejście graniczne w Olszynie). W pobliżu gminy usytuowane są znane miejscowości turystyczne takie jak Świeradów Zdrój oraz Szklarska Poręba. Południowa część, związana z Górami Izerskimi, jest atrakcyjna dla uprawiania różnych form turystyki.

3.1.2 Rzeźba terenu i budowa geologiczna

Pod względem morfologicznym miasto i gmina Mirsk położone są w obrębie Gór Izerskich (południowa część gminy) oraz Pogórza Izerskiego (część północna). Góry Izerskie posiadają charakter starych gór o wyrównanych grzbietach i profilach stoków z kopulastymi wierzchołkami szczytów. Dzielą się one na dwa grzbiety przecięte doliną Kwisy: niższy, północny Grzbiet Kamieniecki z najwyższym szczytem Kamienicą (973 m n.p.m.) oraz północny Grzbiet Wysoki z najwyższym szczytem Wysoką Kopą (1126 m n.p.m.). Spadki stoków w przewadze zawierają się w granicach 15 - 35%, spory procent powierzchni zajmują stoki łagodne do 15%, które najczęściej występują w partiach przyszczytowych lub przydolinnych. Stosunkowo niewielkie powierzchnie zajmują stoki bardzo strome, o spadkach powyżej 35%. Miejscami, na skutek selektywnego wietrzenia, powstały skałki urozmaicające krajobraz.

W krajobrazie Gór Izerskich wyróżniają się dwie większe doliny rzeczne Izery i Kwisy. Dolina Izery znajduje się przy południowej granicy gminy (granica państwa) i posiada kilkusetmetrową szerokość przy bardzo skomplikowanym kształcie. Przebieg doliny na znacznym odcinku jest łagodny, miejscami tylko występują okrawędziowania. Dno doliny jest lekko sfalowane i podmokłe z uwagi na

występujące tu torfowiska wysokie. Dolina Kwisy oddziela od siebie grzbiety Gór Izerskich. Posiada ona wyraźniejsze granice niż Dolina Izery, a jej szerokość jest zmienna, nie przekracza jednak 200 m. Dolinki boczne Gór Izerskich są wąskie, z reguły 20 - 30 metrowe, wypreparowane w odpornym podłożu skalnym.

Pogórze Izerskie oddzielone jest od Gór Izerskich dość wyraźną granicą, biegnącą równoleżnikowo od Krobicy przez Gierczyn do Przecznicy. Wydziela się tu od zachodu Przedgórze Izerskie, w części centralnej Kotlinę Mirska i w części wschodniej Przedgórze Rębiszowskie. Oba Przedgórze mają charakter pagórkowaty, a lokalne kulminacje osiągają wysokość do ok. 550 m n.p.m. Na obszarze Przedgórze Rębiszowskiego występują dodatkowo stożkowe czapy bazaltowe jako efekt trzeciorzędowej aktywności wulkanicznej. Kotlina Mirska obejmuje obniżenia dolinne Kwisy i jej dopływów. Powierzchnia Kotliny jest pofalowana i nachylona generalnie ku północy. W krajobrazie Pogórza wyróżnia się dolina Kwisy z jej licznymi dopływami. Ma ona tutaj zróżnicowany charakter, miejscami oddzielona jest od terenów pozadolinnych wyraźną granicą morfologiczną w postaci kilkumetrowej skarpy, miejscami zaś jest bardzo niewyraźna i rozmyta. Dolinki boczne dopływów Kwisy mają dwojaki charakter, są to wąskie dolinki erozyjne wcięte w podłoże lub rozległe obszary akumulacji rzecznej.

Budowa geologiczna gminy jest bardzo zróżnicowana. Najstarszymi skałami, budującymi Góry Izerskie, są gnejsy drobnoziarniste i słojuowo - oczkowe wieku prekambryjskiego. Wśród nich występują ławice granitów porfiroblastycznych dwułuszczkowych. Miejscami występują żyły kwarcowe w towarzystwie mylonitów kwarcowych, potrzaskane licznymi uskokami, pochodzącymi ze starszego paleozoiku. Występują tu również żyły karbońskich mikrogranitów, mikrogranodiorytów i lamprofirów. Obniżenia większych dolinek rzecznych zbudowane są z glin deluwialnych i rumosza skalnego, pochodzących z plejstocenu. Utwory najmłodsze to budujące dna dolin osady rzeczne i torfy, powstałe już w holocenie.

Rejon Pogórza posiada nieco inną budowę geologiczną. Oddziela go od gór pas występujących tu prekambryjskich łupków łuszczkowych ze strefami wzbogacenia w granit i porfiroblast biotyту. Pas ten ciągnie się równoleżnikowo od Krobicy aż po Kwieciszowice. Inne skały prekambryjskie występujące na pogórze, to gnejsy oczkowe i słojuowe (głównie rejon Rębiszowa i na NE od Mirska), granitognejsy (Mładz, Proszowa) i leukogranity (pomiędzy Mirskiem a Mładzem). Żyły kwarcowe występują tu rzadko. Efektem trzeciorzędowej aktywności wulkanicznej (neogen) są intruzje bazaltowe w rejonie Mładz - Rębiszów - Proszowa. Towarzyszą im piaski i iły tego samego wieku.

U podnóża Gór Izerskich występują utwory deluwialne z rumoszem skalnym oraz osady stożków napływowych, pochodzące z holocenu. Doliny rzeczne wypełnione są również holoceńskimi osadami rzeczными. Lokalnie tylko występują starsze terasy plejstoceńskie, zbudowane z piasków, głównie w rejonie Krobica - Kamień - Rębiszów.

3.1.3 Surowce naturalne

Gminę Mirsk charakteryzuje występowanie dużego bogactwa surowców skalnych. Do najważniejszych złóż udokumentowanych należą złoża bazaltu, łupka łuszczkowego i cyny. Udokumentowano także szereg złóż torfu, na których do niedawna prowadzona była eksploatacja (złoża „Skalno - Izera”).

Rejon gminy Mirsk charakteryzuje się ponadto bogatą przeszłością górnictwem. W rejonie Gierczyna i Kotliny do XVI w. prowadzona była eksploatacja górnictwa złóż

cyny. Na początku XVIII w. prace przerwano, aby je wznowić na przełomie XVIII/XIX w., niestety bez większych rezultatów ze względu na zbyt dużą głębokość eksploatacji oraz trudności w odnawianiu złoża. Próby wznowienia eksploatacji rud cyny w rejonie Gierczyna podjęto bez powodzenia w latach 1938 - 45. Pozostałością po tych robotach są liczne bezużyteczne hałdy. Od 1951 r. prowadzono prace poszukiwawcze i wiertnicze za rudami cyny w rejonie Krobicy, Przecznicy i Gierczyna. Efektem tych prac były liczne dokumentacje geologiczne dla poszczególnych rejonów, dotyczące złóż udokumentowanych w kategorii C₂ lub C₁. Na podstawie przeprowadzonych badań zasoby ród cyny przekwalifikowano do zasobów pozabilansowych.

W przeszłości w Kotlinie eksploatowany był gnejs, czego pozostałością jest duży kamieniołom. Również w Przecznicy w 1760 r. uruchomiona została kopalnia rud kobaltu. W poniższym zestawieniu przedstawiono stan zagospodarowania istniejących złóż.

Tab. nr 1. Zestawienie stanu zagospodarowania złóż udokumentowanych eksploatowanych i nieeksploatowanych na terenie gminy Mirsk.

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania
Złoże łupków łyszczkowych „Orłowice”	Złoże eksploatowane
Złoże bazaltu Rębiszów”	Eksploatacja zakończona
Złoże bazaltu „Góra Kamienista”	Złoże eksploatowane
Złoże kwarcu żyłowego „Stanisław”	Złoże eksploatowane
Złoże bazaltu „Kłopotno”	Złoże eksploatowane
Złoże torfu (borowina) „Skalno - Izera”	Złoże rezerwowe
Złoże cyny „Gierczyn”	Złoże perspektywiczne
Złoże cyny „Krobica”	Złoże perspektywiczne
Złoże surowca skalniowego „Proszowa – Kwieciszowice”	Złoże perspektywiczne

Złoże kwarcu żyłowego „Stanisław” położone jest poza granicami gminy i tylko część terenu górniczego znajduje się w granicach gminy. W wyniku prowadzonej eksploatacji surowców następują przekształcenia powierzchni terenu i krajobrazu.

Prace górnicze wpływają niekorzystnie na krajobraz, następuje ścięcie kulminacyjnej części terenu złoża oraz usunięcie wierzchniej warstwy gleby. W krajobrazie pojawiają się nowe elementy zagospodarowania, takie jak wyrobisko, taśmociąg, zakład przeróbczy. Przekształcenia powierzchni terenu mają charakter nieodwracalny. Skutki tych przekształceń łagodzi częściowo rekultywacja. Istotne zagrożenia dla środowiska związane są także z robotami strzałowymi, którym towarzyszą niekorzystne oddziaływania, przejawiające się w postaci: drgań podłoża, rozrzutu odłamków skalnych, powietrznej fali uderzeniowej, hałasu i emisji gazów postrzałowych stanowiących produkty wybuchu. Oddziaływania te są krótkotrwałe, a ich zasięg jest ograniczony i zależy głównie od rodzaju, wielkości oraz sposobu odpalania ładunków materiału wybuchowego (MW). Zasięg ww. oddziaływań powinien mieścić się w granicach terenu górniczego.

3.1.4 Wody powierzchniowe

Przez teren gminy przebiega wzdłuż Wysokiego Grzbietu dział wodny pomiędzy morzem Bałtyckim i Północnym. Na południe od Wysokiego Grzbietu teren należy do zlewni Izery -dopływu Łaby. Stanowi ona południową granicę gminy oraz granicę państwową i płynie licznymi zakolami w szerokiej dolinie, wyścielonej torfowiskiem wysokim. Spływa do niej szereg potoków odwadniających południowe zbocza Wysokiego Grzbietu. Potoki płyną w wąskich i niezbyt głęboko wciętych dolinach.

Na północ od Wysokiego Grzbietu cały pozostały teren należy do zlewni Kwisy. Kwisa bierze swój początek na zboczach Izerskiego Garbu, na wysokości ok. 1000 m n.p.m., zbierając w swym górnym odcinku wody spływające zarówno z Wysokiego Grzbietu jak i Grzbietu Kamienieckiego. W rejonie Świeradowa Zdroju, Kwisa płynie do tej pory w kierunku SE – NE, zmienia kierunek płynąc ku północy. Na wysokości Mirska wpadają do niej dwa większe dopływy, prawostronny Długi Potok, zasilany przez Mrożynkę oraz lewostronny Czarny Potok. Charakter dolin bocznych na Pogórzu zmienia się, stają się one bardziej płaskie, szersze i mniej wcięte. Kwisa na tym odcinku posiada dość wyraźną na znacznym odcinku okrawędziona dolinę.

Największe zagrożenie powodziowe powoduje rzeka Kwisa oraz Czarny i Długi Potok. Kwisa tworzy rozlewiska dopiero poniżej Mirska, w miejscu, gdzie jej zalew łączy się z zalewem Długiego Potoku oraz poniżej Czarnego Potoku. Zalew może osiągnąć szerokość do 500 m. Może ulec podtopieniu droga łącząca Mirsk z Gryfowem. Rozlewiska Czarnego Potoku mogą zalać i podtopić drogę Mirsk - Giebułtów. Zalew Czarnego Potoku może osiągnąć szerokość 500 m i długość 3,5 km. Lokalne zalewy mogą wystąpić w Mładzu na Wóstówce. Wylewy powodziowe obserwuje się na odcinku doliny Kwisy, poniżej Mirska. Pewne zabezpieczenie przed zalewami stwarza suchy zbiornik retencyjny, zlokalizowany na Długim Potoku. Chroni on przed wodami powodziowymi miasto Mirsk oraz wsie Brzezinec i Karłowiec.

Oceny jakości wód na podstawie badań fizyczno - chemicznych, hydrobiologicznych i bakteriologicznych (stan sanitarny) dokonano w oparciu o badania prowadzone w ramach monitoringu regionalnego w 10 pkp. Na terenie byłego województwa jeleniogórskiego Kwisa kontrolowana była w roku 1995 na odcinku od km 120,4 do autostrady (km 20), tj. na długości 86,6 km. Kontrolowano również jakość dopływów w przekrojach ujściowych, w tym m.in. Czarnego Potoku.

Stan czystości wód rzeki **Kwisy** w odniesieniu do charakterystycznych grup zanieczyszczeń przedstawiał się następująco:

- uwzględniając zanieczyszczenia substancjami organicznymi wody Kwisy odpowiadały II klasie czystości z uwagi na poziom stężenia związków organicznych; w przekroju poniżej Świeradowa odnotowano obniżenie się stężenia zawartości związków organicznych do poziomu I klasy czystości;
- uwzględniając stopień zasolenia, wody Kwisy odpowiadały normom I klasy czystości na całym badanym odcinku rzeki;
- uwzględniając ilość zawiesiny ogólnej stwierdzono warunki I klasy czystości w wodach rzeki Kwisy na całym badanym odcinku rzeki;
- uwzględniając duże obciążenie wód związkami biogennymi należy stwierdzić, że wskaźnikiem decydującym o klasyfikacji był fosfor ogólny i fosforany; poziom stężenia fosforanów odpowiadał I i II klasie czystości, natomiast w przekroju poniżej dopływu Czarnego Potoku odnotowano wzrost stężenia fosforanów do poziomu II klasy czystości; poziom stężenia fosforu ogólnego odpowiadał II klasie czystości, za wyjątkiem przekrojów w rejonie Świeradowa, gdzie odnotowano I klasę czystości; poziom stężenia azotu azotowego i azotu amonowego wzdłuż kontrolowanego biegu rzeki odpowiadał I klasie czystości;

- ze względu na odczyn wody rzeki Kwisy w przekroju źródłowym nie odpowiadały normom z uwagi na kwaśny odczyn; sytuacja ulega poprawie dopiero na odcinku od ujścia Oldzy, gdzie wzrasta wartość pH i wyznacza III klasę czystości;
- ocena jakości wód Kwisy według wskaźników fizyczno - chemicznych wykazała, że wody w przekroju źródłowym nie odpowiadały normom z uwagi na przekroczenie dopuszczalnych wartości pH; pozostałe badane parametry odpowiadały I i II klasie czystości;
- ze względu na wskaźniki hydrobiologiczne w wodach rzeki Kwisy wartości wskaźników saprobowości (określają poziom zanieczyszczenia wód martwą materią organiczną lub produktami jej gnilnego rozkładu) wyznaczały II klasę czystości, za wyjątkiem przekroju poniżej Świeradowa i poniżej dopływu Czarnego Potoku, w których odnotowano wartość odpowiadającą III klasie czystości; wartości wskaźników saprobowości w 90% prób wahały się od wartości 2,00 do 2,98, odpowiadając strefie β - α -mezosaprobowej;
- ocena jakości wg wskaźników biologicznych wykazała, że wody Kwisy w przekroju poniżej Świeradowa odpowiadały III klasie czystości ze względu na wysoką wartość wskaźnika saprobowości (2,98), wyznaczającą strefę α -mezosaprobową; w przekroju poniżej Świeradowa oraz dopływu Czarnego Potoku wartości wskaźnika saprobowości odpowiadały II klasie czystości wyznaczając strefę β mezosaprobową;
- ocena jakości wód Kwisy według stanu sanitarnego wykazała znaczne ilości bakterii grupy coli typu fekalnego, nie odpowiadające normom, za wyjątkiem przekroju powyżej Świeradowa, w którym wartość miana coli wyznaczała II klasę czystości.

Stan czystości wód **Czarnego Potoku** w odniesieniu do charakterystycznych grup zanieczyszczeń przedstawiał się następująco:

- ocena wyników badań w przekroju ujścia wykazała pozanormatywne zanieczyszczenie bakteriami coli typu fekalnego;
- kwaśny odczyn wody wyznaczał III klasę czystości;
- stężenia wskaźników saprobowości i BZTs oraz fosforu ogólnego utrzymywały się na poziomie II klasy czystości;
- pozostałe wskaźniki fizyko - chemiczne odpowiadały I klasie czystości;
- wartość wskaźnika saprobowości wyznaczała strefę (β -mezosaprobową).

Ocena stopnia zanieczyszczenia wód na przestrzeni ostatnich kilku lat wykazała, że nastąpiła niewielka poprawa jakości wód we wszystkich grupach zanieczyszczeń. Jednak wyniki corocznych ocen stanu zanieczyszczenia publikowane w raportach informują o złym stanie sanitarnym, kwaśnym odczynie wód górskich, nadmiernych stężeniach substancji biogenych. Mimo negatywnych cech, wody te są przydatne do wielu zastosowań gospodarczych.

Głównymi źródłami wpływającymi na stan czystości wód rzeki Kwisy i jej dopływów zlokalizowanymi na terenie miasta i gminy Mirsk są:

- ścieki z miasta Mirska oraz podłączonych do mirskiej oczyszczalni 4 sołectw;
- ścieki z budynków zlokalizowanych na terenie gminy, niedostatecznie oczyszczone w osadnikach przydomowych, odprowadzane do rzeki Kwisy lub do ziemi.

Głównymi źródłami wpływającymi na stan czystości wód rzeki Kwisy, zlokalizowanymi poza terenem gminy Mirsk są:

- ścieki z miasta Świeradowa Zdroju w ilości 180 m³/d, oczyszczane w biologicznej oczyszczalni typu ZBW-BOS o przepustowości 200 m³/d, odprowadzane do rzeki Kwisy;
- ścieki w ilości ok. 70 m³/d, z mechaniczno - biologicznej oczyszczalni osiedlowej w Świeradowie Zdroju o przepustowości 70 m³/d ze złożem

biologicznym, zmodernizowanej w 1997 r., odprowadzane do lewobrzeżnego dopływu Kwisy.

3.1.5 Wody podziemne

Wody podziemne na terenie gminy są słabo poznane. W zależności od charakteru podłoża dzielą się na wody występujące w utworach czwartorzędowych i wietrzelinach oraz wody szczelinowe.

Wody szczelinowe związane są ze starymi skałami krystalicznymi. Krążą one spękaniach skalnych i nie tworzą jednolitego poziomu wodonośnego, stabilizują się z reguły na głębokości 2 - 5 m. Lokalnie wydostają się na powierzchnię terenu, tworząc wysięki lub źródła. W rejonach o rozwiniętej sieci spękań zasoby wód szczelinowych mogą być wystarczające do zaopatrzenia lokalnych odbiorców.

Wody w utworach wietrzelinowych występują w warstwie wietrzelin i w utworach zboczowych w obrębie stoków. Woda ukazuje się w postaci sączeń na różnych głębokościach w glinach zboczowych oraz w spągowej warstwie wietrzelin na kontakcie skały litej. Sączenia wód gruntowych na stokach występują częściej na obszarach spłaszczeń stokowych oraz w ich dolnej partii. W obrębie stoków o dużym nachyleniu przeważa spływ powierzchniowy wód opadowych i roztopowych nad infiltracją wgłębną. Stąd też sączenia są tu nieliczne.

Wody w utworach czwartorzędowych występują w piaszczysto - żwirowych utworach plejstocenijskich i rzecznych. Jest to najpłytszy horyzont wód podziemnych, występujący na rozległych obszarach Kotliny Mirska i w dolinach rzecznych, stabilizujący się na 2 m, lokalnie głębiej. W rejonie Mirska miąższość utworów wodonośnych w czwartorzędzie wynosi 3 - 15 m, natomiast na południe od Mirska poniżej 3 m. Głębokość pierwszego zwierciadła wód podziemnych w rejonie Mirska wynosi od 0 do 5 m, a poniżej Mirska, ponad 20 m. Wahania zwierciadła wody, ustalone w drodze wywiadów z użytkownikami studni kopanych, mogą wynosić 2 - 3 m. Głębokość występowania zwierciadła wody gruntowej w dolinach związana jest ściśle ze stanem wód w ciekach oraz zasilaniem wodami infiltracyjnymi z terenów wyżej położonych, z reguły jednak do 1 m.

Oceny jakości wód podziemnych dokonano na podstawie badań wykonanych w ramach krajowego i regionalnego monitoringu wód podziemnych. Interpretacja wyników badań prowadzonych w latach 1991 - 1997 dowodzi, że stan czystości wód podziemnych z terenu gminy Mirsk ulegał znacznym wahaniom i przyjmował wartości od klasy Ib (wysoka jakość wód) do klasy III (wody niskiej jakości). O jakości wód w głównej mierze decydowała barwa, odczyn, elektryczna przewodność, twardość, wapń, magnez i żelazo. Sporadycznie stwierdzono obecność fenolu, miedzi i niklu, obniżających klasę czystości do klasy Ib. Obniżenie ogólnej klasy czystości do klasy II spowodowały odczyn i substancje rozpuszczalne, natomiast obniżenie jakości do klasy III powodowały wapń, twardość ogólna i wodorowęglany. Klasyfikację jakości wód podziemnych przedstawiają poniższe zestawienia.

Tab. nr 2. Stanowiska badawcze sieci krajowej monitoringu wód podziemnych z klasyfikacją jakości zwykłych wód podziemnych na terenie miasta i gminy Mirsk w latach 1991 - 1997.

Miejscowość	Stratygrafia	Głębokość stropu	Typ ośrodka skalnego	Rodzaj wód	Użytkowanie terenu	Klasa jakości wód w danym roku						
						91	92	93	94	95	96	97
Mirsk	Q	3,9	1	G	7	III	III	-	Ib	-	-	-
Gierczyn	E	51,5	3	W	3	III	III	-	II	Ib	Ib	III

Objaśnienia skrótów i symboli: Stratygrafia: Q - czwartorzęd; Typ ośrodka: 1 - porowy, 3 - szczelinowy; Rodzaj wód: G - wody gruntowe, W - wgłębne; Użytkowanie terenu: 3 - grunty orne z przewagą gospodarki rozdrobnionej, 7 - obszary zabudowane.

Tab. nr 3. Stanowiska badawcze sieci regionalnego monitoringu wód podziemnych z klasyfikacją ich jakości na terenie gminy Mirsk w latach 1995 - 1997.

Nazwa otworu miejscowość	Stratygrafia	Rodzaj wód	Typ ośrodka	Użytkowanie terenu	Klasa wody 1995 r.	Klasa wody 1996 r.	Klasa wody 1997 r.
Krobica	0/pCm	W/G	2	1	-	-	III

Objaśnienia skrótów i symboli:

Stratygrafia: Q - czwartorzęd, pCm - prekambry; Typ ośrodka: 2 - porowo szczelinowy; Rodzaj wód: G - wody gruntowe, W - wglębne; Użytkowanie terenu: 1 - lasy.

Tab. nr 4. Wskaźniki fizyczno - chemiczne decydujące o jakości wód podziemnych w 1997r.

Nazwa otworu miejscowość	Stratygrafia	Rodzaj wód	Klasa wody 1997	II klasa jakości	III Klasa jakości
Krobica	Q/pCm	W/G	III	PH, subst. rozp.	Ca, tw.og, HC03

Objaśnienia skrótów i symboli:

Stratygrafia: Q - czwartorzęd, pCm - prekambry; Rodzaj wód: G - wody gruntowe, W - wglębne;

3.1.6 Warunki klimatyczne

Według regionalizacji pluwiotermicznej A. Schmucka teren gminy Mirsk należy do regionu jeleniogórskiego i obejmuje wszystkie jego piętra. Rejon Pogórza obejmuje generalnie piętra A i B, natomiast rejon Gór Izerskich piętra C, D i E. Zwięzła charakterystyka poszczególnych pięter przedstawia się następująco:

- piętro A, najniższe i najcieplejsze, sięga do wysokości 450 m n.p.m. Średnia temperatura roczna ok. 7° C, okresu wegetacyjnego 12 - 13° C; okres gospodarczy zaczyna się pod koniec drugiej dekady marca, a wegetacyjny w pierwszej dekadzie kwietnia;
- piętro B, niższe, obejmujące tereny położone na wysokości 450 — 600 m n.p.m.; średnia temperatura okresu wegetacyjnego wynosi 11,5 — 12,5° C; okres wegetacyjny rozpoczyna się około połowy kwietnia i trwa tylko 200 dni, średnia temperatura roczna wynosi 6,1 -6,6° C;
- piętro C wyższe, obejmujące tereny od 600 do 800 m n.p.m., wykazuje znaczne pogorszenie warunków klimatycznych; brak jest termicznego lata, a wiosna przechodzi bezpośrednio w jesień; początek okresu wegetacyjnego przesuwają się na koniec drugiej dekady kwietnia, średnia temperatura roczna wynosi 5,5° C;
- piętro D, obejmuje tereny od 800 do 1000 m n.p.m.; średnia temperatura roczna wynosi ok. 4,5° C, okresu wegetacyjnego poniżej 10° C; okres wegetacyjny zaczyna się dopiero pod koniec kwietnia;
- piętro E, powyżej 1000 m n.p.m.; posiada najsurowsze warunki termiczne; średnia temperatura roczna rzadko przekracza 1° C, a okresu wegetacyjnego 4 - 6° C; brak okresu ze średnią temperaturą dobową powyżej 10° C; okres wegetacyjny zaczyna się dopiero pod koniec maja.

Według regionalizacji rolniczo - klimatycznej Gumińskiego obszar gminy Mirsk znajduje się w dwóch dzielnicach:

- Podsudeckiej, obejmującej Pogórze Sudeckie i wyraźnie cieplejszej od sąsiedniej sudeckiej; występuje tu średnio rocznie 100 - 120 dni przymrozkowych, mroźnych 30 - 35 i bardzo mroźnych 1-2; ostatnie przymrozki wiosenne pojawiają się w końcu kwietnia i w pierwszych dniach maja; opad wynosi 600 - 800 mm i rośnie wraz z wysokością; okres wegetacyjny trwa 200 - 220 dni;

- Sudeckiej, w której średnio rocznie występuje 150 - 200 dni przymrozkowych, dni mroźnych 40 - 120; ostatnie przymrozki wiosenne występują od końca maja do końca czerwca; często pojawiają się wysokie opady, powyżej 1000 mm; gradient wzrostu opadów wynosi ok. 60 - 70 mm/100 m wysokości; dni z opadem jest ponad 200, w tym ze śniegiem 80 - 120; okres wegetacyjny trwa krócej niż 150 dni i jest coraz krótszy w miarę wzrostu wysokości.

Rejon Gór Izerskich i Pogórza charakteryzuje się dużą zmiennością i niestalością pogody. Powoduje to oddziaływanie wielu różnych mas atmosferycznych. Jest to cecha charakterystyczna dla całego obszaru Śląska, która w obszarze górskim występuje szczególnie intensywnie. Rejon Gór Izerskich wykazuje silne zróżnicowanie, zwłaszcza w warunkach insolacyjnych i związanych z nimi warunkami termiczno - wilgotnościowymi, a także w warunkach anemologicznych. Na terenie Gór Izerskich przeważają wiatry z kierunku południowo - zachodniego i północno - zachodniego. Wiatry z kierunku północno - zachodniego odpowiadają generalnej cyrkulacji w tej części Europy, natomiast wiatry z kierunku południowo - zachodniego są spowodowane lokalnymi warunkami ukształtowania terenu. Bardzo często są to wiatry typu fenowego, które charakteryzują się dużą prędkością i wyższą temperaturą powietrza. Wiatry te powodują bardzo duże zniszczenia w drzewostanach, na zboczach eksponowanych ku południu, czyli przyjmujących czołowe uderzenia rozpędzonych mas powietrza. W okresie zimowym wiatry fenowe powodują gwałtowne topnienie szaty śnieżnej. Większe doliny rzek i strumieni często bywają zastoiskami chłodnych mas powietrza, które grawitacyjnie spływają w dół ze stoków. Powoduje to odwrócenie pionowego przebiegu temperatury, czyli tzw. inwersję, a w konsekwencji większą częstość występowania przymrozków oraz mgieł i zamgleń.

3.1.7 Gleby

Gleby gminy Mirsk powstały w wyniku wietrzenia skały macierzystej, głównie granitowej. Są one ubogie w alkalia, posiadają natomiast dużo krzemionki i wykazują kwaśny odczyn. Gleby te ze względu na położenie i sposób powstawania dzielą się na gleby górskie, gleby terenów podgórskich oraz gleby dolinne.

Gleby górskie są głównie pochodzenia wietrzeniowego i należą w większości do typu gleb brunatnych, rzadziej bielcowych. Wyspowo występują również gleby bagienne, torfowe i murszowo - mineralne oraz fragmentarycznie gleby deluwialne. Na ok. 90% powierzchni gleb górskich jako podstawowe występują gleby brunatne, wylugowane i kwaśne oraz brunatne właściwe, utworzone z glin lekkich oraz średnich piaszczystych, silnie i średnio szkieletowych o różnej miąższości, od płytkich do głębokich w zależności od wysokości n.p.m. i spadków. Są to gleby silnie szkieletowe, bardzo ubogie i często o charakterze nieużytków. Gleby bielcowe występują fragmentami w partiach szczytowych. Wytworzone są one z glin lekkich piaszczystych, średniogłębokich i średnioszkieletowych świeżych. Gleby bagienne (torfowe) występują głównie wzdłuż rzeki Izery, a miejscami w postaci płatów w obniżeniach terenowych. Największe skupiska tych gleb znajdują się na północnym, lekko nachylnym stoku Wysokiego Grzbietu Izerskiego dochodzącego do rzeki Izery. Grubość warstwy torfowej jest zróżnicowana w zależności od ukształtowania terenu. Najgrubsze warstwy torfu występują w obniżeniach wzdłuż rzeki Izery, dochodzą do kilku metrów grubości, natomiast w wyższych położeniach warstwa torfu osiąga tylko kilkudziesięciu centymetrów. Część gleb torfowych o lepszych warunkach ekologicznych porośnięta jest drzewostanami świerkowymi, część o warunkach gorszych - kosodrzewiną, natomiast stanowiska najłabsze roślinnością zielną bagienną i mchami. Torfowiska te pod względem geologiczno - przyrodniczym należą do zjawisk stosunkowo rzadko spotykanych w górach.

Posiadają one swoisty mikroklimat, specyficzną roślinność i stanowią naturalny rezerwuuar wody.

Gleby terenów podgórskich to przeważnie gleby wietrzeniowe, przemieszczone. Podobnie jak gleby terenów górskich, są to głównie gleby brunatne wylugowane i kwaśne. Są to jednak gleby żyźniejsze, słabo szkieletowe i głębokie, rzadziej średnio głębokie, świeże lub wilgotne. Wytworzone są one z glin lekkich piaszczystych oraz glin średnich. Podłoże tych gleb stanowią piaski lub żwiry oraz gliny. Fragmentami w zagłębieniach terenowych występują gleby murszowe lub torfowo - mineralne, wilgotne, głębokie, powstałe w wyniku zabagnienia terenu. W dolinach rzek występują mady górskie. Są to głównie mady płytkie, silnie szkieletowe, podlegające corocznym zalewom i stanowiące słabe użytki zielone IV - V klasy, przeważnie silnie zachwaszczone. Mady głębokie IIIb - IVa klasy stanowią przeważnie dobre i średnie użytki zielone.

Przydatność gleb dla rolnictwa jest ściśle związana z ich żyznością, głębokością, wilgotnością i wysokością n.p.m. Gleby płytkie V - VI klasy, kompleksu owsiano - pastewnego górskiego i owsiano - ziemniaczanego górskiego, przydatne są dla uprawy owsa, ziemniaków, roślin pastewnych i koniczyny, ale najważniejsze ich przeznaczenie to użytki zielone. Gleby średniogłębokie i głębokie wietrzeniowe to gleby IVa - IVb klasy, kompleksu przydatności rolniczej zbożowego górskiego, na którym można uprawiać żyto, owies, ziemniaki, rośliny pastewne, brukiew, rzepę i len włóknisty. Gleby głęboko namyte IIIb - IVa klasy kompleksu zbożowego górskiego i pszennego górskiego są odpowiednie dla uprawy pszenicy, jęczmienia, żyta, owsa, ziemniaków, roślin pastewnych, kukurydzy, na zielonkę, rzepy, wyki i innych.

Generalnie w obszarze gminy występują następujące rodzaje gleb o zróżnicowanej przydatności dla rolnictwa:

- gleby brunatne kwaśne o składzie mechanicznym glin lekkich pylastych, silnie szkieletowych; są to gleby płytkie klasy V - VI, położone na stromych stokach oraz ostrych grzbietach i są niekorzystne lub wyjątkowo niekorzystne dla rolnictwa;
- gleby brunatne kwaśne o składzie mechanicznym glin lekkich i średnich pylastych słabo i średnio szkieletowych; są to gleby średniogłębokie i głębokie klasy IVa - IVb gruntów ornych i IV użytków zielonych, położone na łagodnych stokach, stanowią gleby korzystne i bardzo korzystne dla rolnictwa;
- gleby brunatne wylugowane i bielcowe namyte o składzie mechanicznym glin lekkich i średnich pylastych oraz pyłów ilastych; są to gleby klasy IIIb - IVa gruntów ornych i III -IV użytków zielonych, głębokie, położone na terenach o małych spadkach, w pobliżu dolin rzecznych; stanowią gleby średnio korzystne i korzystne dla rolnictwa;
- mady górskie płytkie, zbudowane z pyłów ilastych, iłów i glin pylastych średnioskieletowych, a także gleby murszowe i torfy niskie, są to gleby IV - V klasy użytków zielonych, położone w dolinach rzek, stanowią gleby wyjątkowo niekorzystne dla rolnictwa;
- mady górskie o składzie mechanicznym glin pylastych i pyłów ilastych słabo szkieletowych, są to gleby klasy IIIb - IVa gruntów ornych i III - IV użytków zielonych, głębokie, położone w dolinach rzek, stanowią gleby od najłabszych do najlepszych, czyli mało korzystne, bardzo korzystne i wyjątkowo korzystne dla rolnictwa.

Główne procesy niszczące gleby to: zakwaszenie i chemiczne zanieczyszczenie, mechaniczne niszczenie gleb, związane głównie z funkcjonowaniem przemysłu wydobywczego oraz zniekształcenia związane z erozją, działalnością budowlaną i składowaniem odpadów. Na odczyn gleb, obok czynników stałych, takich jak skała macierzysta, skład granulometryczny gleby, znaczny wpływ ma także działalność człowieka, zarówno w aspekcie „pozytywnym” poprzez regulowanie odczynu w drodze wapnowania gleb, jak i „negatywnym” poprzez wywoływanie przyczyn powodujących zwiększenie kwasowości. Na terenie gminy Mirsk odczyn gleb przedstawia poniższe zestawienie.

Tab. nr 5. Odczyn gleb na terenie gminy Mirsk w procentach powierzchni użytków rolnych.

Odczyn pH	Do 4,5	4,6-5,5	5,6-6,5	6,6-7,2	>7,2
Gmina Mirsk	45%	28%	16%	10%	1%

Jak wynika z powyższego zestawienia, aż 73% powierzchni użytków rolnych wykazuje gleby bardzo kwaśne i kwaśne. Odczyn stanowi pierwsze z podstawowych kryteriów określających potrzeby wapnowania, które są bezpośrednią wskazówką ilościowego stosowania nawozów wapniowych. W praktyce rolniczej wyróżnia się pięć przedziałów określających potrzeby wapnowania. Dla terenu gminy Mirsk sytuację w tym zakresie przedstawia poniższe zestawienie.

Tab. nr 6. Potrzeby wapnowania w % użytków rolnych dla terenu gminy Mirsk

potrzeby wapnowania	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
Gmina Mirsk	70%	9%	5%	4%	12%

W części terenów miasta i gminy Mirsk obserwuje się zanieczyszczenia środowiska glebowego metalami ciężkimi. Przedstawione niżej dane wiążą się z wynikami badań przeprowadzonych przez Okręgową Stację Chemiczno - Rolniczą we Wrocławiu w latach 1992 - 1996.

Jednym z bardziej toksycznych metali jest kadm występujący w glebach w nieznacznym ilościach, w ilości zależnej od rodzaju skały macierzystej oraz od różnego rodzaju czynników zewnętrznych (emisje pyłów, wtórne emisje z hałd odpadowych, niewłaściwe nawożenie ściekami). Nawet niewielkie ilości kadmu są toksyczne dla ludzi i zwierząt. Wg oceny przeprowadzonej na podstawie danych Monitora Polskiego w glebach na terenie gminy Mirsk nie stwierdza się przekroczenia dopuszczalnych zawartości kadmu. Na terenie gminy Mirsk przebadano 18 próbek gleb (wg wytycznych IUNG Puławy). Wszystkie mieściły się w tzw. zerowym stopniu zanieczyszczenia, a średnia całkowita zawartość tego pierwiastka w glebach w mg/kg wynosiła 0,27.

Zawartość miedzi w glebach zależy od ich rodzaju, wykazując dodatnią korelację ze składem granulometrycznym. Podstawowym źródłem zanieczyszczenia gleb miedzią jest hutnictwo miedzi, nieumiejętne stosowanie mikronawozów i odpadów organicznych. Według oceny przeprowadzonej na podstawie danych Monitora Polskiego w glebach na obszarze gminy Mirsk nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych zawartości miedzi. Wg oceny IUNG, w 18 próbach z obszaru gminy Mirsk, 15 utrzymywało się w zerowym stopniu zanieczyszczenia miedzią, a 3 wykazywały I stopień zanieczyszczenia. Średnia zawartość tego pierwiastka w glebach wynosiła 20,96 mg/kg.

Ruchliwość niklu w glebach uzależniona jest głównie od składu granulometrycznego. Nikiel jest ściśle związany przez koloidy mineralne i wodorotlenki żelaza, w związku z tym jego przemieszczanie jest ograniczone. Źródłem zanieczyszczenia gleb nikiem są głównie emisje przemysłowe, stosowanie osadów ściekowych, nieumiejętne nawożenie nawozami fosforowymi. Wg oceny przeprowadzonej na podstawie danych Monitora Polskiego w glebach gminy Mirsk nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych zawartości niklu, określające graniczne zawartości niklu w zależności od zwięzłości gleby i pH przedstawia poniższe zestawienie. Wg wytycznych IUNG w przebadanych 18 próbach z terenu gminy Mirsk

wszystkie mieściły się w tzw. zerowym stopniu zanieczyszczenia, a średnia zawartość tego pierwiastka wynosiła 10,66 mg/kg.

Ołów jest metalem ciężkim, którego występowanie w glebach ma bezpośredni związek z budową mineralogiczną gleby, przy czym w glebach użytkowanych rolniczo jego zawartość jest ściśle powiązana ze składem granulometrycznym i substancją organiczną gleby. Ołów jest stosunkowo łatwo pobierany przez rośliny, co może powodować bezpośrednie zagrożenie w łańcuchu pokarmowym. Procesowi temu sprzyja kwaśny odczyn gleby, jej słabe zdolności sorbcyjne oraz niska zawartość próchnicy w glebach. Głównym źródłem zanieczyszczenia gleb ołowiem jest przemysł ciężki i motoryzacja. Wg oceny przeprowadzonej na podstawie danych Monitora Polskiego w glebach gminy Mirsk nie ma przekroczeń dopuszczalnych zawartości ołowiu. Wg wytycznych IUNG na 18 przebadanych prób z obszaru gminy Mirsk, 16 utrzymywało się w zerowym stopniu zanieczyszczenia, a 2 w I stopniu. Średnia zawartość ołowiu w glebach wynosiła 33,59 mg/kg.

Cynk występuje w glebach w postaci różnych związków, a jego zawartość zmienia się w zależności od gatunku gleb i ich składu granulometrycznego. Z uwagi na dużą rozpuszczalność związków, w których występuje, przyswajalność cynku jest znaczna. Głównym źródłem zanieczyszczenia gleb cynkiem jest przemysł i będące jego konsekwencją opady pyłów metalonośnych. Dopuszczalna zawartość cynku całkowitego wg normy podanej przez Monitor Polski wynosi dla gleb lekkich 200 mg/kg i dla gleb ciężkich 300 mg/kg suchej masy. Wartości te na terenie gminy Mirsk zostały przekroczone. Wg wytycznych IUNG, z 18 prób z terenu gminy Mirsk, 8 wykazało zerowy poziom zanieczyszczenia, a 10 odpowiadało I stopniu zanieczyszczenia cynkiem. Średnia zawartość cynku w próbach wynosiła 92,39 mg/kg.

3.1.8 Lasy

Lasy gminy Mirsk położone są w VII Sudeckiej Krainie Przyrodniczo - Leśnej. Administracyjnie należą do Nadleśnictwa Świeradów i Nadleśnictwa Szklarska Poręba. Z uwagi na zajmowaną powierzchnię największe znaczenie gospodarcze mają siedliska borowe stanowiące 85% powierzchni leśnej. Na terenie tym występuje 17 gatunków drzew leśnych, wchodzących w skład istniejących drzewostanów. Jako panujące występuje 11 gatunków drzew, z których w zasadzie 3 gatunki mają większe znaczenie gospodarcze. Są to świerk, sosna i brzoza. Inne gatunki takie jak: so, kos, Md, Jś, Jw, Bk, Ol, Tp, jako panujące w drzewostanach zajmują łącznie 2,2% ogólnej powierzchni leśnej, a pozostałe gatunki drzew: Sos, Jd, Dbu, Oś, Lp, Jrz wchodzi tylko w skład niektórych drzewostanów.

Najważniejszym gatunkiem lasotwórczym jest świerk zajmujący jako gatunek panujący w drzewostanach 90,5% powierzchni leśnej. Występuje on na wszystkich typach siedliskowych lasu z tym, że w wyższych partiach górskich na siedliskach BWG, BG i BMG tworzy najczęściej drzewostany lite, przeważnie jednowiekowe. W niewielkich domieszkach występują również jawor, brzoza i jarzębina. W niższych położeniach na siedliskach wyżowych i LMG oraz częściowo BMG udział innych gatunków takich jak brzoza, sosna, modrzew, jawor, dąb i innych jest znacznie liczniejszy, chociaż świerk tworzy tu również główne tło drzewostanów. Ogólnie składy gatunkowe na poszczególnych typach siedliskowych lasu są dość jednolite z dużą przewagą świerka.

Sosna jako panująca w drzewostanach, występuje na 4,7% powierzchni leśnej. Większe skupiska sosny zlokalizowane są przeważnie w niższych położeniach, najczęściej z domieszką modrzewia i świerka.

Trzecie miejsce pod względem zajmowanej powierzchni (2,5%) zajmuje brzoza. Występuje ona najliczniej na stokach Kamienieckiego Grzbietu, wyłącznie z samosiewów, wykazując duży dynamizm rozwojowy.

Dąb występuje wyłącznie w części wzgórzowej, tworząc kilka dobrej jakości drzewostanów, względnie występuje w udziale z innymi gatunkami stanowiąc cenną domieszkę biocenetyczną.

Na szczególną uwagę zasługuje modrzew występujący licznie w partii wzgórzowej oraz wyspowo w innych niższych położeniach. Jako gatunek panujący w drzewostanach zajmuje niewielką powierzchnię, natomiast dość licznie występuje w udziale i w domieszkach w innych drzewostanach, wykazując duży dynamizm rozwojowy.

Kosodrzewina występuje wyłącznie w południowej części terenu nad rzeką Izerą, zajmując tereny torfowiskowe. Jest gatunkiem pionierskim na tym terenie i podlega ochronie gatunkowej.

Buk i jodła występują bardzo nielicznie, z tym że jodła tylko w formie domieszek, a buk również jako panujący. Obydwa te gatunki pomimo niewielkiego udziału zasługują na szczególną uwagę w ogólnej monotonii świerkowej i powinny być wprowadzane w maksymalnie dużym zakresie na siedliskach lasowych i BMG. Z uwagi na dużą monotonię świerkową na tym terenie oraz liczne szkody wyrządzone na skutek działania czynników biotycznych i abiotycznych, udział gatunków liściastych szczególnie buka, dębu i jawora oraz iglastych, takich jak jodły, sosny i modrzewia posiada szczególne znaczenie.

Wszystkie lasy położone w obszarze PGL należą do lasów ochronnych (wodochronne, glebochronne w górnej granicy lasów, ostoja zwierząt chronionych, uszkodzone przez przemysł). Lasy w okolicach Świeradowa Zdroju należące do gminy Mirsk należą do strefy ochrony uzdrowiskowej A, B i C. Mają one za zadanie kształtowanie korzystnych warunków środowiska przyrodniczego dla celów rekreacyjno — wypoczynkowych oraz ochronę podziemnych zasobów wód leczniczych i mineralnych.

Na stan zdrowotny drzewostanów duży wpływ ma ich struktura oraz skład gatunkowy. W przeważającej mierze, szczególnie w wyższych partiach leśnych, występują monokultury świerkowe obcego pochodzenia, podatne na działanie wiatrów typu fenowego w okresie zimowym oraz szkodniki owadzie. Na skutek osłabienia drzewostanów (liczne wywroty i złomy) pojawiły się masowo komiki świerkowe i inne szkodniki, powodujące znaczne szkody w drzewostanach. Również na skutek znacznego zniszczenia sieci melioracyjnej (brak konserwacji) nastąpiło nadmierne uwilgocenie dużych partii leśnych. Charakterystyczne dla tych terenów są duże partie lasów zabagnionych, głównie na północnych stokach Wysokiego Grzbietu oraz wzdłuż rzeki Izery.

3.2 OCHRONA PRZYRODY

(według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mirsk, Mirsk maj 2000 r.):

3.2.1 Flora chroniona

Obszar Gór oraz Pogórza Izerskiego należy wg klasyfikacji geobotanicznej do Prowincji Górskiej Środkowoeuropejskiej, Podprowincji Hercyńsko - Sudeckiej, Działu Sudety. W obrębie Sudetów stanowi jednostkę geobotaniczną łącznie

z Karkonoszami i Górami Kaczawskimi w Okręgu Sudety Zachodnie. Zróżnicowanie geomorfologiczne terenu na podgórską część północną i górską część południową decyduje o znacznym zróżnicowaniu występującej tu szaty roślinnej. Na terenie gminy stwierdzono występowanie 31 gatunków roślin chronionych na 297 stanowiskach, w tym 22 gatunki znajdują się pod ochroną całkowitą (137 stanowisk) i 9 pod ochroną częściową (160 stanowisk). Wśród stwierdzonych gatunków można wyróżnić 4 grupy, związane z różnymi typami siedlisk.

Najliczniejszą grupę stanowią gatunki wilgotnych i podmokłych łąk, występujących głównie w części podgórskiej. Są to: arnika górską, gnidosz rozestłany, storczyki (gółka długoostrogowa, listera jajowata, storczyk Fuchsa, storczyk plamisty, storczyk szerokolistny) i pierwiosnka wyniosła. Kolejną grupę stanowią gatunki torfowiskowe: brzoza karłowata, kosodrzewina, rosiczka okrągłolistna i sosna błotna. Torfowiska są również siedliskiem innych rzadkich i zagrożonych gatunków: turzycy bagiennnej i skąpokwiatowej, wełnianeczki darniowej, żurawiny drobnoolistkowej oraz innych. Gatunki te zostały umieszczone w wykazie gatunków roślin torfowiskowych zagrożonych wyginięciem. Ze świerczynami związany jest podrzeń żebrowiec, widłak jałowcowaty, a także naparstnica purpurowa. W drzewostanach mieszanych, o świeżym lub wilgotnym podłożu stwierdzono na kilku stanowiskach marzanekę wonną, konwalię majową i śnieżyczkę przebiśnieg,

Obszar gminy, mimo silnej antropopresji i zniszczenia pierwotnego charakteru szaty roślinnej, charakteryzuje się występowaniem interesujących florystycznie terenów. Utrzymują się one zarówno w kompleksach pół naturalnych (łąki) oraz torfowiskach posiadających charakter pierwotnego krajobrazu. Nie ma tu natomiast cennych zbiorowisk leśnych, które, zwłaszcza na terenie gór, uległy daleko posuniętej dewastacji. Jako najcenniejszy na terenie gminy wyróżnić należy kompleks torfowisk wysokich i przejściowych na Hali Izerskiej i w jej otoczeniu. Mają one charakter unikatowy w całych Sudetach, a nawet w skali kraju. W kompleksie torfowisk jako najbardziej godne uwagi wyróżnić należy:

- torfowisko pomiędzy Izerą a Tracznikiem, wysokie z pasem okrajka,
- torfowisko na terasie Izery, w rejonie nazywanym Wręgami, przejściowe i wysokie,
- torfowisko na prawej terasie Jagnięcego Potoku, w centrum Hali Izerskiej, wysokie,
- torfowisko na lewej terasie Jagnięcego Potoku, przejściowe, od strony Jagnięcego Potoku zarośla kosodrzewiny,
- torfowisko w zlewni Wrześnicy, wiszące, z kompleksem roślinności torfowiska przejściowego,
- torfowisko między Złotymi Jamami a Wysoką Kopą, wysokie,
- torfowisko w obrębie Wysokiego Grzbietu, pomiędzy Przednią a Wysoką Kopą, wysokie.

Ekosystemy torfowiskowe są ostoją reliktovej flory i zbiorowisk roślinnych. Występuje tu szereg rzadkich gatunków, w tym 13 (8 spośród roślin naczyniowych i 5 spośród roślin zarodnikowych), umieszczonych na „liście roślin zagrożonych w Polsce”. Wśród roślin naczyniowych są to: brzoza karłowata, rosiczka okrągłolistna, sosna błotna, storczyk plamisty, turzycy bagienna, turzycy skąpokwiatowa, wełnianeczka darniowa, żurawina drobnolistkowa. Trzy spośród nich: brzoza karłowata, sosna błotna i wełnianeczka darniowa, zostały wpisane do „Polskiej Czerwonej Księgi Roślin”.

Obok unikatowego kompleksu torfowisk na ochronę zasługują w Kotlinie Mirskiej niżej wymienione stanowiska amiki górskiej i storczyków:

- stanowisko amiki, położone w północnej części tzw. Łąk Gierczyńskich, 1,5 km od Gierczyna; amika występuje tu w trzech dużych skupiskach wokół lasku brzozowego (łącznie rośnie tu ponad 1000 okazów kwitnących i tyle samo młodych okazów niekwitających). Gatunkami towarzyszącymi są m.in.: trzęślica modra, borówka czarna, pięciomik kurze ziele, przytulia hercyńska, wszewłoga górską oraz gatunki chronione, takie jak: gółka długoostrogowa, storczyk plamisty, konwalia majowa, kruszyna pospolita i kalina koralowa; łąkę tę proponuje się objąć ochroną w formie użytku ekologicznego;

- stanowisko amiki, położone 1 km na zachód od Kamienia, na południowym stoku niedużego wzniesienia. Rośnie tu ok. 150 okazów kwitnących. Gatunkami towarzyszącymi są: trzęślica modra, wrzos zwyczajny, przytulia hercyńska, brzoza brodawkowata i omszona, ostrożeń różnolistny oraz gatunki chronione takie jak gnidosz rozesłany, kalina koralowa i kruszyna pospolita; w pobliżu znajduje się łączka, na której rosną dość liczne storczyki: gółka długoostrogowa (ponad 20 okazów), storczyk plamisty (ok. 25 okazów), pojedynczy okaz storczyka Fuchsa i storczyk szerokolistny (ponad 20 okazów) oraz 8 gatunków roślin chronionych; teren ten proponuje się objąć ochroną w formie użytku ekologicznego.
- stanowisko storczyków na niewielkiej łące o powierzchni ok. 0,5 ha, położonej 0,5 km na południe od schroniska młodzieżowego „Halny” w Kamieniu; występują tu cztery gatunki storczyków: gółka długoostrogowa, storczyk Fuchsa, storczyk plamisty i storczyk szerokolistny; łąkę tę proponuje się objąć ochroną w formie użytku ekologicznego.

3.2.2 Fauna chroniona

Na terenie gminy Mirsk stwierdzono występowanie 33 gatunków ssaków, w tym 11 niżej wymienionych gatunków objętych ochroną gatunkową.

Są to:

- drobne ssaki owadożerne, z reguły pospolite w charakterystycznych dla siebie biotopach: jeź zachodni, jeź wschodni, kret, ryjówka aksamitna, ryjówka górską, rzęsorek rzeczek, rzęsorek mniejszy, zębiełek karliczek,
- ssaki drapieżne, spotykane z reguły pojedynczo lub rodzinami, na całym terytorium lub w kilku stanowiskach: kuna domowa, gronostaj, łasica łąska.

Z gatunków chronionych okresowo ustawą łowiecką lub nie objętych żadną formą ochrony na terenie gminy występują: zając, wiewiórka, piżmak, karczownik, nornik bury, nornik zwyczajny, nornica ruda, darniówka, szczur wędrowny, mysz domowa, mysz leśna, mysz zaroślowa, mysz polna, badylarka, wilk, lis pospolity, ryś, borsuk, kuna leśna, tchórz, dzik, łoś, jeleń, sarna, muflon.

Fauna ssaków w dużej mierze reprezentowana jest przez gatunki pospolite na terenie całego kraju. W ostatnich latach obserwuje się zanikanie i zmniejszanie liczebności rzadkich gatunków, co prowadzi do zubożenia składu gatunkowego fauny. Z terenów gminy ustępuje borsuk oraz przedstawiciele rodziny popielicowatych. W Górach Izerskich pojawiają się sporadycznie duże drapieżniki, m.in. ryś występujący po stronie czeskiej, wyjątkowo tylko zapuszczający się w Góry Izerskie, oraz wilk, jednak z uwagi na degradację środowiska nie mają szans na pozostanie na penetrowanym terenie. Nielicznie występuje również gronostaj, który spotykany jest jeszcze na terenie całej gminy, w odpowiednich dla siebie biotopach. Liczebność gronostaja jest w dużym stopniu uwarunkowana zachowaniem cieków i zbiorników wodnych, podmokłych terenów oraz śródpolnych i nadrzecznych zakrzewień.

Na podstawie odłowów, obserwacji i nasłuchu terenie gminy Mirsk stwierdzono następujące gatunki nietoperzy:

- nocek rudy, występujący nad Kwisą poniżej Świeradowa i w Mirsku oraz na stawach w okolicach Rębiszowa;

- nocek rudy, obserwowany na strychach kościołów w Gierczynie, Proszowej, Grudzy i Rębiszowie;
- nocek wąsatek występujący nad Kwisą poniżej Świeradowa;
- mroczek późny występujący w pobliżu kościoła w Gierczynie i w Mirsku w pobliżu wieży ciśnięć;
- gacek brunatny, obserwowany na strychach szkół podstawowych w Mirsku i Rębiszowie, strychach kościołów w Giebułtowie, Wolimierzu, Gierczynie, Proszowej, Grudzy, Rębiszowie oraz na wieży ratusza w Mirsku;
- karlik malutki, występujący w pobliżu kościoła w Gierczynie;
- mopek, występujący nad Kwisą poniżej Świeradowa.

Na terenie gminy stwierdzono 153 gatunki ptaków, w tym 111 lęgowe i prawdopodobnie lęgowe oraz 42 przelotnych i zalatujących. Duża liczba gatunków wynika ze zróżnicowanego ukształtowania terenu gminy. Występują tu gatunki typowo górskie (orzecówka, czeczotka) i nizinne (potrzeszcz), a także spora grupa ptaków wodno — błotnych, lęgowych i przelotnych. Wśród gatunków stwierdzonych w gminie, 13 to gatunki zagrożone w Polsce, 12 to gatunki zagrożone na Śląsku i 17 to gatunki potencjalnie zagrożone na Śląsku. Na terenie gminy wytypowano następujące tereny, które ze względu na bogatą lub unikatową awifaunę powinny być chronione:

- Dolina Izery, występują tu rzadkie gatunki ptaków, takie jak: cietrzew (zagrożony na Śląsku), czeczotka (zagrożona w Polsce), żuraw (potencjalnie zagrożony na Śląsku) i sikora czarnogłówka; proponuje się tu utworzenie rezerwatu;
- Hala Izerska, występują tu m.in.: liczna populacja świergotka łąkowego (gatunek zagrożony w skali Śląska), stanowiska rzadkich ptaków, takich jak: cietrzewia (zagrożony na Śląsku), czeczotki (zagrożona w Polsce), sowy włośchatki (zagrożona w Polsce) oraz wysoko położone stanowiska sowy uszatej i bekasa kszycy; proponuje się tu utworzenie rezerwatu;
- obszar źródeł rzeki Kamienicy (pomiędzy szczytami górkami Kamienica - Dłużec - Kowalówka), na terenie tym znajduje się tokowisko cietrzewia (zagrożony na Śląsku), prawdopodobnie największe w Górach Izerskich oraz rzadkie i ciekawe gatunki ptaków, takie jak: sowa włośchatka (zagrożona w Polsce), sowa uszata, puszczyk, gołąb siniak (potencjalnie zagrożony na Śląsku) i muchołówka mała (potencjalnie zagrożona na Śląsku); proponuje się tu utworzenie użytku ekologicznego;
- stawy w Rębiszowie, gnieźdzą się tu m.in.: łabędź niemy, perkoz dwuczuby, perkoz i sieweczka rzeczna; w bezpośrednim sąsiedztwie stawów gnieźdzą się także 3 pary bociana czarnego (zagrożony w Polsce), 3 pary bociana białego, para kobuzów (zagrożony na Śląsku) oraz prawdopodobnie orzeł bielik (zagrożony w Polsce); proponuje się tu utworzenie użytku ekologicznego.

Na terenie gminy stwierdzono 15 gatunków płazów i gadów, w tym 11 gatunków chronionych. Do najpospolitszych gatunków należą: fraszka górską, żaba trawna, ropucha zwyczajna oraz jaszczurka żyworodna. W części północnej gminy pospolity jest również zaskroniec zwyczajny. Występuje tu także padalec zwyczajny, kumak nizinny, jaszczurka zwinka i jaszczurka żyworodna. Do rzadkich gatunków, występujących na terenie gminy należą:

- salamandra plamista, stwierdzona na południe od Gierczyna, na północnych stokach Kamienieckiego Grzbietu oraz w dolinie potoku Czarnotka;
- fraszka grzebieniasta, stwierdzona w rejonie stawów w dolnym biegu Mrożynki, przy drodze łączącej Mirsk z Rębiszowem oraz w śródleśnych stawach między Gierczynem a Mładzem;

- zmięta zygzakowata, stwierdzona w kompleksie śródleśnych stawów, położonych pomiędzy Gierczynem i Mładzem oraz w górnych partiach dolin niewielkich potoków, lewobrzeżnych dopływów Kwisy.

Tereny występowania gatunków rzadkich i chronionych proponuje się objąć ochroną w formie użytków ekologicznych.

Są to tereny:

- stawki na północ od drogi Mirsk - Rębiszów;
- stawy na północ od Gierczyna.

Stan ichtiofauny w rzekach i strumieniach gminy jest bardzo zróżnicowany i uzależniony od czynników naturalnych (wpływ kwaśnych torfowisk) oraz antropogenicznych (wpływ kwaśnych deszczów).

Na terenie gminy stwierdzono występowanie chronionych i rzadkich gatunków ryb: pstrąga potokowego, strzebli potokowej i minoga strumieniowego. Poza Kwisą, w której niezbyt licznie występuje pstrąg i bardzo licznie strzebla, oba te gatunki znajdują korzystne warunki bytowania w Łużycy, Skitnicy i Mroźynce (występuje tu ponadto minóg strumieniowy). Pstrąg występuje także w Złotnicze i Czarnym Potoku. Szczególną wartość ma bogata populacja pstrąga potokowego w Łużycy, gdzie na badanym odcinku zagęszczenie pstrągów przekraczało 60 sztuk/100 m². W Kwisie pstrągi pojawiają się dopiero w okolicach ujścia Czarnego Potoku, schodząc tutaj przede wszystkim z Łużycy i dolnego odcinka Czarnego Potoku. Odcinek potoku Łużyca, od granicy gminy do ujścia Czarnego Potoku proponuje się objąć ochroną w formie użytku ekologicznego.

3.2.3 Obszary i obiekty proponowane do ochrony

Na terenie gminy Mirsk nie ma obecnie pomników przyrody nieożywionej. Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji obiektów i walorów turystyczno - krajoznawczych wskazuje się do ochrony następujące najbardziej wartościowe obiekty geologiczne i geomorfologiczne:

- Góra Słupiec, wys. ok. 475 m, położona ok. 100 m na W od drogi gruntowej Giebułtów -Złotnik! Lubańskie; obiekt stanowi pozostałość małego komina bazaltowego; jest to dość łatwo dostępny punkt widokowy na Pogórze Izerskie i Góry Izerskie; wejście na szczyt zabezpieczone barierką;
- Wzgórze Wyrwak, wys. ok. 399 m,- położone ok. 500 m na E od wsi Kamień; obiekt stanowi wychodnię granitognejsów z pozostałością niewielkiego kamieniołomu; odnajdywano tu takie minerały jak topazy i turmaliny;
- Nieczynny kamieniołom Odarte Skały, położony nad Rębiszowem, na S zboczach Góry Urwista; obiekt stanowi wychodnię bazaltu, zniszczoną przez nieczynny kamieniołom; do 1945 r. był to pomnik przyrody;
- Wodospad Poidło, położony tuż powyżej drogi Świeradów - Szklarska - Poręba na wys. ok. 590 m; obiekt stanowi niewielki próg skalny o wys. ok. 1 m; do 1945 r. był to pomnik przyrody;
- Skałka Zamczysko położona na W zboczach Kamienicy, na wys. ok. 670 m; jest to kilkumetrowa skałka granitognejsowa dobrze widoczna z drogi Świeradów - Szklarska Poręba;
- Grupa skalna Rysianki, położona na W zboczach Kamienicy, na wys. ok. 840 m; jest to rozległe gładowisko z pojedynczymi skałkami i grzędami skalnymi, dobrze widoczne z drogi Świeradów - Szklarska Poręba; obiekt bardzo ciekawy krajobrazowe ze względu na całkowite odlesienie szczytu Kamienica;

- Grupa skalna Jelenie Skały, położona na NW zboczach Tłoczyny na wys. ok. 680 - 710 m; są to kilkumetrowej wysokości skałki granitognejsowe, dobrze widoczne z drogi Gierczyn - Proszowa;
- Biały Kamień, położony po W stronie Sępiej Góry, na wys. ok. 825 m; jest to granitognejsowa skałka z dużą zawartością kwarcu; do 1945 r. był to pomnik przyrody;
- Skałka Sępiak, położona na S zboczu Sępiej Góry, na wys. ok. 780 m; obiekt stanowi dobrze widoczną granitognejsową skałkę; do 1945 r. był to pomnik przyrody.

Obszary i obiekty fauny i flory objęte lub proponowane do ochrony są ujęte w punktach 3.2.1 oraz 3.2.2 .

3.3 STAN ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

3.3.1 Warunki naturalne rolnictwa

Miasto i gmina Mirsk (powiat lwówecki) jest gminą rolniczo- turystyczną zajmującą powierzchnię 18700 ha, z czego 3 822 ha zajmują grunty rolne tj. 20,5 % stanowią grunty rolne, a lasy 10 415 ha, czyli 54,4% powierzchni ogólnej gminy.

W gruntach rolnych użytki rolne zajmują 3571, co stanowi 93,4%, a lasy i grunty leśne zajmują 277 ha to 4.5%.

Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych na terenie miasta i wsi w gminie Mirsk, dane z NSP 2002 r. przedstawia tabela nr 7.

Wśród użytków rolnych dla gminy ogółem, grunty orne zajmują prawie 54,0%, łąki 27,7% pastwiska 11,3%, zaś sady 0,4%. Lasy stanowią 1,4%, a 5,2% przypada na pozostałe grunty.

Tab. nr 7. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych na terenie miasta i wsi w gminie Mirsk, dane z NSP 2002 r.

	ogółem		miasto		wieś	
	w ha	w %	w ha	w %	w ha	w %
Ogółem	3822	100,0	842	100,0	2980	100,0
Użytki rolne	3571	93,4	788	93,6	2783	93,4
Grunty orne	2065	54,0	587	69,7	1478	49,6
Sady	15	0,4	7	0,8	8	0,3
Łąki	1057	27,7	133	15,8	924	31,0
Pastwiska	434	11,3	61	7,2	373	12,5
Lasy i gr. Leśne	52	1,4	12	1,5	40	1,3
Pozostałe grunty	199	5,2	42	5,0	157	5,3

źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych, miasto i gmina Mirsk , WUS 2004 r.

Na rozmieszczenie gleb i ich jakość zasadniczy wpływ ma litologia oraz ukształtowanie terenu, związku z tym na całym obszarze dominują gleby brunatne lub gleby brunatne kwaśne. Pod względem gatunkowym są to gleby gliniaste pyłowe. Na terenie gminy Mirsk przeważają gleby pszenne górskie i zbożowe górskie. Na całym obszarze zaznacza się znaczny udział kompleksu użytków zielonych, słabych i bardzo słabych. Gleby na obszarach górskich mają z reguły niską przydatność rolniczą i w dużej mierze ulegają erozji, niemniej występują w gminie

Mirsk również kompleksy gleb chronionych, sprzyjających rozwojowi rolnictwa. Stwarza to możliwości i warunki do uzyskiwania wyższych efektów w produkcji rolniczej.

3.3.2 Struktura agrarna i liczba gospodarstw

Gleby na terenie gminy zaliczyć należy do średnich (dominuje IV klasa). Charakteryzują się one dużym zakwaszeniem. Pagórkowate ukształtowanie powierzchni także nie sprzyja prowadzeniu działalności rolniczej. Podczas spisu rolnego dokonanego w 1996 roku ustalono, że na terenie gminy funkcjonuje 833 gospodarstw rolnych, z czego zdecydowana większość to gospodarstwa małe. Ponad 54% gospodarstw rolnych posiada powierzchnię poniżej 2 ha.

Zarówno na tle regionu, jak i kraju, wskaźniki dotyczące wielkości gospodarstw w Mieście i Gminie Mirsk ogółem oraz Gminie Mirsk są zbliżone do struktury agrarnej w województwie dolnośląskim. Dane porównawcze w tym zakresie przedstawia tab.8.

Tab. nr 8. Struktura wielkości gospodarstw rolnych w Mieście i Gminie Mirsk ogółem oraz Gminie Mirsk, na tle województwa dolnośląskiego i Polski, dane z NSP 2002 r.

	Polska		województwo dolnośląskie		Miasto i Gmina Mirsk		Gmina Mirsk	
		W %		W %		W %		W %
Ogółem	2933228	100,0	141336	100,0	948	100,0	757	100,0
0-1	977087	33,3	57993	41,0	392	41,4	309	40,8
1-5	1146890	39,1	48519	34,3	348	36,7	284	37,5
5-10	426869	14,6	16571	11,7	113	11,9	94	12,4
10-15	182685	6,2	7594	5,4	43	4,5	33	4,4
15 i więcej	199697	6,8	10659	7,5	52	5,4	37	4,9

źródło: Opracowanie Własne na podstawie: wydawnictwa GUS 2004 i 2003. Dane NSP 2002 r.

W porównaniu do woj. dolnośląskiego i kraju, zarówno gmina jak i ogółem Miasto i Gmina Mirsk ma większy udział gospodarstw małych do 1 ha.

W kategorii gospodarstw o powierzchni od 1 - 5 ha oraz od 5 - 10 ha gmina jak miasto i gmina posiada odsetek większy niż w województwie natomiast mniejszy niż dla Polski.

Natomiast w kategorii gospodarstw o powierzchni od 10 - 15 ha i powyżej 15 ha udział gospodarstw w gminie oraz w Mieście i Gminie Mirsk jest niższy w stosunku do udziałów w województwie i kraju.]

Tabela 9 zawiera zestawienie grup obszarowych gospodarstw rolnych miasteczko i gminie oraz ogółem (w tym dla gospodarstw indywidualnych). Zdecydowanie przeważają gospodarstwa indywidualne, w ich zasobach znajduje się też większość powierzchni użytkowana rolniczo w gminie.

Łącznie na terenie gminy ogółem jest 948 gospodarstw rolniczych o łącznej powierzchni 3822, na terenie miasta znajduje się 191 gospodarstw (o powierzchni 842 ha), a na wsi 757 (o powierzchni 2980 ha).

Tab. nr 9. Grupy obszarowe gospodarstw rolnych wg siedziby gospodarstwa, w tym gospodarstwa indywidualne w gminie Mirsk z NSP 2002 r.

	gospodarstwa	powierzchnia w ha			zasiewy	
		ogółem	w tym		gospodarstwa	powierzchnia w ha
			użytki rolne	lasy i gr. leśne		
ogółem						
Ogółem	948	3822	3571	52	381	956
do 1 ha	392	224	180	0	134	29
1-5	348	884	787	18	114	105
5-10	113	832	786	14	67	192
10-15	43	536	519	4	27	150
15 ha i więcej	52	1345	1299	17	39	480
W tym gospodarstwa indywidualne						
Ogółem	946	3801	3555	52	380	955
do 1 ha	392	224	180	0	134	29
1-5	347	879	785	18	113	104
5-10	113	832	786	14	67	192
10-15	42	521	504	4	67	150
15 ha i więcej	52	1345	1299	17	27	480
miasto						
Ogółem	191	842	788	12	78	222
do 1 ha	83	45	38	0	32	8
1-5	64	150	133	5	18	22
5-10	19	144	135	3	12	40
10-15	10	127	122	0	6	43
15 ha i więcej	15	376	361	4	10	108
W tym gospodarstwa indywidualne						
Ogółem	191	842	788	12	78	222
do 1 ha	83	45	38	0	32	8
1-5	64	150	133	5	18	22
5-10	19	144	135	3	12	40
10-15	10	127	122	0	6	43
15 ha i więcej	15	376	361	4	10	108
wieś						
Ogółem	757	2980	2783	40	303	734
do 1 ha	309	180	143	0	102	20
1-5	284	734	654	13	96	83
5-10	94	688	651	11	55	153
10-15	33	409	397	3	21	106
15 ha i więcej	37	969	939	13	29	371
W tym gospodarstwa indywidualne						
Ogółem	755	2959	2767	40	302	733
do 1 ha	309	180	143	0	102	20
1-5	283	728	652	13	95	82
5-10	94	688	651	11	55	153
10-15	32	394	383	3	21	106
15 ha i więcej	37	969	939	13	29	371

źródło: Wydawnictwa GUS 2004 i 2003. Dane NSP 2002 r.

Tab. nr 10. Grupy obszarowe gospodarstw rolnych wg siedziby gospodarstwa, w Gminie Mirsk ogółem z NSP 2002 r.

	Gospodarstwa		powierzchnia w ha ogółem	
	ogółem			
Ogółem	948	100,0	3822	100,0
do 1 ha	392	41,3	224	5,8
1-5	348	36,7	884	23,1
5-10	113	11,9	832	21,8
10-15	43	4,5	536	14,0
15 ha i więcej	52	5,5	1345	35,2

źródło: Wydawnictwa GUS 2004 i 2003. Dane NSP 2002 r.

Analizując dane zawarte w tabeli 10 można zauważyć interesujące zależności. 41,3% gospodarstw na terenie gminy Mirsk o powierzchni do 1 ha skupia 5,8 % powierzchni gospodarstw rolnych. Kolejne 36,7% gospodarstw o powierzchni od 1-5 ha stanowi 23,1 % powierzchni ogólnej gospodarstw. Z kolei 5,5 % gospodarstw w gminie Mirsk o areale powyżej 15 ha zajmuje 35,2 % powierzchni gospodarstw rolnych.

Te zestawienia potwierdzają korzystną strukturę agrarną gminy. Ponadto ilość i wielkość największych gospodarstw świadczy o właściwych kierunkach rozwoju rolnictwa w gminie.

Wiele gospodarstw rolnych prowadzi produkcję wielokierunkową, bez wyraźnie określonej specjalizacji. Nie sprzyja to unowocześnieniu produkcji, co umożliwiłoby obniżenie kosztów oraz poprawę jakości i wpłynęłoby na wzmocnienie konkurencyjności produkcji. W zdecydowanej większości gospodarstw uprawia się zboża i prowadzi chów zwierząt gospodarskich. Gospodarstwa większe z reguły są nastawione na produkcję specjalistyczną.

3.3.3 Produkcja roślinna

Ogólna powierzchnia zasiewów w gminie wynosi 956 ha, co stanowi 5,1 % powierzchni ogólnej gminy. W tym 955 ha zasiewów znajduje się w gospodarstwach indywidualnych.

W strukturze zasiewów w gminie ogółem największy odsetek zajmują uprawy zbożowe (82,6 % ogólnej powierzchni zasiewów). Jest to wskaźnik najwyższy w porównaniu ze średnią dla Polski i województwa dolnośląskiego. Mirsk posiada także największy udział powierzchni zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi (79,4 %) na tle województwa i kraju.

Następną pozycję w strukturze zasiewów zajmują ziemniaki (13,4 %). Ten odsetek jest to wyższy niż w skali kraju (7,5 %) oraz w województwie dolnośląskim (12%). Dalsze miejsce zajmują zasiewy upraw przemysłowych (2,2 %), w tej kategorii gmina Mirsk zajmuje najdalsze miejsce na tle porównywanych jednostek (12,0 % w województwie dolnośląskim, i 7,0 % w Polsce).

W strukturze powierzchni zasiewów zbóż ogółem w gminie Mirsk ogółem wśród upraw zbożowych dominuje uprawa owsa – 25,0 % i pszenicy – 22,0 % oraz jęczmienia - 10,1%.

Tab. nr 11 Powierzchnia zasiewów i struktura według rodzaju upraw w gminie Mirsk ogółem na tle województwa dolnośląskiego i kraju w 2002 r.

	Mirsk ogółem		województwo dolnośląskie		Polska	
	ha	%	ha	%	ha	%
Ogółem w tym	956	100	707186	100	10764289	100
zboża ogółem	790	82,6	556045	78,6	8293690	77,1
W tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	759	79,4	460960	65,2	6574000	61,0
ziemniaki	128	13,4	35735	5,1	803385	7,5
przemysłowe	21	2,2	84653	12	757497	7
pastewne	3	0,3	16757	2,4	562136	5,2
pozostałe	13	1,4	12047	1,7	302166	2,8

źródło: Wydawnictwa GUS 2004 i 2003. Dane NSP 2002 r.

W strukturze powierzchni zasiewów głównych ziemiopłodów w gminie w 2002 r. W strukturze tej dominują zboża, zajmując trzy pierwsze miejsca pod względem areалу, a których łączna powierzchnia uprawy przekracza 82,7 %. Największą powierzchnię – 25,0 % zajmuje uprawa owsa, na drugim miejscu znajduje się pszenica 22,0 % powierzchni zasiewów głównych ziemiopłodów w gminie Mirsk ogółem. Uprawa ziemniaków zajmuje 13,1 % pow. areálu w gminie. Kolejne uprawy to pszenżyto (8,3 %), mieszanki zbożowe (8,0 %) i żyto (5,9 %). Stosunkowo małą powierzchnię zasiewów głównych ziemiopłodów zajmują uprawa roślin przemysłowych (2,2 %), pastewnych (0,3%) oraz warzyw (0,8 %).

Struktura zasiewów w dużym stopniu odzwierciedla warunki glebowo – klimatyczne gminy, wśród których przeważają gleby typu górskiego. Wiodącym kierunkiem działalności rolniczej jest produkcja roślinna. W strukturze zasiewów dominują zboża. Wśród gmin powiatu lwóweckiego jeleniogórskiego gmina Mirsk przeznaczona 82,7 % gruntów ornych pod zasiewy zbóż.

3.3.4 Produkcja zwierzęca

Drugim kierunkiem produkcji rolniczej po produkcji roślinnej jest w gminie produkcja zwierzęca. Dominuje w niej hodowla bydła i trzody chlewnej.

Według danych uzyskanych w spisie powszechnym w 2002 roku pogłowie bydła liczyło tu 625 sztuk, a pogłowie trzody chlewnej 358 sztuk.

Podobnie jak w całym kraju, w gminie Mirsk spadło pogłowie bydła jak i trzody chlewnej, ta zmiana z jednej strony jest przejawem przemian gospodarczych w kraju, zmniejszenia opłacalności drobnej hodowli, a z drugiej postępującego procesu intensyfikacji produkcji rolniczej. Gmina posiada średnie warunki glebowe, co nie stwarza możliwości rozwoju produkcji roślinnej.

Tab. nr 12. Zwierzęta gospodarskie w szt. na 100 ha w gminie Mirsk na tle powiatu lwóweckiego, województwa dolnośląskiego i Polski w 2002 roku

Lp.	pozycja	Gmina Mirsk	powiat lwówecki	województwo dolnośląskie	Polska
		2002	2002	2002	2002
1.	Bydło ogółem	20,5	18,2	13,4	32,7
2.	Trzoda chlewna ogółem	25,2	29,7	53,1	110,2

źródło: Opracowanie własne na podstawie wydawnictw GUS 2004 i 2003 r.

Pogłowie podstawowych zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych istotnie odbiega od przeciętnej obsady w kraju, co również potwierdza wcześniejsze

wnioski. Jedynie pogłowie bydła zbliżone jest do wielkości danych dotyczących hodowli w powiecie. Podstawowe wskaźniki dla gminy Mirsk, w tym zakresie, na tle powiatu lwóweckiego, województwa dolnośląskiego i Polski w 2002 roku ilustruje tabela nr 12.

Tab. nr 13. Zwierzęta gospodarskie w sztukach ogółem i w gospodarstwach indywidualnych w gminie Mirsk oraz udział gospodarstw zajmujących się ich hodowlą w 2002 r.

	zwierzęta		gospodarstwa
	ogółem	w tym w gospodarstwach indywidualnych	% gospodarstw rolnych ogółem
		w sztukach	
bydło	733	733	17,9
w tym krowy	332	332	15,6
trzoda chlewna	901	901	9,6
w tym lochy	110	110	3,2
owce	29	29	0,9
kozy	104	104	3,9
konie	90	90	5,6
króliki (samice)	273	273	3,5
pnie pszczele	199	199	2,0
drób ogółem	7609	7609	16,2
obsada zwierząt gospodarskich w sztukach przeliczeniowych na 100 ha użytków rolnych	23	23	x

źródło: Wydawnictwa GUS 2004 i 2003. Dane NSP 2002 r.

Według najnowszych danych spisowych 170 gospodarstw w gminie zajmuje się hodowlą bydła, co daje średnio 4,3 sztuki na gospodarstwo. Natomiast hodowlą trzody chlewnej zajmuje się 91 gospodarstw i na jedno gospodarstwo przypada 9,9 sztuk trzody chlewnej.

Tabela 13 zestawia liczbę hodowanych zwierząt i gospodarstw rolnych zajmujących się hodowlą wg danych NSP z 2002 r. Najpowszechniej w 17,9 % gospodarstw hoduje się bydło, dalej drób (16,2 %) i trzodę chlewną (9,6 %). Pozostałe zwierzęta są hodowane w niewielkich ilościach, najczęściej są to konie (5,6 %) kozy i króliki (3,9 % i 3,5 %) i pszczoły 2,0% oraz owce (0,9 %).

3.4 STAN LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Lasy i grunty leśne na terenie miasta i gminy zajmują powierzchnię 10.415 ha, co stanowi 54,4% ogólnej powierzchni. Lasy zajmują 10 143 ha, w tym w Zarządzie Lasów Państwowych znajduje się 10 227 ha. Lasy i grunty leśne należące do PGL znajdują się w zarządzie Nadleśnictwa „Świeradów” w Świeradowie i Nadleśnictwa „Szklarska Poręba” w Szklarskiej Porębie. Jednostką administrującą zarządzającą największą częścią lasów na terenie gminy jest Nadleśnictwo „Świeradów” w Świeradowie.

W ramach Nadleśnictwa „Świeradów” wyodrębnione są 2 obręby: Obręb Świeradów oraz obręb Lubań, które obejmują swoim zasięgiem poza gminą Mirsk również tereny 7 innych gmin.

Lasy na terenie gminy Mirsk charakteryzuje słaby, zbliżony do średniego stan zdrowotności. Stan ten jest wynikiem wieloletniego zanieczyszczenia atmosfery przez duże obiekty energetyczne z Polski, Czech i Niemiec jak również ekstremalnych

warunków pogodowych w ostatnich latach. Cała powierzchnia Nadleśnictwa została zaliczona do różnych stref uszkodzeń przemysłowych.

4 STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Zagadnienie dziedzictwa kulturowego regulują umowy i konwencje międzynarodowe oraz Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r.

Obiekty budowlane przeznaczone do rozbiórki, a znajdujące się w spisie konserwatorskim na podstawie art.39 ust.3 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane, ze względu na ich znaczące walory architektoniczne lub historyczne, może zostać uzależniona od wcześniejszego wykonania kart ewidencyjnych zabytku architektury i budownictwa, zgodnie z instrukcją Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie, a egzemplarze kart należy przekazać do archiwum konserwatorskiego w Jeleniej Górze.

Podjęcie decyzji o wyburzeniu uzależnia się dodatkowo od pozytywnej opinii ekspertyzy budowlanej opracowanej przez rzeczoznawcę budowlanego.

4.1 Wartość środowiska kulturowego objętego ochroną prawną

Na obszarze gminy Mirsk wyznaczone zostały dwie strefy ochrony konserwatorskiej, „strefa A” oraz „strefa B”.

Strefy wskazane do ochrony zlokalizowane są jedynie na terenie miasta Mirsk i przedstawione zostały na planszy uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Mirsk załączonej do niniejszego opracowania.

- **strefę A** – ścisłej ochrony konserwatorskiej dla miasta Mirsk, która obejmuje obszar starego miasta w granicach średniowiecznego miasta lokacyjnego, obejmującego obszar najstarszej zabudowy powstałej od czasów średniowiecza po XVIII wieku, podlega pełnej ochronie konserwatorskiej pod względem urbanistycznym, architektonicznym i funkcjonalnym,
- **strefę B** – ochrony podstawowych wartości kulturowych, która obejmuje tereny historycznej XIX i XX wiekowej zabudowy, powstałej w czasach ożywienia gospodarczego w XIX i XX wieku i wychodzącej poza obszar średniowiecznego miasta lokacyjnego, podlega rygorom w zakresie utrzymania historycznych układów drożnych, zasadniczych elementów rozplanowania, istniejącej substancji o wartościach kulturowych, tradycyjnych i naturalnych oraz wymogów dostosowania nowej zabudowy do skali i charakteru wartości zachowanych; w strefie „B” obowiązują następujące ograniczenia:
 - zachowanie charakteru historycznej zabudowy i układów przestrzennych;

- dostosowanie nowych obiektów do charakteru historycznej zabudowy i układów przestrzennych w zakresie sytuacji, kubatury i formy architektonicznej;
- w miarę możliwości eliminacja elementów dysharmonicznych, naruszających układ urbanistyczny;

4.2 Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Wykaz obiektów architektury, parków i cmentarzy znajdujących się w rejestrze zabytków z terenów gminy Mirsk przedstawiono w tabeli nr14.

Tabela nr 14. Obiekty wpisane do rejestru zabytków w gminie Mirsk

Miejscowość	Obiekt	Adres	Nr rejestru	Data wpisu
Giebułtów	kościół parafialny p.w. św.Michała Archanioła		926	28.08.61
Giebułtów	pałac		794	14.11.60
Giebułtów	park przypałacowy		683/J	12.06.81
Giebułtów	cmentarz		950/J	6.04.89
Giebułtów	budynek mieszkalny	nr84	1180/J	14.11.94
Gierczyn	kościół parafialny p.w. NMP Wspomożenia Wiernych		1518	31.01.66
Gierczyn		park	709/J	10.11.81
Grudza	kościół parafialny p.w. NMP		1132	21.09.64
Karłowiec	budynek mieszkalny	nr1	530/J	16.06.79
Kotlina	zespół 8 budynków z zameczkiem		1023/J	30.03.90
Kwieciszowice	budynek mieszkalny	nr42	1523	31.01.66
Kwieciszowice	budynek	nr8	515/J	2.01.77
Mirsk	cmentarz parafialny		689/J	6.07.81
Mirsk	ratusz		640	10.02.60
Mirsk	kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP		200	31.05.50
Mirsk	miasto		384	25.11.56
Mirsk	kościół poewangelicki		674/J	8.05.81
Mirsk	budynek mieszkalny	Betleja 6	801/J	24.08.83
Mirsk	budynek mieszkalny	pl.Wolnosci 10	1003/J	12.02.91
Mirsk	budynek mieszkalny	pl.Wolnosci 12	1004/J	12.02.91
Mirsk	budynek mieszkalny	pl.Wolnosci 22	1118/J	7.12.92
Mirsk	budynek mieszkalny	pl.Wolnosci 30	1117/J	7.12.92
Mirsk	budynek	Rynek 27	612	28.08.59
Mirsk	młyn	Zdrojowa 2/4	802/J	24.08.83
Proszowa	cmentarz		692/J	15.07.81
Proszowa	kościół filialny p.w. sw.Jana Chrzciciela		877/J	13.01.86
Proszowa	budynek mieszkalno-gospodarczy	nr52	1047/J	10.09.90

4.3 Obiekty wpisane do ewidencji WKZ

Gmina Mirsk nie dysponuje wykazem obiektów wpisanych w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

4.4 Obiekty wskazane do objęcia rejestrem zabytków

Wykaz obiektów architektury, parków i cmentarzy znajdujących się w spisie dóbr kultury z terenów gminy Mirsk znajduje się w aneksie nr 1 dołączonym do tekstu "Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirsk".

4.5 Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy Mirsk własną formę krajobrazową posiadają stanowiska archeologiczne stanowiące relikty górnicze. Badania powierzchniowe prowadzone w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski, ujawniły szereg nowych stanowisk, nieznanymi w przedwojennej literaturze. W większości są to niewielkie stanowiska z okresu średniowiecza, typu „śląd osadniczy”. Potwierdza to tezę o stosunkowo późnym osadnictwie na tych terenach. Wyjątkami są:

- stanowisko nr 4 w Gierczynie, ślad osadniczy z epoki kamienia,
- stanowisko nr 1 w Giebułtowie, cmentarzysko z epoki brązu,
- stanowisko nr 10 w Mirsku, ślad osadnictwa z epoki kamienia,
- stanowisko nr 37 w Mirsku, ślad osadnictwa z epoki kamienia,

Ślady osadnicze wyraźnie koncentrują się wokół Mirska oraz miejscowości Mroczkowice, Krobica, Gierczyn i Rębiszów, a więc na obszarze, na którym prowadzone były intensywne prace górnicze.

4.6 Charakterystyka i rys historyczny gminy

(według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mirsk, Mirsk maj 2000r.):

Mirsk

Geneza i powstanie Mirska nie są znane z bezpośrednich przekazów źródłowych. Informacje na ten temat pochodzą z XVIII wiecznej kroniki oraz późniejszych publikacji (1829, 1928). Autorzy tych przekazów dopatrują się genezy miasta w osadzie wiejskiej, która została założona w czasach Bolesława Kędzierzawego w 1161 r. przez dziedzicznego wójta Bernarda von Rym. Nazwał on nowopowstałą miejscowość Eulendorf, od podobizny sowy na swojej pieczęci rodowej. Tak wczesna data powstania wydaje się nie do przyjęcia, jako przypadająca na okres słabego osadnictwa wiejskiego w tej części Śląska. Faktem natomiast wydaje się wiejska geneza miasta, która jest widoczna w wydłużonym kształcie parcel wrastającym w pola.

Wczesne dzieje Mirska kronikarze wiązali z rodem Nostitzów, ówczesnych właścicieli zamku Czocha, co wydaje się mało prawdopodobne wobec faktu, że Nostizowie weszli w posiadanie zamku dopiero w 1433 r. Terytorialnie Mirsk związany był najpierw z Górnymi Łużycami, a następnie stał się częścią Śląska, a konkretnie księstwa świdnicko-jaworskiego. Ze względu na swoje graniczne położenie w okresach wojen często przechodził z rąk do rąk. Podniesienie Mirska do rangi miasta, związane jest z datą 1319 r. (lub 1329 w innych kronikach), w którym zawarto traktat pokojowy pomiędzy Henrykiem I Jaworskim a królem Czech Janem Luksemburskim. Wtedy to również nadano miastu herb z wizerunkiem stojącego na wzgórzu sokoła, który porwał mniejszego ptaka. Jako miasto Mirsk po raz pierwszy

wymieniony jest w dokumentach w 1337 roku, w którym zawarta jest również informacja o zrzeczeniu się przez Henryka Jaworskiego terenów nad Kwisą na rzecz Jana Luksemburskiego. Parafia w Mirsku należy do dekanatu Zawidów, wchodzącego w skład diecezji miśnieńskiej, panowanie czeskie kończy się z chwilą przejścia Mirska i Górnych Łużyc przez Bolka II świdnicko-jaworskiego. W 1399 roku właścicielem ziem staje się rycerz Gotsche Schoff z zamku Chojnik, protoplasta rodu Schaffgotschów, który ostatecznie potwierdza swoją własność w 1419 roku. Od tego czasu aż do połowy XIX wieku miasto jest własnością rodu Schaffgotschów od 1420 roku rezydujących na zamku Gryf. Mirsk, opóźniony w lokacji oraz w udzielanych przywilejach książęcych w stosunku do innych sąsiednich miast, szczególnie Gryfowa, nigdy nie rozwinął się gospodarczo i do końca pozostał małym niewiele znaczącym miasteczkiem rzemieślniczo-przemysłowym. Brak obwarowań powodował, że często był narażony na ataki obcych wojsk i rycerzy rabusiów. Miasto jak się wydaje ominęło bezpośrednio okropności wojen husyckich, natomiast w 1490 roku miał miejsce tragiczny pożar, który strawił całą zabudowę miasta, wzniecony przez żołnierzy rycerza rabusia Johanna von Watenberga. Pewien rozwój gospodarczy nastąpił w okresie własności Uriyka Schaffgotscha, pana na Chojniku i Gryfie, który obdarza miasto licznymi przywilejami. W 1498 założył bractwo strzeleckie, które w roku 1502 otrzymało pozwolenie na budowę kościoła św. Barbary i cmentarza wokół niej. W 1508 r. powołano radę miejską, co było odbiciem wzrostu zamożności miasta. Zapewne wówczas podjęto decyzję o budowie ratusza, który stanął w 1520 roku. W 1526 r. dotarła do miasta reformacja, dzięki Uriykowi Schaffgotschowi, który był jej zwolennikiem. On też w 1531 powołał stanowisko burmistrza, na które wybrany został bogaty mieszczanin Jeremiasz Zoelfel. Wraz ze śmiercią Uriika w 1542 r. kończy się okres spokoju i dobrobytu miasta, rozwijającego się dzięki handlowi i rzemiosłu. W 1546 r. wybuchają konflikty społeczne, rzemieślnicy zrzeszają się w cechach. Miasto obciążone jest kosztami remontu zamku Gryf. 23 lipca 1558 roku wielki pożar miasta niszczy całą ówczesną, jeszcze drewnianą zabudowę miasta. Po pożarze otrzymuje ono zwolnienie z podatków i opłat od wyszynku wina i wódki. W 1566 roku nieznaną epidemią powoduje całkowite wyludnienie miasta, po czym następuje cała seria katastrof nie pozwalających miastu wydzwignąć się z stanu upadku: 1567-powódź, 1583-pożar, 1589-ponowny pożar, 1595-99-epidemia, 1603 pożar całego miasta, 1613-pożar młyna. W 1611 r. w mieście powstaje apteka. W tym okresie w mieście rozwija się uprawa lnu i sukiennictwo. W 1617 roku zorganizowano kuchnię dla ubogich, mieszczącą się w wieży ratusza. W tym samym roku rozpoczęto budowę mostu na Kwisie. W 1620 r. na wieży ratuszowej umieszczony zostaje zegar, wykonany przez mistrza Felsa ze Zgorzelca. W 1621 r. w mieście ponownie wybuchł pożar, który zniszczył nie tylko zabudowę mieszkalną, ale także kościół NMP, młyny, browar, słodownię. Skutki wojny trzydziestoletniej z lat 1618-48 okazały się dla miasta tragiczne. Mirsk nękany był licznymi najazdami wojsk szwedzkich, przemarszami i kontrybucjami (1639). Dołączyły się do tego niepokoje religijne w samym mieście - w 1637 roku wypędzono duchownych ewangelickich, w 1646 roku wprowadzono ponownie w mieście obrządek protestancki. W 1654 r. zabroniono odbywania protestanckich praktyk religijnych, w związku z czym część mieszkańców zmuszona była udawać się w tym celu do sąsiedniego Giebułtowa. W tym czasie jako oznakę znak triumfu wiary katolickiej dodano do herbu miasta bukiet róż i krzyż z różą. Jakby tego było mało na Mirsk w dalszym ciągu spadały klęski żywiołowe.

W 1642 r. ogromny pożar zniszczył oba kościoły, dom parafialny, szkołę parafialną, ratusz, młyny i słodownię. W latach 1645, 1649, 1651 i 1652 miały miejsce powodzie. Kolejny wielki pożar, ciągle jeszcze drewnianej zabudowy miasta, odnotowano w 1699 roku, kiedy to spłonęła większość budynków mieszkalnych i poważnie uszkodzone zostały wszystkie budowle publiczne. To kolejne tragiczne doświadczenie zaowocowało wydaniem zarządzenia przeciwpożarowego w 1702 roku.

Po stopniowym usunięciu zniszczeń wojennych i skutków klęsk żywiołowych, w XVIII wieku następował stopniowy rozwój miasta. Pomimo tych pozytywnych

tendencji Mirsk pozostawał uboższy pod tym względem w porównaniu z innymi miastami śląskimi. W trakcie wojen śląskich w mieście stacjonowały wojska austriackie. W 1741 roku przywrócono ewangelikom prawo odbywania nabożeństw, które do czasu budowy kościoła w 1757 roku odbywały się w salach ratusza. W 1768 roku miał miejsce kolejny wielki pożar miasta, w trakcie którego spłonęła cała zabudowa drewnianego jeszcze miasta, kościoły i ratusz. Podjęto wówczas bardzo energiczną i na dużą skalę zakrojoną odbudowę, już w murowanych budynkach, czego świadectwem są istniejące do dzisiaj barokowe kamienice, powstałe w większości w 1769 r. W tym samym roku powołano urząd strażacki, którego zadaniem było gromadzenie funduszy na zakup sprzętu i budowę remizy strażackiej. Te kroki zabezpieczyły miasto przed dalszymi pożarami.

W 1785 r. Mirsk posiada 341 domów, 35 stodół i 1649 mieszkańców, szkołę ewangelicką, szkołę katolicką, suszarnię i miedlarnię lnu. Rangę miasta podniosło utworzenie Deputacji Górniczej, obejmującej wszystkie kopalnie księstwa jaworskiego. W 1790 roku w Mirsku przebywał Jahan Wolfgang Goethe. W 1809 roku przeprowadzono reformy Steina i Herdenberga, nadające miastom na Śląsku większe uprawnienia i autonomię. W tym samym roku odbyły się wybory do magistratu miejskiego. Miasto zostało przyłączone do Stanowego Związku Miast Śląskich. Ten proces usamodzielniania się organizmu miejskiego doprowadził do długotrwałych procesów z Schaffgotschami. W czasie wojen napoleońskich miasto ucierpiało z powodu przemarszu i stacjonowania wojsk. W 1813 roku wojsko francuskie zamieniło kościół św. Barbary w magazyn, a ratusz w szpital polowy. Głównym źródłem utrzymania mieszkańców było wówczas ciągle jeszcze rzemiosło oraz rodzący się przemysł włókienniczy. Po zamieszkach, które wybuchły w mieście w okresie Wiosny Ludów w 1848 roku, utworzona zostaje milicja miejska. Rok później Mirsk staje się siedzibą Królewskiej Okręgowej Komisji Sądowej, dla potrzeb której dobudowano do ratusza dwa budynki. Po wyborach w 1851 roku nowe władze miejskie przystępują do porządkowania miasta, czego wynikiem są m.in. nowe trwałe nawierzchnie ulic. Lata 80-te XIX wieku przynoszą dalszy rozwój przemysłu, zwłaszcza pończoszniczego i lniarskiego. Towary wyprodukowane w miejscowych warsztatach wysyłane są aż do Ameryki. W 1882 roku z funduszy miejskich zbudowano nowy szpital. Duże znaczenie dla rozwoju miasta miało otwarcie w 1884 roku połączenia kolejowego z Gryfowem a w 1909 z zyskującym na znaczeniu kurortem w Świeradowie. Działania drugiej wojny światowej oszczędziły miasto, które nie zmieniło swojego dotychczasowego charakteru.

W układzie przestrzennym miasta można wyodrębnić dwie grupy urbanistyczne, wokół których powstały prawdopodobnie dwie zróżnicowane czasowo i typologicznie jednostki osadnicze - Plac Targowy i rynek. Kształt tych jednostek przemawia za tym, że Plac Targowy był pierwotny w stosunku do rynku i stanowił centrum tworzenia się osady przedlokacyjnej, o której istnieniu znajdują się wzmianki w kronikach. Charakter tej zabudowy o wrzecionowatym kształcie wskazuje na możliwość jej powstania w 1 połowie XIII wieku. Lokacja Mirska sprowadziła zapewne dawną osadę do roli osiedla podmiejskiego. Wybór nowego miejsca na założenie miasta podyktowany był dogodniejszym terenem w stosunku do położenia osady, która była narażona na częste powodzie. Z średniowiecznego miasta zachował się układ rynku z wychodzącymi z niego ulicami. Od wschodu naturalną granicę stanowiła Kwisa. Bloki przyrynkowe prawdopodobnie nie były ograniczone ulicami przeciwnymi do pierzei rynkowych, miały zatem charakter otwarty. Wchodzące w skład tych bloków parcele stykały się bezpośrednio z łąkami i miejskimi polami uprawnymi lub polnymi drogami, przyjmując kształt wydłużonych prostokątów, taki charakter parcel zachował się do dziś w części miasta (ul. Prosta) i świadczy o rolniczym charakterze tej części miasta. Z przekazów kronikarskich wiadomo, że miasto nigdy nie posiadało obwarowań.

Na terenie miasta zachowało się kilka cennych obiektów zabytkowych, wśród których w pierwszej kolejności należy wymienić ratusz miejski i kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP, które posiadają średniowieczną metrykę. Cennymi obiektami zabytkowymi są ponadto kaplica św. Barbary i kościół poewangelicki.

Renesansowy ratusz, zajmujący centralne miejsce na środku placu rynkowego, pierwotnie wzniesiony był około 1559 roku. Następnie został przebudowany po pożarze i rozbudowany w latach 1794-1796, a odrestaurowany w XIX wieku. Jest to budowla dwukondygnacyjna, założona na rzucie prostokąta ze sklepioną sienią w parterze i czworoboczną wieżą zwieńczoną barokowym hełmem z latarnią. Na elewacji wieży umieszczone są herby Schaffgotschów i Siedlitzów oraz tablica erekcyjna z 1559 roku, a nad wejściem herb miasta.

Najbardziej interesującym i monumentalnym obiektem zabytkowym jest kościół parafialny Zwiastowania NMP, wzmiankowany w 1346 roku. W obecnej formie wzniesiony został w latach 1562-1567, powiększony o wieżę w 1769 roku, restaurowany w latach 1817 i 1927, następnie ponownie remontowany w 1958 roku. Jest to budowla orientowana, murowana z kamienia, trzynawowa, w formie sześcioprzęsłowej hali z poligonalnie zakończoną częścią wschodnią i wieżą od południa. Wnętrza nakrywają sklepienia krzyżowo-żebrowe wsparte na ośmiobocznych filarach i przyściennych konsolach. Wewnątrz zachowane jest cenne barokowe wyposażenie pochodzące głównie z XVIII wieku, występują też dzieła wcześniejsze, jak cenna gotycka rzeźba Madonny z 1 połowy XV wieku, czy renesansowa skrzynia na jałmużnę z 1580 roku. Na elewacjach zachował się szereg kamiennych epitafiów powstałych w XVI-XIX wieku. Kościół stanowi interesujący przykład tendencji zwanej w historii sztuki „neogotykiem ok. 1600”, charakteryzującej się sieganiem do architektonicznych form gotyku w dobie późnego renesansu. Przy kościele istnieje cmentarz otoczony kamiennym murem, na którym zachowała się barokowa kaplica grobowa Kittelmanów z 1751 roku z bogato dekorowaną barokową kratą kowalską.

Kaplica św. Barbary (ul. Mickiewicza), obecnie cmentarna, wzmiankowana w 1436 roku, w obecnej postaci wzniesiona w barokowych formach w XVIII wieku. Orientowana, murowana, czworoboczną, z nie wyodrębnionym prezbiterium o wnętrzu nakrytym spłaszczonym stropem. Przy kaplicy istnieje nekropolia powstała poprzez połączenie odrębnych dawniej cmentarzy katolickiego i dwóch ewangelickich, chronologicznie zróżnicowanych.

Kościół ewangelicki wzniesiono w 1757 roku, a przebudowano w XIX wieku. Monumentalna wieża pochodzi z 1881 roku. Było to założenie prostokątne z wieżą i kondygnacją empor we wnętrzu. Ten bardzo znaczący obiekt w krajobrazie urbanistycznym miasta, obecnie od wielu lat jest nieużytkowany, pozbawiony mansardowego dachu i znajduje się w stanie zaawansowanej ruiny.

Wśród budynków użyteczności publicznej warto wymienić zbiorczą szkołę gminną z ul. Fabrycznej 18, budynek Dolnośląskich Zakładów Graficznych, pocztę przy ul. Bohaterów z/n Nysy, młyny przy ul. Zdrojowej 4 oraz przy Pl. Targowym.,

Przy ul. Fabrycznej 17 znajduje się częściowo zniszczony dwór z 1737 r. wraz z budynkiem gospodarczym.

Domy mieszkalne, zachowane częściowo na obwodzie rynku oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie, pochodzą głównie z początku XVIII wieku. Pierwotnie posiadały one w parterach sklepienie podcienia, obecnie zamurowane, zachowane jedynie w kilku wnętrzach sklepowych. W elewacjach często spotyka się kamienne portale z wyrytą datą budowy w zworniku łuku nadproża, na którym bardzo często pojawia się data 1769 (pamiątka po odbudowie miasta, która miało miejsce po wielkim pożarze w 1768 roku). W partiach zabudowy miejskiej bardziej oddalonych od historycznego centrum dominuje architektura eklektyczna z końca XIX wieku oraz podmiejska o charakterze willowym z przełomu XIX/XX wieku oraz okresu międzywojennego. Do najbardziej interesujących obiektów należą następujące budynki:

- Rynek: nr 1,2, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19,20,21,22,24,30,31,32,33,34.
- ul. Betleja: 1, 6, 4, 8, 10,12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 26, 27 (willa), 32 (szkoła), 34 (willa);
- Cicha: 2, 3, 5, 7, 9, i 14;
- Mickiewicza: 1, 2, 3, 5, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 21;
- Kościuszki 8;

- Prosta 4, 6, 10, 13, 19, 20, 21, 22, 24, 26, 28;
- Słowackiego 7, 9, 25, 34;
- Podchorążych 1, 3, 5, 6, 9, 10, 14;
- pl.Targowy 7, 11, 12;
- Żymierskiego 15, 17, 19, 41, 51, 63;
- Fabryczna 2, 10 (willa), 12 (budynek o charakterze wiejskim), 17,;
- Graniczna 15;
- Kilińskiego 7, 9, 11, 15;
- Nadbrzeżna 3, 24 (przystęp);
- Przedmieście 16;
- Świerczewskiego 5, 6, 8;
- Zdrojowa 21, 30,36.

Augustów

Niewielka miejscowość założona wg przekazów kronikarskich prawdopodobnie w 1 poł. XV wieku, na leśnym karczowisku przez zubożałych w czasie wojen husyckich mieszkańców Lubomierza, przy wsparciu rycerza, właściciela zamku Świecie. W Augustowie nie zachowało się zbyt wiele ciekawszych obiektów. Z istniejących wyróżniają się dom nr 7 murowany z przełomu XIX/XX wieku oraz budynek nr 8 z 1834 r. o boniowaniach na elewacji, dekoracyjnych nadprożach i opaskach.

Brzezinec

Niewielka wioska o układzie łańcuchowym na północ od Mirska. Na terenie miejscowości zachowało się kilka interesujących budynków, takich jak: budynek nr 4, szachulcowy z ok. połowy XIX w.; nr 5 k. XVIII/XIX w z dwoma kamiennymi portalami z kluczem, kamiennymi podokiennikami, łupkowym szczytem; nr 12 ryglowy z 1 poł. XIX w; nr 16 d. gospoda z salą o arkadowych oknach, XIX/XX w; nr 22 z 1 poł. XIX w., szachulcowy z łupkowym szczytem.

Gajówka

Miejscowość o rozproszonej zabudowie przy wschodniej granicy gminy. Do bardziej wartościowych budynków na terenie Gajówki zaliczyć można: dom nr 13 z 4 ćw. XIX w.; nr 20 o konstrukcji przystępowej z 2-3 ćw. XIX w.; nr 30 mur. szachulcowy z 1820,1888 r z kamiennym portalem, drewnianym stropem i gankiem; nr 34 z ok. 1915 r. (sklep); 41 z pocz. XIX w. z kamiennym portalem; 49 z 1860 r.; nr 52 mur. szachulcowy.

Giebułtów

Wieś Giebułtów, wzmiankowana w 1358 r. jako własność Heinricha von Uechtritz. W rękach tej rodziny majątek pozostał aż do końca II wojny światowej. Od 1700 r., na mocy testamentu Anny Chtristiny z domu von Metzradt, Giebułtów stał się dobrem senioralnym, w którym dziedziczenie przypadało zawsze najstarszemu męskiemu potomkowi rodu Uechtritz. po wojnie pałac użytkowany jako ośrodek kolonijny, a od lat 80-tych pozostaje opuszczony i popada w ruinę.

Na terenie wioski zachował się pałac barokowy, wzniesiony wg daty na portalu w latach 1661-1665, restaurowany w XIX w. i pocz. XX w. W latach 60-tych XX w. od strony parku wzniesiono szpecącą przybudówkę, mieszczącą pierwotnie stołówkę. Jest to trzykondygnacyjne założenie na pianie wydłużonego prostokąta z silnie występującym ryzalitem środkowym, o osiach akcentowanych podziałem pilastrowym. Wnętrza parteru o układzie galeryjnym z sienią na osi, nakrywają sklepienia kolebkowe z lunetami. Reprezentacyjne pomieszczenia mieściły się w skrzydle południowym przyziemia oraz na I piętrze, któremu nadano charakter piano nobile. Na zewnątrz w fasadzie umieszczono architektoniczny portal zdobiony dekoracją akantową i pękami kwiatowymi. Nad portalem, zaopatrzonym w inskrypcje informujące o dacie powstania pałacu, znajdują kartusze herbowe fundatorów Christopha Uechtritz i jego żony Anny Christiny Metzradt. Pilastry ryzalitu zdobione są kapitelami w formie główek aniołów. Przy pałacu powstało barokowe założenie parkowe z kamienną fontanną, otoczone kamiennym murem, zdobionym od frontu kamiennymi popiersiami. Założenie

flankowano jest od frontu przez dwa pawilony ogrodowe, zwieńczone pierwotnie cebulastymi hełmami.

Bardzo interesujący z historycznego punktu widzenia jest obecny kościół parafialny św. Michała Archanioła, który wzniesiony został ok. 1508 r., następnie powiększony i przebudowany na ewangelicki graniczny w 1668 r., i przebudowany w latach 1703-1707. Posiadał on 3000 miejsc siedzących. Wobec postępującego od lat procesu destrukcji drewnianego układu konstrukcyjnego empor i więźby dachowej obiektu, w latach 1966-1967 wprowadzono do wnętrza nową konstrukcję, i zdemontowane pochodzące z 1714 r. malowidła ze stropu i balustrady empor. Obecnie jest to budowla murowana, jednonawowa, z nie wyodrębnionym architektonicznie, zamkniętym trójbocznie prezbiterium. Od wschodu przylega doń zakrystia, a od zachodu czworoboczna wieża z zegarem słonecznym, zachowana z dawnego średniowiecznego kościoła. Zwraca uwagę dobre artystycznie wyposażenie wnętrza pochodzące z pocz. XVIII w. oraz szereg płyt nagrobnych z XVII i XVIII w, w tym interesujące całopostaciowe epitafium Ludwika von Uechtritz z 1693 r.

Na terenie Giebułtowa zachowało się stosunkowo dużo zabytkowych przykładów tradycyjnego budownictwa ludowego o konstrukcji mieszanej z murowanym parterem i szachulcowym piętrem, często z kamiennymi portalami z kluczem. Do wyróżniających się obiektów należą budynki: nr 20 z 2 ćw. XIX w. z podziałami pasowymi elewacji; nr 24 z ok. poł XIX w. z portalem z kluczem; 31 z kamiennym portalem i opaskami; 33 z 1857 r. 38 przysłupowy z 4 ćw. XIX w.; 41 z 1881 r.; 45 przysłupowy z 3 ćw. XIX w.; 55 z 3 portalami; 84 z 1810 r.; 102 z 3 ćw. XIX w.; nr 107; 119 z poł XIX w.; 133 z 2 ćw. XIX w.; 134 przysłupowy z poł. XIX w.; 162 z poł. XIX w.; 164 z 1784 r. z dwoma portalami kamiennymi z kluczem; a ponadto neoklasycy-styczne przedszkole (nr 4) z koń. XIX w.

Giebułtówek

Nieduża wioska o typowym układzie ulicowym, zlokalizowana na południe od Giebułtowa. Na terenie miejscowości istnieje kilka wyróżniających się zabytkowych budynków, wśród których do najbardziej interesujących zaliczają się domy nr 9 z 20-30 lat XX w.; nr 22 z poł. XIX w. o konstrukcji przysłupowej; nr 28 z ok. poł. XIX. również o konstrukcji przysłupowej; nr 64 z 2 ćw. XIX w., murowano-drewniany.

Gierczyn

Gierczyn powstał w XV w. jako własność rycerska należąca do trzech znanych rodzin, m.in. Schaffgotschów i Zeydlitzow. Już w 1512 lub 1517 r. rozpoczęto tutaj wydobywanie rud cyny, zainicjowane przez dwóch czeskich górników Hansa Wiese i Mathausa Söhnel z Jachymo-wa. Później dołączyło do nich 400 górników tworząc znaczny ośrodek wydobywania i wytopu cyny. W 1572 powstało wydzielone samodzielne osiedle górnicze a w 1578 istniał w Gierczynie Urząd Górniczy, nadzorujący prace w kopalniach Schaffgotschów. W końcu XVI w. wydobywanie znacznie zmalało na skutek wyczerpania się złóż. W tym czasie Gierczyn był już dużą wsią. Prace górnicze prowadzono początkowo w dolinie Czarnotki, przesuując się później w miarę wyczerpywania się złóż w kierunku Krobicy i Przeczniczy. Od 1616 r. wydobywano tutaj także miedź. Wojna trzydziestoletnia zahamowała prace wydobywcze, które kontynuowano po jej zakończeniu jeszcze w 1668 r. Po 1772 r. wznowiono prace górnicze a w 1738 wydano nową ordynację górniczą. Po zajęciu Śląska przez Prusy po 1742 r. ponownie podjęto prace na szerszą skalę, prowadzone przez gwarectwa na zasadach spółek akcyjnych. Prace w okolicach Gierczyna kontynuowano do 1788 r., przenosząc się później w kierunku Krobicy. W XVIII i XIX w. istniały na terenie miejscowości dwa kościoły, 2 młyny wodne, szkoła i liczne kopalnie i huty. W początku XIX usiłowano bez powodzenia wznowić prace górnicze, podobnie w 1938 r.

Najcenniejszym zabytkiem na terenie Gierczyna jest kościół filialny NMP Wspomożycielki Wiernych, wzniesiony zapewne po 1500 r., przebudowany w poł. XVII w. i restaurowany w XIX w. Ten murowany z kamienia, jednonawowy budynek z nie wyodrębnionym prezbiterium i wieżą od północy (z 1613 r.), posiada drewniany kasetonowy strop z malowidłami z 1602 r. Wyposażenie kościoła stanowią: kamienna chrzcielnica z 1557 r., późnorennesansowa malowana empora i strop kasetonowy, drewniany, barokowy ołtarz i rokokowa ambona z XVIII wieku oraz kamienne barokowe sarkofagi i epitafia z XVIII w. Kościół otoczony jest kamiennym murem z bramą,

w obrębie którego istnieje cmentarz z zachowanymi cennymi kamiennymi barokowymi sarkofagami, które obecnie stanowią już rzadkość na terenie Śląska. We wiosce istniały dwie niewielkie rezydencje, których pozostałości zachowały się po dzień dzisiejszy. Pierwszą z nich jest zespół pałacowy położony w północnej części miejscowości na posesji nr 10, otoczony ceglany murem z bramami, składający się z neoklasycystycznego pałacyku z ok. 1820 r., 7 osiowy nakryty dachem naczółkowym, budynków gospodarczych skupionych wokół niewielkiego dziedzińca oraz ośmiobocznego pawilonu ogrodowego. Przy folwarku założono niewielki park z ogrodem ozdobnym, szczątkowo zachowanym. Drugi majątek położony na posesji nr 1 w północno-wschodnim skraju wsi, przetrwał do obecnych czasów w znacznie gorszym stanie. Pałac rozebrano jeszcze w okresie przedwojennym, z dawnego założenia zachowały się budynki gospodarcze zgrupowane przy bramie wjazdowej, duży budynek gospodarczy zwieńczony sygnaturką, budynek typu willowego z okresu międzywojennego. Istniejące założenie parkowe z lat 20-tych XX w. przechodzi w kompleks leśny.

Na terenie wioski istniał do lat 1973 r. Kościół poewangelicki wzniesiony w 2 poł. XVIII w. Murowany budynek założony na czworoboku, z wieżą od zachodu, nakryty jest mansardowym dachem. Z budownictwa ludowego zachowanego na terenie Gierczyna można wymienić domy: nr 11 przysłupowy z 2 poł. XIX w.; nr 12 również przysłupowy z 2 poł. XIX w.; nr 40 przysłup z 1 poł. XIX w. z łupkowym szczytem; nr 45 przysłup z 2 poł. XIX w.; nr 46 również przysłupowy z 2 ćw. XIX w.; nr 64 przysłup z 2 ćw. XIX w. oraz nr 57 również przysłupowy z 2 ćw. XIX w. Na obszarze pomiędzy Gierczynem a Kotliną zachowały się sztolnie i mocno już zarośnięte hałdy skalne stanowiące ślady dawnych prac górniczych.

Grudza

Najdalej na wschód wysunięta miejscowość gminy, wioska o układzie ulicowym położna przy drodze Mirsk-Stara Kamienica.

Najcenniejszym zabytkiem jest Kościół parafialny NMP, późnogotycki z końca XV w, przejęty przez ewangelików. Swą obecną formę zawdzięcza barokowej przebudowie w latach 1765-1768. Był restaurowany w 1772 r., najprawdopodobniej w drodze rozbudowy późnośredniowiecznego założenia, a następnie w 1962 r. Orientowany, murowany budynek jednonawowy, z kwadratowym prezbiterium, z wieżą od zachodu, mieści w środku wewnątrz nakryte sklepieniami żaglastymi, spływającymi na przyścienne pilastry o kompozytowych kapitelach. Ołtarz i ambona utrzymane są w stylu rokoko. Na wyposażeniu jest kamienna chrzcielnica z XVII w. oraz ciekawe antependium ze srebrnej blachy z trybowanym ornamentem i datą 1776 r. Na terenie wioski zachował się również w stanie ruiny kamienny trzon wiatraka typu „holender” o przekroju kolistym. Z innych obiektów w zabudowie wiejskiej znajdujących się na terenie Grudzy wyróżniają się budynki ludowe w większości o konstrukcji murowano-szachelcowej: nr 22 lat 1860-70 z kamiennymi portalami; nr 12 murowany, szachelcowy z 2 poł. XIX w.; 13 z XVIII/XIX w. szachelcowy; 30 z 1 poł. XIX w.; nr 39 z 1857 r. z kamiennym portalem z kluczem, nr 40 z pocz. XIX w z portalem; nr 75 z poł. XIX w.; nr 83 z 2 ćw. XIX w.

Kamień

Najbardziej interesującym obiektem zabytkowym znajdującym się na terenie Kamienia jest cenny późnorenesansowy dwór (nr 32) z ok. 1690 r., przebudowany w XIX i XX w. Jest to budowla na rzucie prostokąta z dwoma narożnymi kwadratowymi ryzalitami nakrytymi osobnymi strzelistymi namiotowymi dachami, pierwotnie zwieńczonymi sygnaturkami. Zachował się portal o późnorenesansowych formach oraz tablica inskrypcyjna z datą 1690. Wewnątrz nad częścią pomieszczeń parteru zachowały się sklepienia kolebkowe, dekorowane skromną sztukaterią oraz profilowane stropy belkowe na piętrze. W pobliżu dworu zachowały relikty pierwotnego założenia parkowego.

Z innych obiektów wartych uwagi na terenie wioski można wymienić budynki nr 14 z pocz. XIX w. z dwoma kamiennymi portalami z kluczem; nr 28 murowano szachelcowy z 1 poł. XIX w. również z portalem oraz nr 45 z pół XIX w.

Karłowiec

Na terenie miejscowości znajduje się zabytkowy dwór, obecnie niestety zachowany w stanie ruiny, powstały w 2 poł. XIX w. Jest to budowla dwukondygnacyjna, 7 osiowa, pozbawiona swojego pierwotnego zadaszenia i przykryta dachem płaskim, zniekształcającym pierwotną formę architektoniczną. Na osi budowli niewysokie dekoracyjne trójkątne szczyty. Założenia dworskiego dopełniają zabudowania gospodarcze oraz niewielki park krajobrazowy. Z innych budynków znajdujących się na terenie wioski wymienić należy domy nr 8 przysłupowy z poł. XIX w.; 15 mur. szachulcowy z poł. XIX w. nr 25 przysłup z pocz. XIX. oraz 37 z 4 ćw. XIX w.

Kłopotnica

W zabudowie wsi wyróżniają się następujące budynki: nr 3 mur. szachulcowy z pocz. XIX w. z portalem z kluczem; nr 7 z pocz. XIX w.; nr 8 z pocz. XIX w.; nr 9 z 2 ćw. XIX w. z portalem z kluczem.; nr 18 z 3 kamiennymi portalami z pocz. XIX w. oraz nr 3a z 1841 r. z portalem. Ponadto we wiosce znajduje się murowana kapliczka z XIX/XXw.

Kotlina

Mała wioska o rozproszonej zabudowie. Wg nie potwierdzonych źródłowo przekazów na zboczu pobliskiej góry Kocioł istniał zamek myśliwski o nazwie Kesselschloss, wzniesiony w 1161 r. przez księcia Bolesława IV Kędzierzawego, od którego pochodziła pierwotna nazwa miejscowości. Od 1419 r. aż do czasów ostatniej wojny, cała okolica wchodzi w skład wielkiego dominium Schaffgotschów. Nową nazwę (Regensberg) miał jej nadać przebywający tutaj na polowaniu jeden z Schaffgotschów, którego na osiem dni zatrzymał obfity deszcz. Miejscowość rozwijała się w związku z pracami górniczymi prowadzonymi w pobliskim Gierczynie i Krobicy. Po upadku górnictwa głównym zajęciem ludności stało się tkactwo. W XIX w. Kotlina pełniła funkcję miejscowości letniskowej z kwaterami prywatnymi i gospodą.

Na terenie Kotliny zachował się zabytkowy zespół wypoczynkowy (nr 16) powstały w końcu XIX i pocz. XX w., składający się z ośmiu budynków, tj.: tzw. „Czerwonego Dworku” z końca XIX w., tzw. „Pralni” XIX/XX w., tzw. „Łącznika” z pocz. XIX i XIX/XX w., (który być może jest budynkiem wymienianego w źródłach dawnego schroniska z pocz. XIX), następnie tzw. „baraczek” z XIX/XX w., tzw. „Hotelik” XIX/XX w., tzw. „Zagrody” i „Stodoły, obie mocno zdewastowane oraz najbardziej okazałego tzw. „Zameczku” z przełomu XIX/XX w.

Krobica

Duża wieś nad Kwisą na granicy Gór Izerskich i Pogórza Izerskiego, o nieregularnej łańcuchowej zabudowie. Krobica powstała prawdopodobnie w XIII w. Rozwój miejscowości, będącej własnością Schaffgotschów, nastąpił w XVI w. w związku z działalnością górniczą w pobliskim Gierczynie. W 1613 r. w wyniku tragicznej zarazy zmarli wszyscy mieszkańcy wsi, z wyjątkiem rodziny sędziego. Od 1756 r. w pobliżu Krobicy prowadzono intensywne prace górnicze. Wydobywano tam cynę a następnie rudy kobaltu. W 1785 r. powstała kopalnia „Jan Nepomucen” a w 1790 r. „Leopold”. Na skutek nieopłacalności wydobywania prace przerwano w 1803 r. W latach 1810-14 podjęto prace w sztolni „Leopold”. W owym czasie Krobica była dużą wsią na 109 domów z młynem, tartakiem i trzema gospodami. Obecnie na zachód od wioski w Orłowicach znajdują się kamieniołomy łupków serycytowych wraz z zakładem przerobczym.

Z budynków znajdujących się na terenie miejscowości na wyróżnienie zasługują: dom nr 3 z pół. XIX w. z kamiennym portalem; nr 11 przysłupowy z pół. XIX w.; nr 14 szachulcowy z 1 poł. XIX w.; 21 z 1827 r., mur. szachulcowy z kamiennymi detalami; nr 37 przysłupowy z 2 ćw. XIX w.; nr 53 z 2 poł. XIX w.; nr 66 przysłupowy z 2 ćw. XIX w.; nr 72 przysłupowy z 2 ćw. XIX w. oraz nr 89 przysłupowy z 3 ćw. XIX w.

Kwieciszowice

Jest to wieś wielodrożnicowa o zabudowie zwartej. Powstała przypuszczalnie już w 2 poł. XII w. W późniejszym okresie była częścią majątków Schaffgotschów. W 1 poł. XIX w. nastąpił znaczny rozwój miejscowości, która posiadała młyn zbożowy, tartak

i młyn do mielenia kory dębowej dla papierni. Kwieciszowice były również znanym ośrodkiem produkcji przędzy, wyrobem której trudniło się aż 295 przędzarzy.

Na terenie wioski, która zachowała swój pierwotny układ urbanistyczny, znajduje się kilka wyróżniających się budynków, do których zaliczyć można domy: nr 9 z pocz. XX w.; nr 11 przysłupowy z ok. poł. XIX w.; nr 23 dom ludowy z arkadowymi oknami; nr 38 przysłupowy z 2 ćw. XIX w. z malowanym stropem; nr 42 z 1758r.-najcenniejszy na terenie wioski z kamiennym portalem odcinkowym z kluczem (wpisany do rejestru zabytków nr 1523), oraz nr 47 szachulcowy z ok. poł. XIX w. i nr 59 z 1 poł. XIX w.

Mładz

Wioska o wielodrożnicowej, rozproszonej zabudowie, położona na południowy wschód od Mirska. Od końca XVIII w. do roku 1844 r. działała w pobliżu Mładza huta produkująca kobalt z rud wydobywanych w kopalni „Anna Maria” w Przeczniczy. Na terenie miejscowości wyróżnić można następujące obiekty o konstrukcji murowano szachulcowej: budynek nr 14 z poł. XIX w.; nr 16 z częścią środkową wysuniętą i podwieszoną na filarach; nr 18 z pocz. XIX w.; 45 z poł. XIX w., nr 50 z 2 poł. XIX w.

Mroczkowice

Miejscowość o układzie ulicowym, położona w pobliżu Mirska na południe od miasta. Z bardziej interesujących obiektów wymienić można budynek nr 4 z 1828 r. z portalem z kluczem, nr 56 z poł. XIX w, nr 60 z 2 poł. XIX w oraz najstarszy nr 68 z przełomu XVIII/XIX w. z drewnianym portalem i dekoracją łupkową na elewacji.

Orłowice

Orłowice położone są na lewym brzegu Kwisy i stanowią bliźniaczą miejscowość w stosunku do Krobicy, która położona jest na prawym brzegu rzeki. Miejscowość powstała w XIV w. i wchodziła w skład dóbr Schaffgotschów. W 1575 istniał tutaj najstarszy w tym rejonie młyn papierniczy. Drugi młyn, tzw. dolny, powstał w 1669 r. (spłonął w 1816 r.). Miejscowość szybko się rozwijała, stanowiąc znaczny ośrodek rzemiosła i drobnego przemysłu. W 1825 r. oprócz 82 domów istniała tutaj szkoła ewangelicka, folwark, browar, gorzelnia i 2 tartaki. Później powstała jeszcze krochmalnia i sześć gospód, ponadto rozwinęło się włókiennictwo. Do wyróżniających się budynków na terenie miejscowości należą: dom nr 2 z XVIII/XIX w. z kamiennym portalem; nr 9 przysłupowy z 2 ćw. XIX w.; 13 z pocz. XIX w. z kamiennym portalem odcinkowym z kluczem; 25 przysłupowy z k. XIX w.; nr 34 przysłupowy z poł. XIX w.; 47 z XIX/XX w.; 48 przysłupowy z 2 poł. XIX w.; nr 69 przysłupowy z k. XIX w.; 70 z przełomu XIX/XX w.

Proszowa

Wieś o średniowiecznej metryce, położona na południowy wschód od Mirska, charakteryzująca się zwartą zabudową. Powstała przypuszczalnie w XII/XIII w, być może za przyczyną Bolesława I Wysokiego, w pobliżu niezidentyfikowanego grodu. Później stanowiła własność Schaffgotschów, którzy zbudowali tutaj swój dwór. W XVI w. miejscowość stała się ośrodkiem reformacji. Istniała tu szkoła ewangelicka.

Najcenniejszym zabytkiem jest późnogotycki kościół p.w. św. Jana Chrzciciela z XV/XVI w, przebudowany w XVIII i w 2 poł. XIX w. Jest to budowla jednoprzestrzenna z wydzielonym prezbiterium i wieżą od zachodu, nakryta wysmukłym dachem namiotowym. Wystrój wnętrza barokowy.

Cennym zabytkiem istniejącym na terenie Proszowej jeszcze w latach 70-tych był dawny kościół ewangelicki. Budowla ta, wykonana w całości w konstrukcji ryglowej, powstała w 1744 r. Ponadto do bardziej interesujących obiektów na terenie miejscowości można zaliczyć: budynek plebani (nr 36) mur. szachulcowy z pocz. XIX w.; nr 6 z 2 poł. XIX w.; 13 z 1 poł. XIX w.; nr 14 przysłupowy z pocz. XIX w.; 15 przysłupowy z pocz. XIX w.; nr 18 z 2 poł. XIX w.; nr 22 z 2 poł. XIX w.; nr 52 z ok. poł. XIX w.; nr 55 przysłupowy z poł. XIX w.

Przecznica

Wieś o rozproszonym układzie ulicowym z przysiółkiem Radoszków na południowej części. Miejscowość o wczesnych i długich tradycjach górniczych.

Wydobywano tutaj rudy kobaltu, których złoża znano już w XVI w. W 1769 r. właściciele wsi Schaffgotschowie uruchomili pierwszą kopalnię kobaltu o nazwie „Anna Maria”. Jej wydobycie w latach 1796-99 osiągnęło poziom 2200 t, co pozwoliło wyprodukować 10% ówczesnej europejskiej produkcji farby kobaltowej, tzw. smalty. Sztolnie i chodniki kopalni osiągały do 110 m. głębokości. Złoża kobaltu w Przeczniczy pozwoliły Prusom uniezależnić się od importu z Saksonii i Czech i przyczyniły się do rozwoju przemysłu hutniczego na Śląsku. Duże zapotrzebowanie na smaltę było przyczyną czasowego wznowienia wydobycia kobaltu w dawnych kopalniach cyny pomiędzy Przecznicą a Gierczynem. Jako produkt uboczny wyrabiano też arsenik. Kopalnia „Anna Maria” działała do 1840 r. Inne kopalnie jak „Karol” i „Jan Nepomucen” szybko zakończyły działalność. Huta zlokalizowana w pobliżu Mładza działała do 1844 r. W końcu XVIII w. część mieszkańców trudniła się również wyrobem smoły i gontów. W 1782 r. działała tu szkoła ewangelicka i młyn, a w 1821 r. istniał młyn do mielenia kory dębowej, i dwa tartaki i karczma. Wobec upadku górnictwa w 2 poł. XIX w. rozwinęło się włókiennictwo, działało osiem krosien i 955 przędzarzy.

Na terenie miejscowości występuje kilka interesujących przykładów XIX wiecznej architektury wiejskiej, głównie o konstrukcji mieszanej, murowano-szachulcowej. Należą do nich budynki: nr 7 z poł. XIX w.; nr 243 z poł. XIX w.; 32 z 2 poł. XIX w. 41 z poł. XIX w.; 67 z pocz. XIX w.; 88 świetlica z XIX/XX w.; nr 94 z poł. XIX w.; 96 z łupkowym szczytem. W okolicy Przeczniczy występują liczne ślady dawnych kopalń i wyrobisk.

Rębiszów

Duża wieś o rozproszonej zabudowie położona na wschód od Mirska. W pobliżu znajdują się duże kamieniołomy w których wydobywany jest bazalt przerabiany na materiały dla drogownictwa.

Na terenie miejscowości zachowało się kilka cennych obiektów zabytkowych. Okazały kościół parafialny św. Barbary, wzniesiono pierwotnie w 1768 r., jako kościół ewangelicki i restaurowano w 1803 r. Budynek założony na planie prostokąta z bocznymi ryzalitami i wieżą od południa, posiada elewacje ozdobione podziałami pilastrowymi, a we wnętrzu dwupiętrowe empory.

Kościół filialny p.w. Narodzenia NMP, późnogotycko-renesansowy wzniesiono w latach 1566-1568, przebudowano w duchu barkowym w 1764 r. Jest założeniem orientowanym, jednonawowym z czworobocznym prezbiterium i wieżą od zachodu. We wnętrzu nakrytym płaskim stropem zachował się rzeźbiony w drzewie ołtarz główny, kamienna późnogotycka chrzcielnica z 1575 r. z fragmentem inskrypcji oraz dwa epitafia z 1761 i 1797 r.

Oprócz wyżej opisanych cennych obiektów zabytkowych na terenie wioski występuje kilka interesujących przykładów ludowego budownictwa. Należą do nich budynki: nr 3 przysłupowy z poł. XIX w.; 6 przysłup z poł. XIX w.; 19 z poł. XIX w. z kamiennym portalem i łupkowym szczytem; nr 62 z k. XIX w.; nr 70-ośrodek zdrowia z narożnymi wieżyczkami i balkonami; nr 85 z 1903 r.; 96 z pocz. XIX w. z kamiennym portalem i podokiennikami; 118 i nr 142 przysłupowy.

Rozdroże Izerskie

Przełęcz na wysokości 767 m. Miejsce było dogodnym punktem dla wycieczek w Góry Izerskie. Zbudowano tutaj schronisko „Ludwigbaude” z 20 miejscami, przy którym w XIX w. działała wypożyczalnia koni wierzchowych i stacja tragarzy lektyk. Obecny budynek schroniska powstał w 1912 r. po pożarze starego. W latach 50-tych istniało tutaj prewentorium dziecięce, a później dom kolonijno-wczasowy. Obecnie budynek jest nieużytkowany i niszczeje .

Stóg Izerski

Szczyt o wysokości 1107 m. w zachodniej części Wysokiego Grzbietu. Stanowi główną górską atrakcją turystyczną dla kuracjuszy ze Świeradowa. Znany i wybitny punkt widokowy zwłaszcza w kierunku północnym i zachodnim w stronę Niemiec i Czech. Z inicjatywy właścicieli terenu rodziny Schaffgotschów zbudowano na szczycie w 1888 r. ażurową wieżę widokową. Z ich fundacji powstało w 1924 r. drewniane schronisko „Na Stogu Izerskim” wówczas liczące 30 miejsc, istniejące do dzisiaj.

Wola Augustowska

To nieduża wioska o układzie ulicowym położona w pobliżu Giebułtowa, na zachód od Mirska. Z bardziej interesujących budynków na terenie miejscowości warto wymienić domy nr 18 o konstrukcji mu. szachulcowej z 3 ćw. XIX w.; analogiczny nr 20; nr 26 oraz nr 39 przystępowy z 2 poł. XIX w.

5 WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

5.1 DEMOGRAFIA I ZATRUDNIENIE

5.1.1 Sieć osadnicza i demografia

Gmina Mirsk zajmuje 11046 km² powierzchni, co stawia gminę pod tym względem na 36 miejscu w województwie dolnośląskim. Stanowi to 0,6% powierzchni województwa.

W tabeli nr 15 przedstawiono liczbę ludności w mieście i w gminie Mirsk ogółem. W gminie ogółem liczba ludności zmniejsza się, za wyjątkiem roku 1992. W tabeli przedstawiono także odsetek ludności miejskiej, która pomimo wahań utrzymuje się na poziomie ok. 45%

Tab. nr 15. Liczba ludności w gminie Mirsk ogółem, w tym mieście Mirsk w latach 1988-2003 r.

Rok	Liczba ludności		Odsetek ludności miejskiej
	ogółem	w tym miasto	
1988	9589	4280	44,6
1989	9515	4321	45,4
1990	9489	4318	45,5
1991	9451	4532	47,9
1992	9715	4696	48,3
1993	9685	4344	44,8
1994	9653	4328	44,8
1995	9649	4662	48,3
1996	9598	4323	45,0
1997	9572	4318	45,1
1998	9521	4321	45,3
1999	9427	4263	45,2
2000	9579	4351	45,4
2001	9528	4308	45,2
2002	9257	4273	46,1
2003	9222	4235	45,9

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy w Mirsku 2004 r.

Na terenie gminy znajduje się 23 miejscowości zgrupowanych w 17 sołectwach i mieście Mirsk.

Gęstość zaludnienia wynosi 49,0 osoby na km² (wg danych j.w.) i jest to wskaźnik dużo niższy niż średnia wojewódzka (148 osób na km²) i średnia krajowa (122,3 osób na km²) oraz przeciętna gęstość zaludnienia terenów wiejskich w Polsce, która wynosi 50 osób na km².

Tab. nr 16. Zmiany liczby ludności w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy Mirsk w latach 2000-2004.

miejsowość	1996	1998	2000	2002	2004	zmiana w latach 1996-2004 w %
Brzezinec	160	146	136	141	142	-11,2
Karłowiec	114	107	106	98	100	-12,3
Kamień	146	159	154	138	145	-0,7
Mroczkowice	273	279	280	274	285	4,4
Giebułtów	527	533	511	511	534	1,3
Giebułtów Augustów	127	115	109	100	99	-22,0
Giebułtów Bloki	552	555	559	531	486	-12,0
Giebułtów Giebułtówek	189	186	179	169	159	-15,8
Giebułtów Woła Augustowska	170	170	164	161	159	-6,5
Gierczyn	310	305	304	313	316	1,9
Krobica	347	337	332	322	324	-6,6
Kotlina	36	35	37	34	31	-13,9
Orłowice	361	373	364	349	353	-2,2
Rozdroże Izerskie	0	0	0	0	0	0
Gajówka	136	130	130	132	120	-11,7
Grudza	248	249	250	250	253	2,0
Mładz	171	165	162	159	160	-6,4
Przecznica	305	300	299	333	339	11,1
Rębiszów	742	710	696	695	707	-4,7
Kłopotnica	57	56	46	47	48	-15,7
Kwieciszowice	143	135	136	132	128	-10,5
Proszowa	136	143	138	138	137	0,7
Razem gmina	5250	5188	5092	5027	5025	-4,3
Miasto Mirsk	4513	4479	4457	4399	4329	-0,4
Gmina ogółem	9763	9667	9549	9426	9354	-4,4

źródło: Opracowania własne na podstawie danych z UG w Mirsku.

Zmiany ludności w latach 1996-2004 przedstawiono w tabeli 16. Liczba ludności gminy od 1996 r. niezmiennie spada, zarówno w mieście jak i w gminie.

Na 22 wsie tylko w 6 odnotowano nieznaczny wzrost liczby, w pozostałych odnotowano spadek. Najwięcej ludności przybyło w miejscowości Przecznica 34 osoby tj., 11,1 %. W pozostałych wsiach wzrost ten nie przekracza 5 %.

Największy stosunkowo spadek liczby ludności odnotowano w miejscowości Giebułtów –Augustów, w latach 1996-2004 ludność zmniejszyła się o 22 %. Kolejne miejscowości to Giebułtów – Giebułtówek o spadku o 15,8 %, Kłopotnica 15,7%, Kotlina o 13,9 %, Karłowiec 12,3 %, Giebułtów Bloki 12,0 %, Brzezinec 11,2 %

W pozostałych miejscowościach spadek liczby ludności, w omawianym okresie, nie przekracza 10 %.

Tab. nr 17. Struktura wiekowa ludności dla woj. dolnośląskiego i gminy Mirsk ogółem oraz miasto Mirsk w 2002

	woj. dolnośląskie		miasto Mirsk		gmina Mirsk ogółem	
		%		%		%
Ogółem	2907212	100,0	4226	100	4962	100
0-2	76005	2,61	102	2,4	137	2,8
3-6	114084	3,92	195	4,6	224	4,5
7-12	212577	7,31	330	7,8	399	8,0
13-15	124733	4,29	185	4,4	248	5,0
16-18	149700	5,15	216	5,1	260	5,2
19-24	303181	10,43	411	9,7	431	8,7
25-29	222940	7,67	297	7,0	320	6,4
30-34	177335	6,10	241	5,7	256	5,2
35-39	176374	6,07	262	6,2	317	6,4
40-44	228601	7,86	319	7,5	391	7,9
45-49	258694	8,90	382	9,0	426	8,6
50-59	367348	12,64	522	12,4	565	11,4
60-64	120186	4,13	148	3,5	193	3,9
65-69	123433	4,25	161	3,8	207	4,2
70-79	196321	6,75	341	8,1	432	8,7
80-i więcej	55430	1,90	114	2,7	156	3,1

źródło: Opracowanie własne na podstawie Publikacji GUS

Strukturę wiekową ludności w porównaniu do struktury wiekowej w województwie dolnośląskim przedstawia tabela 17. Porównując wskaźniki dla poszczególnych przedziałów wiekowych można zauważyć nieznacznie wyższy udział procentowy ludności w wieku przedprodukcyjnym w gminie oraz znacznie wyższe udziały w wieku poprodukcyjnym.

Wg danych zawartych w „Roczniku Statystycznym Województwa Dolnośląskiego 2004 r.” dane za rok 2003 w gminie Mirsk ogółem przypadają 109 kobiety na 100 mężczyzn, w mieście 117 kobiet na 100 mężczyzn. Wartość ta dla powiatu lwóweckiego wyniosła w tym czasie 106, w województwie dolnośląskim 108.

5.1.2 Ruch naturalny ludności

Przyrost naturalny

Na liczbę urodzeń wpływa dietność kobiet, która jest wypadkową wzorców kulturowych, zasobności społeczeństwa, ponadto ilości zawieranych małżeństw i polityki społecznej państwa. Powszechnie znana jest prawidłowość, że im bogatsze społeczeństwo, tym mniejsza jest liczba urodzeń. Natomiast długość życia ludności kształtuje przede wszystkim jakość życia, ochrona zdrowia, opieka społeczna itp.

Przyrost naturalny na 1000 ludności od 1989 r. ulega stałemu zmniejszeniu, a od kilku lat przyjmuje wartości ujemne (w 1998 roku wynosił minus 4,10 na 1000 ludności, a w roku 1999 minus 4,25). Coraz mniejszy, a nawet ujemny przyrost naturalny jest charakterystyczny dla wielu miast i gmin w kraju - przykładowo dla całego województwa dolnośląskiego wynosił w 1998 roku -0,23.

W tabeli 18 zestawiono dane dotyczące przyrostu naturalnego w gminie Mirsk w podziale na miasto Mirsk i wieś w latach 1996-2003 r. Na terenie miasta Mirsk jak i wsi przyrost naturalny w omawianym okresie przyjmuje wartości ujemne.

Tab. nr 18. Przyrost naturalny w gminie Mirsk w latach 1996- 2003 r.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Mirsk	-47	-33	-39	-41	-38	-38	-51	-40
Mirsk - miasto	-25	-13	-26	-22	-21	-28	-30	-31
Mirsk - obszar wiejski	-22	-20	-13	-19	-17	-10	-21	-9

źródło: Opracowanie własne na podstawie Publikacji GUS

Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Struktura wiekowa ludności w aspekcie produkcyjnym ulega zmianom w gminie, podobnie jak w całym kraju. Zmniejsza się grupa osób w wieku przedprodukcyjnym, rośnie w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. W gminie Mirsk ogółem tendencja ta nie jest jeszcze tak zaawansowana, jak w skali województwa.

Tab. nr 19. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Mirsk, powiecie lwóweckim i woj. dolnośląskim w 2002 r.

	Polska	województwo dolnośląskie	powiat lwówecki	gmina Mirsk ogółem
Liczba ludności ogółem	38219 tys.	2904694	48708	9170
Udział ludności w wieku	%	%	%	%
• przedprodukcyjnym	22,67	20,99	23,7	22,7
• produkcyjnym	62,25	63,74	61,0	60,3
• poprodukcyjnym	15,08	15,27	15,3	17,0
Ludność nieprodukcyjna na 1000 produkcyjnej	60,7	56,9	64,0	65,9

źródło: GUS Wrocław 2003

Z uwagi na silne zjawiska migracyjne, a co za tym idzie, proces starzenia się mieszkańców wsi, można w gminie zauważyć wyższy odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w porównaniu do województwa dolnośląskiego. Grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym, w gminie Mirsk ogółem podobnie jak w całym kraju i jak na innych terenach wiejskich, jest stosunkowo duża. Wynika to z większej dzietności kobiet na wsi i innego modelu rodziny. Różnica ta nie jest tak znaczna w porównaniu do powiatu (zaledwie jeden punkt procentowy), a dla całego województwa dolnośląskiego.

Podsumowanie

Gmina Mirsk, podobnie jak inne gminy wiejskie, cechuje się większą liczbą urodzeń niż na obszarach miejskich. Przyrost naturalny na 1000 ludności wg danych z Rocznika Statystycznego Woj. Dolnośląskiego z danymi z 2003 wynosi tutaj dla gminy Mirsk ogółem -4,4 a mieście -7,4 dla porównania w powiecie lwóweckim -3,0 w województwie dolnośląskim wskaźnik ten osiąga wartość -1,4.

Na wzrost liczby mieszkańców gminy przede wszystkim wpływa ruch naturalny ludności. Procesy migracyjne mają obecnie nieco mniejsze znaczenie. Migracja ze wsi do miast jest obecnie znacznie trudniejsza ze względu na problemy ze znalezieniem pracy oraz stosunkowo wysokie ceny zakupu i wynajmu mieszkań. Nadal jednak jest to istotne zjawisko, wpływające na kształtowanie się liczby mieszkańców w gminie, które powoduje proces starzenia się społeczeństwa miasta i gminy Mirsk. To zjawisko demograficzne wymaga uwzględnienia przez gminę potrzeb osób starszych w skali szerszej, społecznej, a nie indywidualnej.

5.1.3 Zatrudnienie

Najnowsze dane dotyczące zatrudnienia w gminie Mirsk pochodzą z Rocznika Statystycznego Województwa Dolnośląskiego z 2004 roku. Zestawiono je według sektorów w tabeli 20. Dane te świadczą o problemach związanych z miejscami pracy w gminie, zwłaszcza porównując je z danymi o bezrobociu.

Dane przedstawione w tabeli 20 dotyczą osób pracujących na terenie gminy Mirsk. Jednak nie należy zapominać o istnieniu sporej grupy osób, która dojeżdża do pracy i pracuje na terenie gmin sąsiednich.

Tab. nr 20. Pracujący wg sektorów na terenie gminy Mirsk w porównaniu do powiatu lwóweckiego i województwa dolnośląskiego w 2002r.

	województwo dolnośląskie	powiat lwówecki	gmina Mirsk	
			liczba ogółem	% udział do pracujących w powiecie lwóweckim
Ogółem	594805	6168	960	15,9%
sektor publiczny	266099	3408	432	12,7%
sektor prywatny	328706	2760	525	19,0%
Rolniczy	11105	112	25	23,8%
przemysł i budownictwo	230185	2357	549	23,05%
usługi rynkowe	183309	1186	101	8,7%
usługi nierynkowe	170206	2513	285	11,9%
na 1000 ludności	205	127	105	-

źródło: Dane z publikacji GUS 2004 r.

5.2 WARUNKI ZAMIESZKIWANIA

Miasto i Gmina Mirsk jest gminą miejsko-wiejską, stąd większość budynków mieszkalnych to obiekty wolnostojące i jednorodzinne. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku dominują tu budynki wybudowane przed wojną. W domach tych znajduje się 80,6 % mieszkań.

Ruch budowlany na terenie gminy jest bardzo ograniczony. Pomiedzy kolejnymi NSP „Ludności i Mieszkań” powstało niewiele budynków. I tak w latach 1945-1970 zbudowano 96 mieszkań, w latach 1971-1978 - 98, w latach 1979 - 1988 - 155, natomiast w latach 1989-2002 aż 200 mieszkań. Dane te zestawiono z danymi dotyczącymi własności mieszkań w gminie Mirsk i przedstawiono w tabeli 21.

Tab. nr 21. Mieszkania zamieszkałe wg okresu budowy i rodzaju podmiotów będących właścicielami mieszkań. Dane z Narodowego Spisu Powszechnego – 2002 r.

	Ogółem	%	W tym mieszkania stanowiące własność		
			osób fizycznych	Gminy	Pozostałych podmiotów
Ogółem	3005	100,0			
w tym zamieszkałe na stałe	2923	97,3	2010	609	304
przed 1918	1570	52,2	1040	493	37
1918-1944	855	28,4	720	101	34
1945-1970	96	3,2	80	10	6
1971-1978	98	3,3	64	-	34
1979-1988	155	5,2	40	14	101
1989-2002	200	6,6	97	-	103
nie ustalono	31	1,0	23	8	-

Źródło: Wydawnictwa Urzędu Statystycznego we Wrocławiu

W tabeli tej przedstawiano liczbę mieszkań z podziałem na podmioty będące właścicielami. Najwięcej mieszkań w gminie Mirsk jest w posiadaniu osób fizycznych 2010, dalej gminy 609. W gminie Mirsk nie występują mieszkania, których właścicielami są spółdzielnie i zakłady pracy.

Na przestrzeni ostatnich lat wielkość zasobów mieszkaniowych stale, ale powoli rośnie. W 1989 roku odnotowano w gminie 2927 mieszkań, natomiast w 1999 roku w gminie miejsko -wiejskiej Mirsk odnotowano 3034 mieszkania (z czego w mieście 1402 mieszkania, tj. 46% wszystkich zasobów mieszkaniowych) o łącznej liczbie 11177 izb i ogólnej powierzchni użytkowej ponad 210 tys m². Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 69,3 m² (w powiecie lwóweckim - 69,1, w województwie dolnośląskim - 60,7, zaś w samym mieście Mirsk - 58,5). Na jedną osobę przypadały 22 m² powierzchni użytkowej mieszkania, w tym w mieście 18,9 m². Liczba osób na mieszkanie wynosiła 3,13 i na jedną izbę 0,85, w tym w mieście odpowiednio: 3,08 i 0,9.

W 1999 roku większość mieszkań na terenie gminy stanowiły mieszkania będące własnością osób prywatnych. Z ogólnej liczby 3034 mieszkań, 676 lokali mieszkalnych było własnością gminy (co stanowi 22% ogólnej wielkości zasobów mieszkaniowych gminy). Większość z 676 mieszkań komunalnych tj. 539 jest umiejscowionych w mieście. Część zasobów mieszkaniowych na terenie gminy jest we władaniu spółdzielni mieszkaniowej „GRYF” - 180 mieszkań w Mirsku i 60 w Giebułtowie. Mieszkania spółdzielcze to 8% łącznej liczby mieszkań w gminie. W latach 1990 -1995 sprzedano osobom prywatnym 16 budynków (w każdym po jednym mieszkaniu). W 1994 r. własność gminy stanowiło 30,3% mieszkań, zaś w 1997 r. 27,9% ogółu zasobów mieszkaniowych stanowiło własność gminy. Obecnie co 5 mieszkanie w gminie stanowi własność komunalną. Jak wynika z przedstawionych danych w ostatnich latach następuje spadek liczby mieszkań komunalnych w gminie, co jest odzwierciedleniem korzystnych tendencji w prywatyzacji lokali komunalnych - tylko w 1998 roku osobom prywatnym sprzedano 19 mieszkań, zaś w 1999 r. sprzedano 83 mieszkania komunalne.

Według danych statystycznych w 1997 roku oddano do użytku jedną izbę o powierzchni 22m², zaś w 1998 roku 4 mieszkania (w tym 3 w mieście) o łącznej liczbie 19 izb i przeciętnej powierzchni 103 m². Według danych statystycznych w 1999 r. nie oddano do użytku żadnego mieszkania. Efekty budownictwa mieszkaniowego w gminie są wypadkową sytuacji, jaka panuje w budownictwie tak w województwie jak i w kraju, bowiem słabnącą dynamikę liczby mieszkań oddawanych do użytku notuje się od kilku lat.

Tabela 22 przedstawia zestawienie podstawowych informacji o stanie gospodarki mieszkaniowej w gminie Mirsk ogółem w roku 2002 i 2003. W gminie znajduje się ogółem 3005 mieszkań o 11422 izbach.

Tab. nr 22. Zasoby mieszkaniowe gminy Mirsk w 2002 r.

Lp.	Stan gospodarki mieszkaniowej	Ilość/ Powierzchnia		
		2002	2003	
1	Mieszkania	3005	3126	
2	Izby	11422	11888	
3	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	214,0	223,3	
4	Liczba izb w mieszkaniu	3,8	3,8	
5	Liczba osób na	1 mieszkanie	3,09	2,93
		1 izbę	0,81	0,77
6	Powierzchnia użytkowa w m ²	1 mieszkania	71,4	71,4
		Na 1 osobę	23,0	24,4

źródło: Rocznik za rok 2002 Urzędu Statystycznego we Wrocławiu

W tabeli zawarto dane porównujące przeciętną powierzchnię użytkową, przypadającą na 1 osobę w Mirsku, w powiecie lwóweckim, województwie dolnośląskim i Polsce według danych z NSP w 2002 r.

Porównawcze dane, dotyczące gospodarki mieszkaniowej dla gminy Mirsk, powiatu lwóweckiego, województwa dolnośląskiego i Polski w 2002 roku, zestawiono w tab.23. Wartości podstawowych wskaźników, opisujących warunki mieszkaniowe w gminie Mirsk ogółem, są niższe, niż na obszarze powiatu lwóweckiego, województwa dolnośląskiego i całej Polski.

Tab. nr 23. Dane porównawcze dotyczące gospodarki mieszkaniowej dla gminy Mirsk, powiatu lwówecki, województwa dolnośląskiego i Polski w 2002 r.

		Przeciętna powierzchnia użytkowa		Przeciętna liczba		
		1 mieszkania w m ²	Na 1 osobę	Izb w 1 mieszkaniu	Osób w 1 mieszkaniu	Osób na 1 izbę
Mirsk		71,4	23,0	3,8	3,09	0,81
powiat lwówecki		73,5	23,1	3,8	3,18	0,82
województwo dolnośląskie	Miasto	60,2	20,7	3,4	2,89	0,84
	Wieś	82,5	22,8	4,2	3,61	0,87
Polska	Miasto	60,8	20,6	3,51	2,95	0,84
	Wieś	84,9	21,9	4,09	3,87	0,95

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Ludność gminy mieszka w dotychczasowych budynkach, przeprowadzając jedynie niezbędne remonty i drobne unowocześnienia istniejącej substancji mieszkaniowej. Zjawisko to spowodowane jest cechami demograficznymi i ekonomicznymi ludności gminy.

W dziedzinie budownictwa gmina posiada znaczne możliwości z uwagi na jej bardzo dużą atrakcyjność krajobrazową i turystyczną oraz położenie w pobliżu Jeleniej Góry.

Wiąże się to z możliwością wykorzystania trendu na osiedlanie się poza miastem, a także posiadanie „drugiego” domu „za miastem” lub domku letniskowego, w górach na ogół całorocznego. Tendencja budowy domów na wsi rozwija się od kilkunastu lat, a inwestorami są głównie mieszkańcy pobliskich miast, jak Jelenia Góra, ale i dalszych, np. Wrocławia czy Poznania.

W tabeli 24 zestawiono dane opisujące wyposażenie w instalacje mieszkań zamieszkałych w gminie Mirsk i w województwie dolnośląskim w roku 2002.

Tab. nr 24. Porównanie wyposażenia w instalacje mieszkań zamieszkałych w gminie Mirsk i województwie dolnośląskim w roku 2002

		gmina Mirsk		woj. dolnośląskie	
			%	W tys.	%
Ogółem		2923	100	948,6	100
Wodociąg		2730	93,4	936,2	98,69
Ustęp Spłukiwany		2369	81,0	839,4	88,49
Łazienka		2244	76,8	824,4	86,91
Centralne ogrzewanie	ogółem	1914	65,5	376,5	39,69

Źródło: Wydawnictwa Urzędu Statystycznego we Wrocławiu
Narodowy Spis Powszechny

Na terenie gminy nie ma wodociągu i 88,7% mieszkań zaopatruje się w wodę ze studni. Ponieważ nie ma tu również sieci kanalizacyjnej to np. wskaźnik wyposażenia w ustęp spłukiwany jest niższy niż w województwie. Podobnie mniej korzystnie na tle porównawczym przedstawia się wyposażenia w łazienkę.

W gminie nie ma także sieci gazowych, a zaopatrzenie odbywa się tylko poprzez dystrybucję gazu w butlach, z czego korzysta wielu mieszkańców. Podobny problem dotyczy ogrzewania centralnego. Na terenie gminy 65,5% mieszkań wyposażonych jest w centralne ogrzewanie.

Podsumowując można zauważyć, że wyposażenie mieszkań w instalacje w mieszkaniach w mieście i gminie Mirsk świadczy o niższym standardzie w porównaniu do średnich wartości powiatu czy województwa dolnośląskiego. Niskie wartości wskaźników są spowodowane znaczną przewagą mieszkań powstałych przed 1945 rokiem, a także słabym ruchem budowlanym w gminie. Niewielka ilość nowych mieszkań oraz sukcesywne, drobne remonty starej substancji mieszkaniowej nie są w stanie w istotnym stopniu „podnieść” wartości tych wskaźników.

Wielkość wszystkich wskaźników wskazuje na bardzo duże zróżnicowanie warunków mieszkaniowych w gminie. Wiele mieszkań w starych budynkach jest bardzo źle wyposażonych i wymagają remontów oraz modernizacji. Natomiast nowe mieszkania, których jest niewiele, posiadają w miarę możliwości dobre wyposażenie, przy uwzględnieniu warunków, jakie wiążą się z brakiem wodociągu i kanalizacji.

Rozwój budownictwa mieszkaniowego jest uwarunkowany wielkością terenów przeznaczonych na ten cel, a także postępowaniem prac związanych z właściwym ich uzbrojeniem.

5.3 OCHRONA ZDROWIA

Zadania z zakresu ochrony zdrowia wykonuje w gminie SPZOZ Gminy Mirsk. W przychodniach realizowane są zadania w zakresie:

1. podstawowej opieki zdrowotnej (POZ)
2. higieny szkolnej
3. stomatologii
4. poradnie specjalistyczne:
 - ginekologiczna
 - alergologiczna

Pozostałe zadania z zakresu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, takie jak badania specjalistyczne i wysoko specjalistyczne, wysoko specjalistyczna diagnostyka oraz rehabilitacja, realizowane są w ośrodkach w Jeleniej Górze i Wrocławiu. Do szpitali w Jeleniej Górze oraz Wrocławiu są również zwykle kierowani pacjenci, którzy wymagają hospitalizacji.

Usługi pogotowia ratunkowego (transport sanitarny) na terenie gminy realizowane są przez Wojewódzką Kolumnę Transportu Sanitarnego – w Jeleniej Górze oddział Gryfów Śląski. Na terenie gminy znajduje się trzy apteki w tym jedna apteka w Mirsku.

W mieście i gminie Mirsk w 2003 roku wg Rocznika statystycznego woj. dolnośląskiego (2004 tom II) wydano 226,0 tys złotych na ochronę zdrowia.

5.4 POMOC SPOŁECZNA

Pomocą społeczną w gminie zajmuje się Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mirsku. W ośrodku zatrudnionych jest 8 osób (w tym kierownik, pracownicy socjalni- 6 osób, główny księgowy).

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej gmina realizuje zadania zlecone gminie oraz zadania własne.

W mieście i gminie Mirsk w 2003 roku wg rocznika statystycznego Woj. Dolnośląskiego (2004 tom II) wydano 2026,0 tys złotych na pomoc społeczną.

Tab. nr 25. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną przez MGOPS w Mirsku w latach 2000 - 2004 ogółem i w ramach zadań własnych gminy

	2000		2001		2002		2003		2004	
	ogółem	w tym zadania własne	ogółem	w tym zadania własne	ogółem	w tym zadania własne	ogółem	w tym zadania własne	ogółem	w tym zadania własne
liczba rodzin	622	471	620	357	667	468	692	501	604	504
liczba osób w rodzinach ogółem	1754	1308	1620	1227	1825	1238	1800	1486	1473	1272

źródło: MGOPS w Mirsku w 2005 r.

Tabela 25 przedstawia liczbę rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ramach zadań własnych i zleconych gminy, z której wynika, że w latach 2000-2004 sukcesywnie rośnie ilość osób potrzebujących pomocy. Natomiast odnotowany w 2004 roku spadek liczby osób i rodzin, które korzystają z pomocy MGOPS w Mirsku, nie wynika z poprawy sytuacji w tym zakresie, ale z mniejszych możliwości gminy i zmiany kryteriów przyznawania pomocy.

Tab. nr 26. Pomoc społeczna udzielana przez MGOPS w Mirsku w latach 2000-2004 wg powodów przyznania pomocy.

	2000		2001		2002		2003		2004	
		%		%		%		%		%
ubóstwo	502		494		547		553		555	
bezrobocie	386		365		414		454		435	
niepełnosprawność	162		157		190		223		171	
długa choroba	40		51		35		33		60	
bezradność w sprawach opiekuńczych	87		90		116		70		85	
alkoholizm	93		76		95		74		91	
potrzeba ochrony macierzyństwa	44		53		38		44		25	
narkomania	-		-		-		1		-	
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3		3		2		2		3	
klęska żywiołowa	-		-		-		-		-	
sieroctwo	-		-		-		-		-	
bezdomność	-		5		3		-		-	
Razem	1317		1294	100	1440		1454		1425	

źródło: GOPS w Wądrożu Wlk. 2004

Tabela 26 przedstawia zestawienie pomocy udzielonej przez MGOPS wg powodów jej przyznania w latach 2000 - 2004. Dominującym powodem przyznania pomocy społecznej jest ubóstwo i bezrobocie, które stanowią ponad 50 %.

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb (wyżywieniu, ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia). Ubóstwo jest głównym powodem przyznania pomocy przez tutejszy ośrodek.

Bezrobocie w gminie Mirsk jest zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne. Utrata pracy, przejście na zasiłek i potrzeba korzystania z pomocy społecznej prowadzi do ubóstwa. Gmina Mirsk należy do gmin zagrożonych bezrobociem strukturalnym. Najbardziej bezpośrednim i widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie statusu materialnego rodziny, co wręcz wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej.

Kolejną grupą osób, która korzysta z pomocy społecznej są osoby niepełnosprawne. Osoby te posiadają stopień niepełnosprawności orzeczony przez Komisję ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Komisje przy ZUS, KRUS jak również inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, umysłowymi. Problemy osób niepełnosprawnych wiążą się głównie z ograniczonymi możliwościami zakupu sprzętu ułatwiającego komunikowanie się, ponadto dużym problemem są bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej jak i w budynkach użyteczności publicznej.

Znaczną część osób stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Bardzo często niezaradność rodziny łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: przemoc domowa, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym itp.

Jednym z najpoważniejszych problemów występujących w gminie Mirsk jest nadużywanie alkoholu. Szczególnie niepokojącym jest fakt szerzenia się zjawiska alkoholizmu oraz obniżania się wieku pierwszego z nim kontaktu.

W tabeli 26 zestawiono dane na temat pomocy udzielonej osobom i rodzinom według form pomocy. Dominującą formą pomocy są zasiłki celowe oraz praca socjalna,

która dotyczy przede wszystkim osób starszych i chorych, a świadczą ją pracownicy socjalni. Duże znaczenia mają też posiłki. Tego rodzaju pomoc dotyczy przede wszystkim dzieci w szkołach.

Od 1 października 2002 z zadań MGOPS do zadań ZUS przeszły renty socjalne i składki zdrowotne oraz część zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, dotyczących tych rent. Jednocześnie w gestii Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej znalazły się dodatkowo składki emerytalno – rentowe, ubezpieczenia zdrowotne, zasiłki rodzinne ustawowe i pielęgnacyjne, co spowodowało, że w 2003 r wzrosła liczba rodzin objętych pomocą tego ośrodka.

Tab. nr 27. Pomoc udzielana przez MGOPS w Mirsku, w latach 2000-2004 wg form pomocy

	2000		2001		2002		2003		2004	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
posiłek	111	190	50	103	76	151	113	211	86	169
ubranie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
usługi opiekuńcze	25	25	22	22	21	24	19	21	20	20
pomoc finansowa na pokrycie na wydatków na świadczenia zdrowotne w publicznych ZOZ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	-	-	1	4	7	26	8	21	1	2
sprawienie pogrzebu	1	5	-	-	1	1	2	6	4	13
zasiłek w naturze (wyprawka)	23	104	23	99	-	-	-	-	-	-
inne zasiłki celowe i w naturze	435	1268	411	1178	422	1109	459	1304	484	1268
poradnictwo specjalistyczne w szczególności prawne i psychologiczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych	-	-	48	108	78	147	120	168	-	-
praca socjalna	53	107	51	98	79	178	56	135	189	407
razem	648	1699	606	1612	684	1636	777	1866	784	1879

źródło: MGOPS w Mirsku 2004.

Ponadto na terenie gminy działają dwa domy pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej w Mirsku
- Dom Pomocy Społecznej w Przeczniczy.

5.5 EDUKACJA

Gminę Mirsk pod względem poziomu wykształcenia mieszkańców charakteryzują wskaźniki zbliżone do średnich wartości dla gmin wiejskich. Wykształcenie wyższe posiada 3,8% mieszkańców, co jest wartością identyczną dla całej wsi polskiej. Podobnie wyglądają wskaźniki wykształcenia policealnego i średniego oraz w innych kategoriach wykształcenia.

Podsumowując, mieszkańcy gminy ogółem charakteryzują się podobnym poziomem wykształcenia, jak mieszkańcy wsi w Polsce czy w województwie dolnośląskim. Dane porównawcze poziomu wykształcenia mieszkańców gminy w porównaniu ze średnią dla miast i obszarów wiejskich w Polsce oraz w województwie dolnośląskim zawarto w tabeli 28.

Tab. nr 28. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Mirsk ogółem w 2002 roku na tle wykształcenia mieszkańców Polski i województwa dolnośląskiego

		dolnośląskie	Mirsk	Polska	
				wieś	miasto
		%	%7801	%	%
1.	wyższe	9,92	3,8	4,2	13,20
2.	policealne	3,40	2,6	1,9	3,90
3.	średnie	29,87	20,9	19,6	33,5
4.	zasad. zawodowe	23,31	31,0	28,0	20,40
5.	podstaw. ukończone i nieukończone	32,12	35,5	45,6	25,20

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2002 r.

Wychowanie przedszkolne oraz kształcenie na poziomie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego należy do zadań własnych gminy w obecnie funkcjonującym systemie edukacyjnym.

Na terenie miasta i gminy Mirsk działają następujące placówki, będące jednostkami organizacyjnymi gminy:

- Szkoła Podstawowa w Mirsku
- Szkoła Podstawowa w Giebułtowiu
- Szkoła Podstawowa w Krobicy
- Szkoła Podstawowa w Rębiszowie
- Zespół Szkół Licealno- Gimnazjalnych w Mirsku w tym :
 - Gimnazjum w Mirsku
 - Liceum Mirsku

5.5.1 Wychowanie przedszkolne

Na obszarach wiejskich tylko niewielka część populacji dzieci w wieku do 7 lat ma możliwość uczęszczania do placówek przedszkolnych. Jest to spowodowane z jednej strony wysokim odsetkiem niepracujących kobiet i tradycyjnym podziałem ról w rodzinach, a z drugiej niskimi dochodami gospodarstw domowych. Mimo tego corocznie liczba wpływających podań o przyjęcie dzieci przewyższa możliwości lokalowe i kadrowe poszczególnych placówek.

Na terenie gminy jest jedno przedszkole publiczne w Mirsku.

Od września 2004 roku dzieci w wieku sześciu lat objęto obowiązkiem nauki w klasach „zero”. Klasy takie znajdują się w przedszkolach i w szkołach. Na terenie gminy Mirsk klasy „zero” funkcjonują przy przedszkolu w Mirsku, oraz przy szkole podstawowej w Mirsku, Giebułtowiu, Krobicy i Rębiszowie.

5.5.2 Szkoły podstawowe i gimnazjum

Na terenie miasta i gminy funkcjonują 4 szkoły podstawowe, do których w 2003 roku uczęszczało 695 uczniów, w tym Mirsku jest 1 szkoła z 361 uczniami (wg danych z rocznika statystycznego województwa dolnośląskiego 2004 – dane za rok szkolny 2003/2004 r).

Ze względu na niż demograficzny liczba dzieci w wieku szkolnym stopniowo się zmniejsza.

Jedynie w gminie gimnazjum znajduje się w Mirsku i liczy 402 uczniów.

Wszystkie szkoły podstawowe i gimnazjum posiadają boiska sportowe.

Szkoły nie posiadają pracowni komputerowej na wysokim poziomie. Ich funkcje spełniają sale wyposażone w komputery, pozyskane na potrzeby nauczania z różnych instytucji.

5.6 KULTURA, SPORT, REKREACJA I WYPOCZYNEK

Kultura

Na obszarze gminy Mirsk główną placówką z zakresu animacji kultury jest Środowiskowy Klub Profilaktyczno – Integracyjny. Organem założycielskim jest gmina. Klub nie posiada statusu instytucji kultury, poza pełnieniem funkcji kulturowej pełni również funkcję placówki profilaktyczno – socjoterapeutycznej.

Placówka składa się z dwóch pomieszczeń klubowych oraz sali miejskiej wraz z 2 pracownikami specjalistycznymi (muzyczna i teatralna) i małym zapleczem technicznym. Uwarunkowania lokalne oraz zatrudniona kadra instruktorska umożliwiają realizację następujących działań z dziedziny kultury:

W zakresie działalności klubu realizowane są następujące działania:

1. Upowszechnianie amatorskiego ruchu artystycznego:
 - a/. zajęcia stałe w sekcjach i zespołach:
 - młodzieżowy teatr „Bez Nazwy”,
 - trzy zespoły muzyczne,
 - zespół tańca nowoczesnego,
 - formacja taneczna,
 - kurs tańca dyskotekowego,
 - zespół wokalny – taneczny „Stokrotki”.
 - b/. Inne działania:
 - organizacja koncertów i spektakli z udziałem wykonawców amatorskich i profesjonalnych,
 - współorganizacja i usługi w zakresie realizacji imprez edukacyjnych, okolicznościowych i rozrywkowych.
2. Działalność profilaktyczna i socjoterapeutyczna:
 - stałe mitingi grupy AA,
 - bieżące zajęcia socjoterapeutyczne z młodzieżą,
 - spektakle profilaktyczne,
 - organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży,
 - zajęcia rekreacyjne,
 - zajęcia pomocowe w nauce,
 - spotkania Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski,
 - spotkania towarzystwa „Nowa Nadzieja”,
 - bieżące zajęcia z dziećmi.
3. Pozostała działalność:
 - usługi w zakresie organizacji lub wynajmu pomieszczeń na potrzeby instytucji i osób fizycznych,
 - usługi w zakresie nagłośnienia i oświetlenia programów scenicznych w trakcie imprez organizowanych przez jednostki gminne, instytucje i osoby fizyczne,
 - organizacja świąt i rocznic państwowych.

Ponadto na terenie gminy funkcję mecenasa i animatora życia kulturalnego pełni Urząd Miasta i Gminy. Jest on organizatorem cyklu dużych imprez plenerowych, takich jak: Izerska Gala Folkloru, Majowy Festyn Rekreacyjny oraz obchody wszelkich świąt i rocznic państwowych, imprez o zasięgu gminnym i ponad lokalnym.

Życie kulturalne rozwija się również w placówkach edukacyjnych, szkołach podstawowych, gimnazjum i liceum.

Sport i rekreacja

Gmina Mirsk w zakresie sportu i rekreacji dysponuje obiektami sportowymi oraz licznymi terenami rekreacyjnymi. Na terenie gminy funkcjonuje pięć klubów i organizacji sportowych, takich jak:

- Włókniarz Mirsk, Skalnik Rębiszów, Sudety Giebułtów, Promień Grudza, Żubr Mroczkowice,
- Rada Gminna LZS,
- Szkolny Związek Sportowy.

Obiekty sportowe i tereny rekreacyjne:

a/. obiekty sportowe:

- 1 boisko do piłki ręcznej w Mirsku,
- 2 płyty piłkarskie na Stadionie Miejskim w Mirsku,
- 5 boisk do piłki nożnej w: Karłowcu, Rębiszowie, Grudzy, Giebułtowie, Orłowicach
- kryta strzelnica pneumatyczna w Mirsku,
- odkryty basen kąpielowy (aktualnie nieczynny),

b/. Tereny i obiekty rekreacyjne:

- Góry Izerskie z wyciągami narciarskimi,
- Izery i Pogórze ze szlakami turystycznymi i rowerowymi, trasami do narciarstwa biegowego i zjazdowego,
- Schroniska turystyczne: PTSM „Halny” w Kamieniu, PTTK „Na Stogu Izerskim”, „Chatka Górzystów” na Hali Izerskiej,
- górny bieg Kwisy,
- rozległe lasy,
- Rezerwat Przyrody „Torfowisko Izerskie” na Hali Izerskiej.

Głównymi podmiotami zajmującymi się działalnością kulturalną na terenie gminy są biblioteki. Na terenie miasta i gminy Mirsk działa Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Mirsk składająca się z Biblioteki Miejskiej oraz trzech filii wiejskich: w Giebułtowie, Krobicy i Rębiszowie.

Biblioteka jest samorządową instytucją kultury, wpisaną do Gminnego Rejestru Placówek Upowszechniania Kultury (poz. 1/2000) i działa na podstawie Statutu nadanego Uchwałą nr XXXVII/188/00 Rady Miejskiej Gminy Mirsk z dnia 28 grudnia 2000 r. Placówka jest finansowana głównie z dotacji podmiotowej oraz z dochodów różnych.

Biblioteka w Mirsku mieści się w centrum miasta, na parterze Ratusza. Składa się z wypożyczalni dla dorosłych, oddziału dziecięco- młodzieżowego oraz czytelnicy. Lokale te posiada 17 stanowisk dla czytelników korzystających ze zbiorów na miejscu.

Filia w Giebułtowie zlokalizowana jest w centrum wsi. Posiada 4 stanowiska dla czytelników korzystających ze zbiorów na miejscu.

Filia w Krobicy znajduje się w budynku świetlicy wiejskiej, blisko szkoły. Posiada tylko 2 stanowiska dla czytelników korzystających ze zbiorów na miejscu.

Filia w Rębiszowie jest obecnie nieczynna z powodu złych warunków lokalowych. Na rok 2005 zaplanowana została budowa obiektu użyteczności publicznej, w którym mieścić będzie się także biblioteka.

Zbiory Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Mirsk na dzień 31.12.2004 wynosiły 58 682 woluminów, w tym :

- Mirsk – 31 603,
- Giebułtów – 9 964,
- Krobica – 8 909,
- Rębiszów – 8 206.

Biblioteka Miejska posiada w swej ofercie 37 tytułów czasopism, a filie po 4 tytuły.

Na dzień 31.12.2004 w bibliotece zarejestrowanych było ogółem 1862 czytelników w tym:

- w Mirsku – 1377,
- w Giebułtowie – 290,

- w Krobicy 195,

Z usług biblioteki korzystają też czytelnicy niepełnosprawni i ich opiekunowie, osoby starsze.

Dzięki podarowanym przez bibliotekę książkom (pochodzącym z selekcji i darów od indywidualnych czytelników) utworzono kącki czytelnice w Domach Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Mirsku i Przeczniczy.

W czytelni w Mirsku utworzony jest dział regionalny, w którym gromadzone są kroniki historyczne, mapy, stare fotografie regionu, informacje turystyczno-geograficzne. Ponadto biblioteka zbiera materiały dotyczące różnego rodzaju świąt i rocznic i udostępnia je w razie potrzeby czytelnikom.

W oddziale dziecięco-młodzieżowym opracowywane są katalogi zagadnieniowe z czasopism takich, jak „Cogito”, „Victor”, „Wiedza i życie”. Są one bardzo pomocne dla młodzieży gimnazjalnej i licealnej, która często pisze w bibliotece referaty, wypracowania czy inne prace pisemne na wielorakie tematy.

Do biblioteki w Mirsku zakupiono w maju 2004 r. jeden komputer z podstawowym oprogramowaniem. Planowane jest na 2005 r. połączenie do Internetu oraz zakup specjalistycznego programu dla bibliotek.

Biblioteki współpracują przy organizowaniu na terenie miasta i gminy różnych imprez kulturalno-edukacyjnych (np. Izerska Gala Folkloru, Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, zbiórki zużytych baterii, znakowania rowerów i innych wartościowych podmiotów, konkursów plastycznych i recytatorskich, wystaw okolicznościowych i tematycznych).

Wykaz świetlic w gminie Mirsk (świetlice wiejskie).

- sołectwo Giebułtów – 1,
- sołectwo Brzezinec – 1,
- sołectwo Kamień – 1,
- sołectwo Krobica – 1
- sołectwo Gierczyn – 1,
- sołectwo Przecznicza – 1,
- sołectwo Proszowa – 1,
- sołectwo Kwieciszowice – 1,
- sołectwo Kłopotnica – 1,
- sołectwo Grudza – 1,
- sołectwo Mładz – 1,
- sołectwo Gajówka – 1.

Źródło: na podstawie informacji uzyskanych z Biblioteki Publicznej w Mirsku.

5.7 TURYSTYKA

Atrakcyjność krajobrazowa gminy łączy się przede wszystkim z Górami Izerskimi, w postaci dwóch niemal równoległych grzbietów przedzielonych doliną Kwisy. Elementem urozmaicającym zbocza są rozsiane, zwłaszcza po Grzbiecie Kamienieckim, atrakcyjne formy skalne. Są to góry stosunkowo łatwo dostępne, stwarzające możliwość uprawiania turystyki pieszej niezbyt doświadczonym turystom. Liczne punkty widokowe umożliwiają podziwianie malowniczego obniżenia Świeradowa i sfalowanego Pogórza Izerskiego. Jednym z najbardziej malowniczych zakątków jest Hala Izerska w dolinie Izery.

Gmina Mirsk, a szczególnie jej południowa część związana z Górami Izerskimi jest atrakcyjna dla uprawiania różnych form turystyki krajoznawczej, wypoczynkowej. Dobrze rozbudowana sieć szlaków turystycznych oraz przebiegające przez gminę ścieżki rowerowe wraz z wglądami widokowymi oraz liczne punkty widokowe umożliwiają podziwianie obniżenia Świeradowa Zdroju oraz wielu miejscowości Pogórza Izerskiego. Północne stoki Grzbietu Kamienieckiego posiadają znakomite

warunki dla uprawiania narciarstwa alpejskiego, które były wykorzystywane do tych celów jeszcze przed II wojną światową. Planowana jest ponadto budowa nowego ośrodka sportów zimowych. Południowa część gminy położona jest w obrębie terenów prawnie chronionych tj. w Obszarze Chronionego Krajobrazu Karkonosze - Góry Izerskie.

Na obszarze gminy zlokalizowane są trzy obiekty noclegu zbiorowego, a także znajdują się tutaj obiekty pensjonatowe oraz gospodarstwa agroturystyczne. Dodatkowo w pobliżu gminy usytuowane są kurorty: Świeradów Zdrój i Szklarska Poręba.

5.8 POZAROLNICZA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Na terenie gminy Mirsk w systemie REGON na koniec 2003 roku zarejestrowane były 515 podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w tym:

- a) sektor publiczny - 16
- b) sektor prywatny - 499
 - spółki prawa handlowego - 26
 - spółki cywilne - 45
 - spółdzielnie - 4
 - fundacje, stowarzyszenia - 22
 - osoby fizyczne - 387.

W gminie Mirsk największy odsetek firm to jednostki handlowe oraz branża określona jako „działalność produkcyjna”, która sprowadza się głównie w sektorze prywatnym do drobnej wytwórczości, wykonywanej przez osoby fizyczne.

6 ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

W porównaniu z sąsiednim rejonami, stan bezpieczeństwa publicznego w mieście i gminie Mirsk jest stosunkowo wysoki. Na omawianym terenie, podobnie jak w całym kraju, stale rośnie liczba przestępstw.

Według oceny Komisariatu Policji przestępczość w gminie wzrasta tak pod względem ilościowym jak i jakościowym. Ponadto w zakresie metod i form działania sprawców oraz ich profesjonalizmu zauważalna jest niepokojąca tendencja do brutalizacji i bezwzględności.

Czynnikami mającymi wpływ na zagrożenie przestępczością i nasileniem konkretnych rodzajów przestępstw są czynniki wynikające z charakteru społeczności lokalnej i są to:

- położenie w bezpośrednim sąsiedztwie granicy oraz przejścia granicznego,
- położenie w bezpośrednim sąsiedztwie rejonów o wysokim poziomie przestępczości,
- duża liczba środowisk kryminogennych,
- wzrastająca liczba osób bezrobotnych tracących prawo do zasiłku,
- powszechne zubożenie społeczeństwa,
- duża liczba potencjalnych obiektów przestępstw jakimi są wykorzystywane sezonowo domki rekreacyjno- wypoczynkowe.

Do najbardziej zagrożonych rejonów wg oceny policji należą: Rębiszów, Kotlina, Przecznicza, Kłopotnica, Mładz, Proszowa, Gierczyn, Gruza.

Problem bezpieczeństwa mienia związany jest z brakiem odpowiedniej ilości posterunków policji oraz środków finansowych. Zjawisko to jest powszechne niemal w całej Polsce.

7 POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Zasadnicze potrzeby i możliwości miasta i gminy Mirsk sprowadzają się do zrównoważonego i wielofunkcyjnego rozwoju, którego celem jest poprawa standardu życia mieszkańców. Możliwości rozwoju miasta i gminy ze względu na wartości tkwiące w przestrzeni przyrodniczej i kulturowej są bardzo duże, szczególnie uwzględniając korzystne położenie gminy w pobliżu Jeleniej Góry, znanych miejscowości turystycznych Pogórze Izerskie, doliny Kwisy oraz granicy państwa. Rozwój ten uwarunkowany jest jednak ograniczeniami pochodzenia naturalnego, do których zaliczyć należy:

- lasy objęte ochroną,
- kompleksy gleb o wysokiej bonitacji – klasy I – III, na terenie całej gminy,
- tereny ekosystemów wodno – łąkowych położonych wzdłuż cieków wodnych,
- tereny zagrożone wodami powodziowymi,
- tereny położone na stokach o dużym nachyleniu i/lub z północną ekspozycją,
- tereny zagrożone erozją wodną i wietrzną.

Rozwój gminy ograniczają również zagrożenia środowiska przyrodniczego i stanu sanitarnego, takie jak między innymi:

- uciążliwości i zagrożenia związane z intensywnym ruchem komunikacji drogowej,
- lokalne kotłownie i skupiska emitorów z palenisk domowych, powodujące zanieczyszczenie powietrza we wszystkich miejscowościach gminy,
- tereny zainwestowane nie posiadające kanalizacji sanitarnej we wszystkich miejscowościach w gminie,
- erozja powierzchniowa, występująca na stokach o nachyleniu powyżej 5%.

Określając możliwości rozwoju gminy należy zwrócić uwagę na obszary szczególnej ochrony środowiska.

8 STAN PRAWNY GRUNTÓW

Na terenie gminy Mirsk struktura własności gruntów przedstawia się następująco:

- PGL Lasy Państwowe – 56,34 %
- zasób Agencji Własności Rolnej – 13,95 %
- Skarb Państwa – 0,69 %
- gmina – 2,20 %
- grunty osób fizycznych – 25,5 %
- RSP – 0,01 %
- spółdzielnie – 0,01 %,
- grunty Powiatu - -0,24 %
- kościoły i zw. Wyznaniowe – 0,18 %
- pozostałe – 0,88 %.

Powyższe dane dotyczące stanu prawnego gruntów uzyskano z Urzędu Miasta i Gminy Mirsk.

9 WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

(według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mirsk, Mirsk maj 2000r.)

Na terenie gminy Mirsk występują następujące obszary i obiekty objęte ochroną prawną:

- rezerwat przyrody **Torfowisko Izerskie**, utworzony na mocy zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20 listopada 1969 r. w celu ochrony jednego z trzech w Polsce stanowisk brzozy karłowatej; obejmuje on obszar Hali Izerskiej w widłach Izery i potoku Kobyła,
- nowopowstały rezerwat przyrody **Torfowiska Doliny Izery**, który stanowi poszerzenie granic rezerwatu Torfowiska Izerskie o wszystkie torfowiska w dolinie Izery, od Izerskiego Bagna na zachodzie, poprzez Wręgi, Halę Izerską i jej otoczenie, aż po dolinę Kobyły na wschodzie,
- pomnik przyrody ożywionej – szpaler drzew zlokalizowany wzdłuż drogi leśnej z Mirska do Rębiszowa,
- Kompleksy gleb klas I –III,
- Lasy ochronne,
- Rośliny i zwierzęta objęte ochroną gatunkową lub posiadające status pomnika przyrody,
- Strefa „A” ochrony uzdrowiskowej, przeznaczona do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego,
- Strefa „B” ochrony uzdrowiskowej, stanowiąca otulinę ochronną dla strefy „A”,
- Strefa „C” ochrony uzdrowiskowej, niezbędna do zapewnienia ochrony klimatu i krajobrazu, stanowiąca otulinę dla strefy „B”.

Ponadto na terenie gminy znajduje się były pomnik przyrody ożywionej – jodła pospolita biała *Abies alba*, z którego rozporządzeniem nr 28 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 24 listopada 1999 r (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego Nr 35 poz. 1407) zniesiono ochronę. Obiekt zlokalizowany jest w pobliżu Antoniewa i Kwieciszowic, jest to drzewo martwe (stożące) z obłamaną częścią wierzchołkową.

Gmina Mirsk leży w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie. Ta forma ochrony nie posiada obecnie umocowania prawnego, jednak jest to obszar o wysokich walorach przyrodniczych i wymaga uwzględnienia.

Z uwagi na bardzo cenne obszary torfowisk oraz występowanie wielu chronionych gatunków ptaków południowy obszar gminy (Wysoki Grzbiet Gór Izerskich) wskazany jest jako potencjalny obszar sieci Natura 2000.

10 WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

11 WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

(według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mirsk, Mirsk maj 2000r.)

Przedstawione poniżej zestawienie przedstawia występowanie złóż kopalin występujących na terenie gminy Mirsk. Są to złoża eksploatowane oraz złoża perspektywiczne. Prowadzone są działania mające na celu uruchomienie wydobycia kolejnego złoża bazaltu. Eksploatacja złóż kopalnych w gminie ma swoje początki już

przed II wojny światowej. Występują tutaj złoża łupków łuszczkowych, bazaltu, kwarcu żyłowego, cyny oraz torfu.

Tab. nr 29. Zestawienie złóż udokumentowanych eksploatowanych i nie eksploatowanych na terenie gminy Mirsk.

nazwa złoża	stan zagospodarowania	zasoby w tys. ton				wydobycie w tys. ton
		razem	A+B+C ₁	C ₂	Przemysłowe	
złoże łupków łuszczkowych „Orłowice”	złoże eksploatowane	6115	6115	0	5098	53
złoże bazaltu „Rębiszów”	złoże eksploatowane	4893	4893	0	4695	104
złoże bazaltu „Góra Kamienista”	eksploatacja zakończona	-	-	-	-	-
złoże kwarcu żyłowego „Stanisław”	złoże eksploatowane	3576	1906	1670	1595	44
złoże bazaltu „Kłopotno”	złoże eksploatowane	6570	6570			b. d.
złoże torfu (borowina) „Skalno - Izera”	złoże rezerwowe	202	202	0	0	0
złoże cyny „Gierczyn”	złoże perspektywiczne	Tylko zasoby pozabilansowe				
złoże cyny „Krobica”	złoże perspektywiczne	Tylko zasoby pozabilansowe				
złoże surowca skalniowego „Proszowa – Kwieciszowice”	złoże perspektywiczne	7596,652	7596,652			

Wody podziemne na terenie gminy są słabo poznane. W zależności od charakteru podłoża dzielą się na wody występujące w utworach czwartorzędowych i wietrzelinach oraz wody szczelinowe. Głębokość pierwszego zwierciadła wód podziemnych w rejonie Mirska wynosi od 0 do 5 m, a poniżej Mirska, ponad 20 m. Wahania zwierciadła wody ustalone w drodze wywiadów z użytkownikami studni kopanych mogą wynosić 2 - 3 m. Głębokość występowania zwierciadła wody gruntowej w dolinach związana jest ściśle ze stanem wód w ciekach oraz zasilaniem wodami infiltracyjnymi z terenów wyżej położonych, z reguły jednak do 1 m.

12 WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH, WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Obecnie eksploatowane są dwa złoża: bazaltu „Rębiszów” i łupków łuszczkowych „Orłowice”, natomiast złoże kwarcu żyłowego „Stanisław” położone jest częściowo w granicach gminy. Ponadto uruchomiono wydobycie bazaltu na złożu „Góra Kamienista”, „Kłopotno” oraz docelowo na polu 548,1. Dla ww. złóż ustanowione zostały obszary i tereny górnicze.

W wyniku prowadzonej eksploatacji surowców następują przekształcenia powierzchni terenu i krajobrazu. Prace górnicze wpływają niekorzystnie na krajobraz, powodują ścięcie kulminacyjnej części terenu złoża oraz usunięcie wierzchniej warstwy gleby. W przekształconym nieodwracalnie krajobrazie pojawiają się obiekty szpecące np.: wyrobisko, taśmociąg, zakład przerobczy. Skutki tych przekształceń łagodzi częściowo rekultywacja. Przemysł wydobywczy związany jest również

z robotami strzałowymi, którym towarzyszą niekorzystne oddziaływania, przejawiające się w postaci: drgań podłoża, rozrzutu odłamków skalnych, powietrznej fali uderzeniowej, hałasu i emisji gazów postrzałowych stanowiących produkty wybuchu. Oddziaływania te są krótkotrwałe, a ich zasięg jest ograniczony i zależy głównie od rodzaju, wielkości oraz sposobu odpalania ładunków materiału wybuchowego (MW).

13 STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

13.1 STAN SYSTEMU KOMUNIKACJI

(według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mirsk, Mirsk maj 2000r.)

13.1.1 Komunikacja drogowa

□ drogi wojewódzkie:

- droga wojewódzka nr 360 Gryfów Śląski - Świecie - Granica Państwa, klasy G1x2 z jezdnią szerokości zmiennej 5,5 - 6,0 z nieutwardzonymi poboczami szerokości zmiennej 1,0 - 0,5 m;
- droga wojewódzka nr 361 Radoniów - Mirsk - Orłowice - Czerniawa - Granica Państwa, klasy G 1x2 jezdnią szerokości 6,0 m (z występującymi przewężeniami jezdni), z nieutwardzonymi poboczami szerokości zmiennej 0,5 - 0,75 m; droga przez miasto Mirsk przebiega ul. Wojska Polskiego;
- droga wojewódzka nr 404 Orłowice - Świeradów Zdrój - Szklarska Poręba, klasy G 1x2 z jezdnią szerokości 6,0 m, z nieutwardzonymi poboczami szerokości zmiennej 0,75 - 1,5 m; droga ta nie ma większego znaczenia dla obsługi komunikacyjnej gminy.

□ drogi powiatowe:

- droga 2492D Stara Kamienica - Kwieciszowice, klasy Z 1x2. z jezdnią szerokości 5,5 m i nieutwardzonymi poboczami o szerokości zmiennej 0,5 - 1,0 m;
 - droga 2774D Stara Kamienica - Rębiszów, klasy Z 1x2 z jezdnią o szerokości zmiennej 5,0 - 5,5 m i nieutwardzonymi poboczami o szerokości 0,5 - 1,0 m;
 - droga 2513D Mirsk - Rębiszów - Kwieciszowice, klasy Z 1x2. z jezdnią szerokości 5,5 m i nieutwardzonymi poboczami o szerokości 0,5 - 1,0 m;
 - droga 2494D Pasiecznik - Grudza - Rębiszów - Gierczyn - Krobica, klasy do Grudzy L 1x2, a dalej do Krobicy Z 1x2 z jezdnią szerokości zmiennej 4,8 - 5,5 m i nieutwardzonymi poboczami szerokości 0,23 - 1,0 m;
 - droga 2423D Wieża - Karłowiec - Mirsk, klasy Z 1x2 z jezdnią szerokości 5,5 m i nieutwardzonymi poboczami szerokości 0,5 - 1,0 m; droga przez Mirsk przebiega ulicą Betleja;
 - droga 2497D Giebułtów - do drogi wojewódzkiej nr 358, klasy Z 1x2 z jezdnią szerokości 5,5 m i nieutwardzonymi poboczami szerokości zmiennej 0,5 - 0,75 m;
 - droga 2498D Mirsk - Giebułtów - droga 360, klasy Z 1x2 z jezdnią szerokości zmiennej 6,0 - 5,5 m i nieutwardzonymi poboczami szerokości 0,5 - 1,0 m, a na odcinku Giebułtów - Złotniki L 1x2. z jezdnią szerokości 4,8 - 5,0 m i nieutwardzonymi poboczami szerokości 0,5m; przez miasto Mirsk przebiega ul. Mickiewicza;
- Pozostałe drogi powiatowe: nr 2463D (droga w granicach gminy nieutwardzona), Giebułtów -Stankowice, nr 2495D Rębiszów - Mładz - Gierczyn, nr 2503D Kłopotnica - Kwieciszowice, nr 2504D Krobica - Kotlina, nr 2505D Mładz - Przecznicza, nr 2478D Granica - Karłowiec, nr 2502D droga przez wieś Brzezinec, nr 2506D Rębiszów - Gajówka, nr 2514D Radoniów - Rębiszów, posiadają niepełną klasę L 1x2 z jezdniami szerokości zmiennej 4,8 - 5,0 m i nieutwardzonymi poboczami szerokości 0,25 -0,5 m.

Drogi te prowadzą ruch lokalny. Pozostałe drogi publiczne są drogami kategorii dróg gminnych o klasach: lokalne L lub dojazdowe D z jezdniami szerokości 3,0 — 5,0 m, często bez poboczy. Drogi te doprowadzają ruch do niewielkich zespołów zabudowy lub pojedynczych gospodarstw.

Sieć dróg na obszarze gminy jest dobrze rozwinięta, lecz ich parametry techniczne nie odpowiadają poszczególnym klasom dróg. Dotyczy to zarówno ich przebiegu sytuacyjnego jak i nośności nawierzchni.

13.1.2 Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiegają następujące linie kolejowe:

- linia nr 317 miejscowego znaczenia Lubomierz - Mirsk przez Gryfów Śląski i Proszówkę;
- linia nr 336 miejscowego znaczenia Mirsk - Świeradów Nadleśnictwo przez Krobicę, Świeradów Zdrój;
- linia zlikwidowana Mirsk - Pobledną - Granica Państwa; linia zlikwidowana Zarządzeniem Ministra Komunikacji PKP nr 110/91 z 18 lipca 1991 r.

13.1.3 Komunikacja rowerowa

Przez teren gminy prowadzi szlak rowerowy relacji Zgorzelec - Świecie - Jelenia Góra o następującym przebiegu: granica gminy - droga wojewódzka nr 361 - droga gminna przez Krobicę i Mroczkowice - miasto Mirsk - droga powiatowa nr 12348 - droga gruntowa po zachodniej stronie zabudowań Giebułtowa - droga wojewódzka nr 360 - droga powiatowa 12348 - droga gminna do granicy gminy. Umożliwia to aktywizację turystyki rowerowej na obszarze gminy.

13.2 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

(według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mirsk, Mirsk maj 2000r.)

13.2.1 Zaopatrzenie w wodę

Głównym, zbiorczym systemem zaopatrzenia w wodę na obszarze gminy Mirsk jest układ wodociągowy zaopatrujący miasto Mirsk oraz część obiektów na terenie wsi Kamień i Mroczkowice. W skład systemu wchodzi następujące obiekty:

- ujęcie wód podziemnych w Krobicy, z którego w 6-ciu studniach ujęciowych o głębokości od 3,0 do 6,50 m ujmuje się łącznie od $Q_{hmax} = 9,0$ do $Q_{hmax} = 18,0$ m³ wody w ciągu godziny ($Q_{dmax} = 216 \cdot 456$ m³/d); ujęcie to bazuje na płytkich wodach podziemnych, stąd jego wydajność zależy w dużym stopniu od warunków atmosferycznych;
- ujęcie wód powierzchniowych na Krobickim Potoku, usytuowane ponad ww. ujęciem wód podziemnych, o zatwierdzonych zasobach dyspozycyjnych w ilości 33,5 m³/h ($Q_{dmax} = 804$ m³/d); woda ujmowana jest tutaj za pomocą zespołu sączków drenarskich ułożonych pod powierzchnią zbiornika wodnego o pojemności 100 m³, utworzonego dzięki przegrodzeniu potoku betonowym progiem piętrzącym; woda ujmowana na tym ujęciu kierowana jest rurociągiem o średnicy Dn 150 mm do jednej ze studni niżej usytuowanego ujęcia wód podziemnych;
- filtr żwirowy z instalacją służącą do dezynfekcji wody, będące jedynymi urządzeniami uzdatniającymi wodę;
- rurociągi przesyłowe Dn 125 i Dn 250 mm, którymi woda kierowana jest do odbiorców w Mirsku, Kamieniu i Mroczkowicach;
- rozdzielcza sieć wodociągowa na terenie Mirska, obejmująca całą lewobrzeżną część miasta oraz część zabudowy zlokalizowanej na prawym brzegu rzeki Kwisy;

- rozdzielcza sieć wodociągowa w Mroczkowicach, gdzie zasilanych jest 35 budynków oraz w Kamieniu gdzie zaopatrywane są w wodę jedynie trzy budynki leżące „na trasie” rurociągów przesyłowych Dn 125 mm i 250 mm.

Opisany powyżej system charakteryzuje się dużą zmiennością wydajności, co wynika z charakteru wód, które są ujmowane oraz braku wymaganej retencji w zbiornikach zapasowo – wyrównawczych. Zgodnie z ustaleniami koncepcji technicznej opracowanej w 1996 roku, zapotrzebowanie na wodę w stanie istniejącym oceniane jest na $Q_{dmax} = 1234 \text{ m}^3/\text{d}$ na terenie miasta Mirsk oraz $Q_{dmax} = 59,1 \text{ m}^3/\text{d}$ w Mroczkowicach i $Q_{dmax} = 51,0 \text{ m}^3/\text{d}$ w Kamieniu. Ujmowane obecnie przepływy bieżące w Krobickim Potoku oraz płytkie wody gruntowe na ujęciu wód podziemnych nie gwarantują pełnego pokrycia potrzeb odbiorców w okresach suszy i w wypadkach awaryjnych.

Poza opisanym powyżej systemem wodociągowym na terenie gminy Mirsk nie występują urządzenia służące zaopatrzeniu mieszkańców w wodę o znaczeniu ponad lokalnym. Większość mieszkańców korzysta z indywidualnych rozwiązań bazujących na studniach przydomowych.

13.2.2 Gospodarka ściekowa

Zwarta zabudowa miejska Mirska wyposażona jest w sieć kanalizacyjną pracującą w systemie mieszanym.

Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych na lata 2004-2006 zakłada zwodociągowanie wsi Kamień, Mroczkowice, Krobica, Orłowice, Giebułtów, Brzezinec i Karłowiec oraz założenie kanalizacji sanitarnej w mieście Mirsk oraz sołectwach Mroczkowice, Kamień, Krobica, Orłowice.

Tereny wiejskie gminy Mirsk pozbawione są obecnie zbiorczych rozwiązań gospodarki ściekowej. Mieszkańcy wsi korzystają z wszelkiego rodzaju rozwiązań indywidualnych, opierających się na przepływowych osadnikach przydomowych.

13.2.3 Gospodarka odpadami

Odpady z terenu miasta i gminy Mirsk składowane są na wybudowanym w 1997 roku wysypisku komunalnym, zlokalizowanym w granicach administracyjnych miasta. Przewidziany okres użytkowania składowiska to 21 lat. Wysypisko posiada powierzchnię 1,55 ha i posiada rezerwę terenu na jego powiększenie. Administratorem wysypiska jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Mirsku.

13.2.4 Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy Mirsk zlokalizowane są najważniejsze elementy systemu zaopatrzenia w gaz Świeradowa i Czerniawy. W skład tego systemu wchodzi:

- gazociąg podwyższonego średniego ciśnienia DN 250 (PN 1.6MPa) z Krzewia Wielkiego (gmina Gryfów Śl.) do stacji redukcyjno - pomiarowej I - go stopnia;
- stacja redukcyjno - pomiarowa I^o, zlokalizowana na granicy miasta Mirsk;
- gazociągi średniego ciśnienia DN 250, 200 i 160 biegnące na obrzeżach miasta Mirsk i przez wsie Kamień, Krobica i Orłowice, zasilające odbiorców w Świeradowie i Czerniawie.

Pomimo, że główne obiekty ww. systemu zlokalizowane są na terenie gminy Mirsk, jej mieszkańcy nie korzystają z gazu przewodowego.

13.2.5 Zaopatrzenie w energię elektryczną

Dostawą energii elektrycznej i eksploatacją sieci i urządzeń energetycznych na terenie gminy Mirsk zajmuje się Rejon Energetyczny w Lubaniu Śl. Na terenie miasta znajduje się rozdzielnia R-600, z której zasilane jest miasto i część gminy. W mieście znajduje się 9 stacji transformatorowych 20/0,4 kV, z których zasilani są odbiorcy

komunalno - bytowi i przemysł. Natomiast na obszarze gminy znajduje się 45 stacji transformatorowych 20/0,4 kV. Stacje transformatorowe 20/0,4 kV zasilane są liniami napowietrznymi 20 kV, nr 828, 829, 851, 852, 855, 856, 857, 858, 862. Ponadto teren gminy przecina linia napowietrzna 220kV D-211, która powoduje ograniczenie w zabudowie, tworząc strefę ochronną o szerokości 32 m.

13.2.6 Telekomunikacja

Abonenci telefoniczni na terenie miasta i gminy przyłączeni są do dwóch centrali w Mirsku 500 NN i 350 NN w Rębiszowie. Eksploatacją sieci i urządzeń telekomunikacyjnych oraz obsługą abonencką zajmuje się Zakład Telekomunikacji w Jeleniej Górze oraz Telefonía Dialog S.A. .W zakresie modernizacji infrastruktury wymieniono centralę telefoniczną w Mirsku oraz zmodernizowano sieć w następujących miejscowościach: Giebułtów, Kamień, Karłowiec, Krobica, Mroczkowice oraz Orłowice. Ponadto postawiono nowe szafy dostępne we wsiach: Giebułtów, Rębiszów, Mroczkowice i Orłowice. W zakresie usług telekomunikacyjnych świadczone są również usługi dostępu do internetu przez Telefonię Dialog S.A. na terenie miasta Mirsk oraz w Augustowie, Bartoszówce, Giebułtowie, Gierczynie, Woli Augustowskiej, Mroczkowicach.

Rozwój telefonii komórkowej wiąże się ze wzrastającą liczbą abonentów. Dlatego, podobnie jak w całym kraju, na terenie gminy rozrasta się infrastruktura, na którą składają się głównie stacje bazowe telefonii komórkowej.

13.2.7 Gospodarka ciepła

Istniejące, sprzyjające warunki do rozwoju systemów gospodarki ciepłej spalających gaz przewodowy nie są obecnie wykorzystywane na terenie miasta i gminy Mirsk, głównie z powodu niedostosowania istniejących obiektów do takich rozwiązań. Szerokie wykorzystywanie gazu do celów bytowo - gospodarczych i grzewczych związane jest z potrzebą przebudowy budynków, aby spełniały wymagania techniczne, technologiczne i były w pełni bezpieczne z punktu widzenia użytkowników gazu. Do czasu podjęcia budowy szerokiego programu związanego z wykorzystywaniem gazu przewodowego, podstawą gospodarki ciepłej pozostaną na terenie miasta i gminy Mirsk wszelkiego rodzaju kotłownie spalające paliwa stałe.

Do największych kotłowni należą obiekty, zlokalizowane na terenie następujących zakładów:

- Zakłady Przemysłu Lniarskiego „Skarbków” w Mirsku (w upadłości);
- Spółdzielni Mleczarskiej w Mirsku (w upadłości);
- Zakładu Przemiału Łupka w Orłowicach,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Gryf” w Mirsku z kotłownią zaopatrującą w energię ciepłą osiedle mieszkaniowe składające się z sześciu budynków wielorodzinnych.

Kotłownie na paliwa stałe są w nielicznych przypadkach zastępowane urządzeniami wykorzystującymi olej opałowy. Przykładem takiego działania są lokalne kotłownie: w budynku Komisariatu Policji w Mirsku, PDPS w Mirsku i ZSL-G w Mirsku.

14 ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Na terenie gminy Mirsk w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego (opublikowanym w Dz. U. W. D. z dnia 20 stycznia 2003r.) nie zostały wprowadzone programy służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

W nawiązaniu do kierunków polityki przestrzennej Samorządu Województwa Dolnośląskiego, należy uwzględnić poniższe cele:

a) dotyczące ochrony środowiska

- należy określić bieżące i perspektywiczne wytyczne dla kompleksowego systemu ochrony terenu przed powodzią, stworzenia warunków przestrzennych zapewniających bezpieczeństwo powodziowe mieszkańcom gminy, (określić stopień zagrożenia powodziowego obszarów i możliwości inwestowania na tych obszarach),
- wskazać elementy środowiska przyrodniczego godne wciągnięcia w sferę zainteresowania ruchu turystycznego, określając zasady ich ochrony,
- uwzględnić w opracowaniu istniejący rezerwat przyrody „Torfowiska Doliny Izery”,
- uwzględnić położenie części obszaru gminy w granicach obszaru projektowanego Obszaru chronionego krajobrazu „Karkonosze-Góry Izerskie”,
- maksymalne ograniczenie uciążliwości związanych z eksploatacją surowców mineralnych na terenie obszarów o cennych walorach przyrodniczych. W granicach opracowania przedmiotowego „Studium” znajdują się udokumentowane złoża surowców naturalnych p.n. Gierczyn RS1182, Krobica RS1201, Rębiszów KD853, Kłopotno KD834, Góra Kamienista DK844, Kwieciszowice - Proszowa.

b) dotyczące ochrony zabytków:

- plan powinien respektować funkcjonujące strefy ochrony konserwatorskiej dotyczące wszystkich sfer dziedzictwa kulturowego ze szczególnym uwzględnieniem jego najwartościowszych elementów i propozycją sposobów zagospodarowania i ekspozycji tych najbardziej przydatnych dla podniesienia walorów turystycznych gminy
- przy zagospodarowaniu obszaru gminy zaleca się kontynuowanie tradycji architektonicznych regionu w zakresie skali, formy detalu, materiału nowo wznoszonej zabudowy oraz wpisanie jej w historycznie ukształtowaną przestrzeń

c) dotyczące komunikacji:

- przewidzieć modernizację ważnej z punktu widzenia gospodarczego linii kolejowej nr 274 relacji Jelenia-Góra – Lubań Śląski – Mikołowa – Zgorzelec – Görlitz,
- przez teren gminy Mirsk prowadzi trasa projektowanej Drogi Śródsudeckiej dlatego w projekcie opracowywanego Studium należy uwzględnić potrzeby obsługi ruchu turystycznego, zgodnie z zasadami i kierunkami zagospodarowania przestrzennego sformułowanymi w „Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Drogi Śródsudeckiej” przyjętym Uchwałą Nr 309/II/03 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 17.04.2003 r. Przedstawiona w w/w Studium Droga Śródsudecka posiada zmieniony przebieg w stosunku do jej trasy ustalonej w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Przebieg ten zostanie uwzględniony w następnej edycji Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego,
- teren gminy Mirsk komunikacyjnie obsługiwany jest przez dwie drogi wojewódzkie: nr 404 o parametrach klasy G (odcinek na zachód od Korbicy stanowi fragment Drogi Śródsudeckiej),
- uwzględnić turystyczne przejście graniczne Stóg Izerski-Smerk

d) dotyczące infrastruktury technicznej:

- istniejące linie (nr S 340 i nr D 211) wysokiego napięcia 110 kV relacji Cieplice-Mikołowa,
- projektowane przez Zakład Energetyczny Jelenia Góra S.A. odgałęzienie od linii 110 kV Mikołowa-Cieplice do projektowanej stacji GPZ w Orłowicach,
- wzdłuż istniejących i planowanych linii elektroenergetycznych należy uwzględnić przewidywane obszary szkodliwego oddziaływania pola elektromagnetycznego,
- istniejącą sieć gazową podwyższonego średniego ciśnienia Mirsk – Krzewie Wielkie,
- kompleksowe i równoczesne rozwiązywanie problemów zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków w zlewniach Bobru i Izery,
- w zakresie gospodarki odpadami plan zagospodarowania przestrzennego województwa wskazuje budowę całościowego systemu gospodarki odpadami, którego

podstawą realizacji będzie opracowany, zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2001 roku o odpadach, „Plan gospodarki odpadami dla województwa dolnośląskiego”,
- w zakresie telefonii komórkowej dopuszcza się budowę stacji bazowych.

CZĘŚĆ B
KIERUNKI

UWAGA : Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 w sprawie zakresu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego § 4 ust. 2 w projekcie określono wpływ uwarunkowań, o których mowa w art. Ust. 1 ustawy, na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy.

I STRUKTURA HIERARCHICZNA CELÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MIRSK : MISJA, STRATEGICZNE, GŁÓWNE I UZUPEŁNIAJĄCE CELE ROZWOJU (ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE)

Określenie ustawowych kierunków rozwoju przestrzennego gminy wymaga w pierwszej kolejności opracowania strategii rozwoju przestrzenno – gospodarczego. Strategia taka pozwala z kolei na opracowanie kierunków i polityki zagospodarowania gminy.

Zarówno ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 roku, jak i obecnie obowiązująca ustawa z dnia 27 marca 2003 r., nie wprowadzają obligatoryjnie konieczności wykonywania strategii (ani jej elementów) przestrzenno – gospodarczego rozwoju, stanowiącej podstawę do wykonywania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Na potrzebę wykonywania takich prac wskazuje poradnik "Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy", opracowany w 1995 r. na zlecenie Ministerstwa Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa przez Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, oddział w Krakowie (zbiór pod red. prof. dr hab. inż. arch. Zygmunta Ziobrowskiego).

Poradnik ten nie posiada charakteru dokumentu prawnego, niemniej jednak zawarto w nim wskazówki niezbędne do sformułowania podstawowych kierunków i polityki przestrzennej gminy.

Wskazówki te dotyczą konieczności określenia:

- „głównego celu rozwoju gminy, sformułowanego często jako współczesne hasło rozwojowe (misja), syntetycznie wyrażające pomysł na rozwój gminy”,
- „pożądanego”, docelowego obrazu gminy,
- „sposobu osiągnięcia pożądanego celu przy uwzględnieniu:
 - dalekiego horyzontu czasowego,
 - skupienia się na zagadnieniach podstawowych,
 - koncentracji środków zwiększających efektywność podejmowanych działań,
 - ciągłości planowania, polegającego na weryfikacji ustaleń w miarę zmieniających się warunków zewnętrznych i lokalnych”.

Wyżej wymieniony poradnik określa również główne zadania studium, do których należą:

- rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy,
- sformułowanie kierunków i zasad rozwoju,
- stworzenie podstawy do koordynacji planów miejscowych,
- promocja rozwoju gminy.

Założenia metodologiczne, przyjęte w wyżej wymienionym poradniku, są zbliżone do wcześniejszych opracowań, wykonywanych w 1991 r. przez R. Pustelnika z zespołem Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Restrukturyzacji Regionu Wałbrzyskiego, w których zwrócono uwagę na interdyscyplinarne podejście do programów rozwoju w nowych uwarunkowaniach politycznych Polski po roku 1990 oraz hierarchii celów dla realizacji przyjętej strategii rozwoju (Por.: R. Pustelnik, *Ogólne założenia metodologiczne procesu restrukturyzacji na przykładzie Regionu Wałbrzyskiego*, [w:] *Restrukturyzacja starych okręgów przemysłowych – doświadczenia zachodnie a sytuacja w Polsce*, CUP Friedrich Ebert Stiftung, Urząd Wojewódzki w Łodzi, Warszawa 1991, s. 76-83.)

1 MISJA

Analiza literatury przedmiotu, zarówno europejskiej jak i krajowej oraz przyjęcie dokumentu Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich, Uchwałą Nr XXXV / 583 / 2001 przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego, z dnia 25 maja 2001 roku, stwarza podstawę kreowania misji rozwoju przestrzenno – gospodarczej na terenach wiejskich gminy Mirsk. Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich należy traktować jako składową strategii rozwoju Dolnego Śląska wraz z opracowaniami o podobnym charakterze, obejmującymi inne dziedziny działalności społeczno-gospodarczej, które stanowić powinny harmonijną całość pozwalającą na wykorzystanie wszystkich walorów obszaru gminy Mirsk dla dobra wspólnoty regionalnej oraz kraju.

1.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STANU I TENDENCJI PRZEMIAN WSI I ROLNICTWA W POLSCE I W EUROPIE

Przeobrażenia wsi w Polsce zmiernają w kierunkach znanych od kilku dziesięcioleci w uprzemysłowionych krajach zachodnich. Najbardziej charakterystycznymi cechami tego procesu jest urbanizacja i uprzemysłowienie obszarów wiejskich, zmiany w tradycyjnej strukturze społeczno – zawodowej ludności wiejskiej, marginalizacja rolnictwa, migracja ludzi do miast i starzenie się wsi, a także częste zjawiska degradacji środowiska przyrodniczego, kulturowego i społecznego.

Obecnie, w dobie przeobrażeń systemowych pewna dotychczasowa równowaga wzajemnych potrzeb i oczekiwań między miastem a wsią sprzed 1989 r. przestała funkcjonować. Zapotrzebowanie na produkty rolne jest ograniczone na wolnym rynku przez bardzo skuteczną konkurencję produktów importowanych, często atrakcyjniejszych, tańszych i lepiej reklamowanych, niż rodzime. Wynika to z zacofania naszego rolnictwa, które posiada 2,5 razy niższą wydajność, niż inne działy gospodarki w kraju, np. jeden zatrudniony w rolnictwie wytwarza żywność dla 8,6 osób, gdy dla porównania w krajach Unii Europejskiej jeden zatrudniony w rolnictwie wytwarza żywność dla 50 osób¹. Poprawa tego stanu rzeczy może nastąpić poprzez zdecydowany wzrost wydajności pracy, a to jest uzależnione od wzrostu poziomu produkcji i poprawy struktury obszarowej gospodarstw. Proces ten jest jednak u nas hamowany przez nadmierne zatrudnienie w gospodarstwach rodzinnych, które związane jest z tzw. utajonym bezrobociem. Dopóki ta zbędna siła robocza na wsi nie znajdzie innego zatrudnienia, dopóty proces modernizacji polskiego rolnictwa będzie blokowany.

Zapotrzebowanie miasta na siłę roboczą ze wsi jest również znikome w warunkach wysokiego bezrobocia w całym kraju.

Wieś musi znaleźć własne źródła utrzymania. Jest to nie tylko w interesie ludności wiejskiej, ale i miejskiej. Problem jest tym trudniejszy, że trwa kryzys w rolnictwie, którego nie można przeczekać. Nie jest to stan przejściowy, ale spektakularny wyraz dokonujących się zmian, odchodzenia w przeszłość, również w Polsce, tradycyjnego, nie wyspecjalizowanego rolnictwa.

Wspólna polityka rolna w ramach Unii Europejskiej i przyznane Polsce fundusze strukturalne dla rolnictwa powinny stopniowo zmienić obraz polskiej wsi w kierunku modelu zachodnio-europejskiego. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej jest jednym z najbardziej istotnych uwarunkowań zewnętrznych z kategorii szans dla rozwoju obszarów wiejskich. Wzrasta dostępność rzetelnej i pełnej informacji na temat Unii oraz programów istotnych dla rozwoju obszarów wiejskich.

1.2 WSPÓŁCZESNE STRATEGIE ROZWOJU WSI I ROLNICTWA. WIELOFUNKCYJNOŚĆ OBSZARÓW WIEJSKICH, STAN ISTNIEJĄCY I KIERUNKI ROZWOJU

W dokumentach rządowych „Strategia dla Polski” z 1994 roku, a także w „Założeniach polityki społeczno – gospodarczej dla wsi, rolnictwa i gospodarki żywnościowej do roku 2000” oraz w „Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego” z 2001 roku wskazuje się na funkcjonowanie w Polsce trzech grup gospodarstw rolnych, z których praktycznie liczyć się może w przyszłości tylko grupa gospodarstw tzw. rozwojowych, wysokoefektywnych, silnych ekonomicznie, dostarczających na rynek ponad połowę podaży surowców żywnościowych. Grupa ta wyraźnie wyodrębnia się na tle gospodarstw stagnacyjnych i słabych. Według „Strategii dla Polski” państwo ma „wspierać przyśpieszenie pozytywnych tendencji potęgujących przemiany strukturalne w rolnictwie i na obszarach wiejskich, takie też założenia stanowią podstawę dotychczasowej polityki rolnej w ramach wspólnoty europejskiej.

Celem rozwoju obszarów wiejskich jest w pierwszym punkcie „odnowa wsi”, rozumiana jako „wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, tworzenie na wsi nowych szans – modernizacja i poprawa struktury rolnictwa, tworzenie miejsc pracy w przetwórstwie, przemyśle, usługach, handlu, w gałęziach związanych z otoczeniem rolnictwa i walorami wsi”.²

¹ Marek Kłodziński: Wielofunkcyjność warunkiem aktywizacji gospodarczo – społecznej obszarów wiejskich, w: Wieś i rolnictwo. Księga Jubileuszowa IRWiR PAN, lata 1971 – 1996, pod redakcją naukową Mikołaja Kozakiewicza, Warszawa 1996, s. 156

² Strategia dla Polski, Warszawa, czerwiec 1994 r. w: Katarzyna Duczkowska-Małysz: Rozwój obszarów wiejskich. Raport, Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Warszawa 1996, s. 18

Te założenia polityczne wskazują wyraźnie na preferowane kierunki przemian naszych obszarów wiejskich, a to spowoduje wzrost liczby ludności poszukującej pozarolniczych źródeł utrzymania do około 2,0 milionów osób do 2015 roku.³

Obecnie na wsi w Polsce żyje blisko połowa rodzin nierolniczych (w 1992 r. 45%), ale występują zróżnicowania regionalne. Odsetek ten jest wyższy w regionach uprzemysłowionych, w których od dawna następował proces alokacji zatrudnienia ze względu na pozarolnicze rynki pracy, np. w makroregionie południowo – zachodnim.⁴

Dotychczasowa tendencja powiększania się odsetka rodzin nierolniczych na wsi będzie się w najbliższym czasie umacniać w związku z eliminacją z rynku najłabszych gospodarstw, ujawniania się tzw. utajonego bezrobocia, a także wraz ze wzrostem przyrostu naturalnego ludności w wieku produkcyjnym. Równocześnie nie istnieje możliwość pełnego wchłonięcia wiejskich nadwyżek potencjału pracy przez miasto, jak za czasów przyspieszonej industrializacji, np. w latach pięćdziesiątych w Polsce. Kryzys lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych zamroził dotychczasową migrację ludności wiejskiej do miast i stan ten prawdopodobnie nie ulegnie już radykalnej zmianie. Według Aliny Sikorskiej, pozostawanie rodzin nierolniczych na wsi stanowi „element stymulujący rozwój miejscowości wiejskich, czego najprostszym wyrazem jest nie tylko przeciwdziałanie takim zjawiskom, jak wyludnianie się wsi, ale wręcz powiększanie się liczby ich mieszkańców”.⁵ Większość badaczy procesów funkcjonowania wsi i rolnictwa w Polsce wnioskuje, iż rozwój obszarów wiejskich może nastąpić w oparciu, o rozszerzenie i zróżnicowanie charakteru wsi, o funkcje pozarolnicze.⁶

Waldemar Michna w pracy poświęconej bezrobociu na wsi, opartej na badaniach przeprowadzonych w 1995 roku wyraża pogląd, że „wielofunkcyjność wsi może się urzeczywistnić tylko przez industrializację i urbanizację wsi”⁷, przy czym industrializacja rozumiana jest jako tworzenie miejsc pracy poza rolnictwem. Autor pisze, że brakuje współcześnie wizji polskiej industrializacji, również na wsi; wskazuje z jednej strony na bariery, np. brak gwarancji kredytowych na inwestycje na wsi i w rolnictwie, z drugiej strony na podstawie badań stwierdza powszechne poparcie ludności wiejskiej dla tworzenia nowych zakładów pracy na wsi. Poszerzanie funkcji wsi i stwarzanie tam nowych miejsc pracy stanowi zatem akceptowaną społecznie tendencję, korzystną dla gospodarki kraju, która

³ Waldemar Michna: *Bezrobocie na wsi*, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Warszawa 1996, s. 235

⁴ Alina Sikorska: *Przemiany społeczno – ekonomiczne struktury niechłopskiej ludności wiejskiej*, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, „*Studia i Monografie*” nr 73, Warszawa 1995, s. 32-33

⁵ j.w., s. 90

⁶ Materiały z sesji naukowej pt.: *Wielofunkcyjny rozwój wsi w aspekcie przewyższania przeludnienia agrarnego*, Kraków 8-9. 12. 1994, *Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie*, nr 295, „*Sesja Naukowa*” z. 43

⁷ Waldemar Michna: *Bezrobocie na wsi*, poz. cyt., s.91

ogranicza niekontrolowany i nieekonomiczny rozwój ośrodków miejskich i stwarza szanse rozwoju obszarom wiejskim w Polsce.

W krajach zachodnich, w których proces ograniczenia zatrudnienia w rolnictwie jest znacznie bardziej zaawansowany, niż w Polsce, stwierdzono prawidłowość, że tendencja wyludniania się wsi uległa zahamowaniu w sytuacji, gdy wzrastał odsetek ludności wiejskiej nierolniczej. Pozostawanie ludności nierolniczej na wsi umożliwia funkcjonowanie wsi jako jednostki osadniczej, wyposażonej w podstawowe elementy nowoczesnej infrastruktury cywilizacyjno – technicznej, komunikacyjnej, usługowej, socjalnej. I odwrotnie, tam gdzie ludność pozarolnicza wyemigrowała, wsie wyludniają się całkowicie, ponieważ nie są w stanie spełnić minimalnych wymogów cywilizacyjnych.⁸

W oparciu o te doświadczenia należy również w Polsce umożliwiać wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, szczególnie w obliczu wielomilionowego bezrobocia na wsi, zarówno obecnie, jak i w dłuższej perspektywie, np. kilkunastu lat.

W literaturze naukowej, poświęconej nowym funkcjom wsi oraz modernizacji polskiego rolnictwa, często poruszany jest problem przedsiębiorczości w społecznościach wiejskich.⁹ Z badań nad kierunkiem i skalą pozarolniczej działalności gospodarczej, przeprowadzonych na terenie całego kraju, wynika, że dla ponad 80% gmin bezrobocie stanowi bardzo poważny problem; większość dotychczasowych zakładów pracy (zakłady państwowe, spółdzielcze) drastycznie ograniczyło zapotrzebowanie na pracowników lub uległo likwidacji. Rozwija się sektor prywatny, w około 40% gmin powstało do pięćdziesięciu nowych miejsc pracy, a w 11% gmin – do pięciuset (dane z 1995 roku).

Wśród dziedzin, które stwarzają szanse rozwoju wielofunkcyjnego obszarów wiejskich dla gminy Mirsk, wymienia się najczęściej: obsługę rolnictwa, przetwórstwo rolno - spożywcze, eksploatację oraz przetwórstwo miejscowych surowców, zasobów i produktów pochodzenia rolnego, usługi rekreacyjno – turystyczne oraz przedsięwzięcia proekologiczne,¹⁰ transport, handel i usługi bytowe, rzemiosło artystyczne, oparte o miejscowe tradycje i surowce, a także tzw. „czyste” branże przemysłu lekkiego,

Druga grupa dziedzin stwarzających szanse wzrostu zatrudnienia na wsi **to inwestycje związane z infrastrukturą techniczną** (budowa sieci wodno – kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, telekomunikacja, budowa dróg itp.), budownictwo, a także rozwój wiejskich

⁸ j.w., s. 234; por. też: Socjologia wsi w Austrii, pod redakcją A. Kalety, Toruń 1994, Socjologia wsi w Republice Federalnej Niemiec, pod red. A. Kalety, Toruń 1992, Socjologia wsi we Francji, pod. red. P. Rambaud i Z. T. Wierzbickiego, Toruń 1994

⁹ Katarzyna Duczkowska-Małysz, Małgorzata Duczkowska-Piasecka: Przedsiębiorczość lokalna jako droga łagodzenia bezrobocia na obszarach wiejskich, Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie, nr 295, 1995 r., „Sesja Naukowa”, z. 43, s.61-67

¹⁰ np.: Alicja Barłatowska-Lapka, Lidia Kaliszczak: Agroturystyka w aktywizacji regionu, Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie, nr 295, 1995, Sesja Naukowa z. 43, s. 175-179; tamże: Tadeusz Bujak: Przedsięwzięcia proekologiczne również narzędziem łagodzenia bezrobocia na wsi, s. 169-173; tamże: Teodor Nietupski, Barbara Kutkowska: Działalności alternatywne do produkcji rolniczej jako sposób zagospodarowania nadmiaru siły roboczej na przykładzie rejonu sudeckiego, s. 239-247

placówek usługowych różnego typu. Należy w tym miejscu podkreślić poważne znaczenie, jakie dla rozwoju obszarów wiejskich posiada wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną.¹¹ Właśnie braki w tym zakresie stanowią często podstawową barierę dla inwestorów w lokalizacji przedsięwzięć na obszarach wiejskich, a także zniechęcają ambitną, lepiej wykształconą młodzież do pozostawania na wsi.¹²

Na podstawie badań stwierdzono, że aktualnie głównymi kierunkami zajęć zarobkowych poza rolnictwem są: chałupnictwo, drobne zakłady przemysłu terenowego na bazie miejscowych surowców (tartaki, zakłady materiałów budowlanych), kooperacja z zakładami przetwórstwa rolno - spożywczego oraz drobne usługi, zwłaszcza handel detaliczny.

Zdecydowanie przeważają drobne zakłady. Ich właściciele najczęściej angażują własne środki finansowe, połowa korzysta z kredytów bankowych. Oceniając dotychczasowy rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich w Polsce, autorki omawianych badań stwierdzają, że przy zastrzeżeniu, iż stopień zaawansowania stosunków rynkowych i rozwoju społeczno - gospodarczego jest bardzo zróżnicowany przestrzennie, "wszystko jednak przemawia za tym, iż nowa fala uprzemysłowienia polskiej wsi i urbanizacja terenów wiejskich będzie dokonywać się w małych formach, rodzinnych i indywidualnych firmach, głównie dzięki inicjatywie osób prywatnych i przez zaangażowanie ich środków finansowych. (...) Obszary wiejskie, w których dobrze prosperują nowoczesne, silne ekonomicznie firmy, mające szansę na stałe utrzymać się na rynku i dające pracę znacznej części ludności rolniczej w mikroregionie, należą do wyjątków".¹³

Taki obraz przedsiębiorczości na obszarach wiejskich będzie ulegać istotnym zmianom ze względu na pojawienie się dotacji unijnych dla polskiego rolnictwa oraz likwidacją barier celnych na polską żywność, co w obszarach przygranicznych może pobudzić produkcję rolną oraz inne dziedziny przedsiębiorczości. Obecność Polski w Unii Europejskiej i objęcie naszej gospodarki oddziaływaniem polityki gospodarczej wspólnoty, stanowi bardzo istotną szansę dla przyspieszenia rozwoju polskich obszarów wiejskich, w tym również dla przyspieszenia rozwoju gminy Mirsk.

¹¹ M. Kłodziński: Wielofunkcyjność warunkiem aktywizacji, poz. cyt., s. 167, por. też: W. Michna: Bezrobocie na wsi, poz. cyt., s. 234

¹² Izabella Bukraba-Rylska: Polska lokalna w oczach młodzieży, w: Wieś i rolnictwo w badaniach społeczno – ekonomicznych. Księga Jubileuszowa IRWiR PWN, Warszawa 1996, s. 163-264

¹³ K. Duczkowska-Małysz, M. Duczkowska-Piasecka: Przedsiębiorczość lokalna jako droga łagodzenia bezrobocia na obszarach wiejskich, poz. cyt., s. 66

1.3 NOWE KONCEPCJE ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

W krajach zachodnich, jak również w Polsce, pojawiły się nowe koncepcje odnoszone do rozwoju obszarów wiejskich (tylko lub między innymi). Wymienić tu można takie idee, jak odnowa wsi, ład przestrzenny, ekorozwój, rewaloryzacja i rewitalizacja środowiska kulturowego, koncepcja aktywizacji i rozwoju społeczności lokalnych. Są one popularyzowane przez naukowców, polityków, działaczy lokalnych, a także instytucje oraz ruchy społeczne i polityczne.¹⁴ Mogą stanowić istotny czynnik towarzyszący i wspomagający proces tworzenia nowoczesnych obszarów wiejskich, rozszerzający gospodarczy aspekt transformacji wsi o jej funkcje społeczne, psychokulturowe, ekologiczne, rekreacyjne a nawet estetyczne.

Ujmowanie programów przeobrażeń na wsi w takich kierunkach wiąże się z pewnym, zróżnicowanym zresztą, ruchem w społeczeństwach uprzemysłowionych, wyrażającym tęsknotę za przyrodą, ciszą, przestrzenią, bezpośrednim osobistym kontaktem z ludźmi. Te współczesne ucieczki do natury ludzi zmęczonych tempem, instytucjami i atrakcjami miasta, tworzą korzystny klimat społeczny wokół problematyki przeobrażeń obszarów wiejskich, sprzyjając odbudowie poczucia tożsamości kulturowej i patriotyzmu lokalnego mieszkańców wsi. Posiadają również swoje społeczno-ekonomiczne znaczenie, odpowiadając na oczekiwania młodego pokolenia na wsi oraz przyjezdnych na stałe i okresowo - przedsiębiorców, inteligencji wiejskiej, turystów, emerytów. Może to stanowić dodatkowy impuls rozwojowy dla wielu obszarów, szczególnie takich, które dotknął proces degradacji. Realizacja idei rewaloryzacji środowiska kulturowego i przyrodniczego wsi, ładu przestrzennego, ożywienia społecznego, kulturalnego, a także gospodarczego, przy respektowaniu zasad równowagi ekologicznej i otwarciu na branże innowacyjne, jest na razie dla większości wsi bardziej hasłem niż praktyką, ale istnieją przykłady obszarów wiejskich, na których taki proces już trwa.¹⁵ Podejmowane są także próby, eksperymenty na niewielkich obszarach, które mogą się upowszechnić w przyszłości, pod warunkiem jednak, że będzie się z nimi utożsamiała społeczność lokalna. Teoretycy oraz praktycy planowania i sterowania procesami społecznymi podkreślają konieczność budowania różnych programów, wizji czy strategii rozwoju, nawet na niewielką skalę, we współpracy i przy stałym uwzględnianiu dążeń ludzi, do których adresowana jest koncepcja.¹⁶

¹⁴ Andrzej Kaleta (przy współpracy Bogdana Chmielewskiego i innych): *Rewitalizacja obszarów rustykalnych Europy*, t. I, *Spółeczność wiejska (na przykładzie wsi Lucim)*, Wrocław, Warszawa, Kraków 1996, s.12-27; Janusz L. Siemiński: *Koncepcje rozwoju obszarów wiejskich w procesie transformacji ustrojowej Polski lat dziewięćdziesiątych*. W: *Wieś i rolnictwo w badaniach społeczno-ekonomicznych*. Księga jubileuszowa IRWiR PAN, poz. cyt., s.126-153

¹⁵ W Polsce takie zjawiska można zaobserwować np. na Opolszczyźnie, w Wielkopolsce, na Podhalu.

¹⁶ Por. np. Janosz Karasz: *Socjokulturowe aspekty odnowy wsi*, w: *Socjologia wsi w Austrii*, poz. cyt., s. 101-117, Janusz Oleszek: *Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich - wybrane aspekty badawcze i planistyczne*,

1.4 OGÓLNE ZAŁOŻENIA DO KREOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNO – GOSPODARCZEGO OBSZARÓW WIEJSKICH

Na podstawie przedstawionej ogólnej charakterystyki sytuacji polskiej wsi i rolnictwa, przewidywanych i preferowanych kierunków ich dalszego rozwoju w porównaniu z tendencjami w rolnictwie i na obszarach wiejskich w krajach Europy Zachodniej, wyłaniają się następujące wnioski, które powinny stanowić wstępne założenia do koncepcji aktywizacji przestrzenno-gospodarczej gmin wiejskich, np. gminy wiejskiej Mirsk:

- Przeobrażenia strukturalne w polskim rolnictwie są nieuniknione; będą postępować zmiany związane z własnością ziemi, z wielkością gospodarstw, ze strukturą produkcji.
- Muszą rozwijać się alternatywne źródła utrzymania dla ludności nierolniczej, zamieszkującej na wsiach, a to spowoduje rozwój nowych funkcji wsi.
- Obszary wiejskie muszą liczyć przede wszystkim na własne siły, rozwijając funkcje nierolnicze; do tej pory przedsiębiorczość wiejska głównie opiera się na małych, rodzinnych firmach, angażujących prywatny kapitał, elastycznie dostosowujących się do rynku zbytu. Obecnie proces ten powinien ulec przyspieszeniu w związku z członkostwem w Unii Europejskiej i środkom pomocowym.
- Dziedziny gospodarczej działalności pozarolniczej na wsi związane są przede wszystkim z cechami przyrodniczo - geograficznymi i położeniem terenu, z lokalnymi surowcami, a także tradycjami, strukturą zawodową, typami szkół oraz przedsiębiorczością władz lokalnych.

Należy szukać szans rozwoju przedsiębiorczości głównie w oparciu o własny potencjał przyrodniczy, kulturowy, społeczny oraz **zintensyfikować dostępność do rzetelnej i pełnej informacji na temat Unii. Umiejętnie i efektywnie korzystać z programów istotnych dla rozwoju obszarów wiejskich.**

- Konieczne są działania na rzecz podniesienia jakości życia na wsi, zwłaszcza poziomu wyposażenia w infrastrukturę techniczną, co ma silny związek z rozwojem przedsiębiorczości. Na jakość życia składa się również stan środowiska przyrodniczego i środowiska antropogenicznego wsi. Społeczne oczekiwania są związane z respektowaniem zasad ekorozwoju na obszarach wiejskich oraz ze stworzeniem atrakcyjnego image wsi poprzez rewaloryzację i rewitalizację.

- Warunkiem niezbędnym skuteczności wszelkich koncepcji zmian rozwojowych na wsi jest współudział jej mieszkańców w dziele tworzenia tych koncepcji i akceptacja ich założeń.

Uwzględnienie wymienionych prawidłowości rozwoju współczesnych obszarów wiejskich w kreowaniu misji przeobrażeń gmin jest niezbędnym warunkiem określenia prawidłowych, prorozwojowych kierunków i polityki zagospodarowania przestrzennego.

1.5 OKREŚLENIE „MISJI” ROZWOJU GMINY MIRSK

Analiza uwarunkowań, przygotowana w części A „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirsk” oraz analiza zawarta w powyższych punktach od 1.1 do 1.4, pozwoliły na określenie „misji” wyrażonej jako:

**REALIZACJA POLITYKI ROZWOJU POPRZEZ KREOWANIE WIELOFUNKCYJNEJ
STRUKTURY PRZESTRZENNO – GOSPODARCZEJ GMINY MIRSK**

2 CELE STRATEGICZNE ROZWOJU PRZESTRZENNO – GOSPODARCZEGO GMINY MIRSK

Kreowanie wielofunkcyjnej struktury przestrzenno – gospodarczej w gminie Mirsk wymaga realizacji przyjętych celów strategicznych, dotyczących rozwoju:

- w dziedzinie środowiska przyrodniczego - kompleksowa ochrona przyrody i krajobrazu oraz poprawa stanu środowiska m.in., rozwój obszarów leśnych oraz systemów ciągów ekologiczno-rekreacyjnych,
- w dziedzinie rolnictwa wielkoobszarowego - reaktywowanie średnich i dużych gospodarstw rolnych, zarówno prywatnych, jak i w innych formach własności oraz wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych i mieszkalnictwa zagrodowego,
- w dziedzinie przemysłu - rozwój przemysłu wydobywczego i gałęzi z nim związanych,
- w dziedzinie turystyki - rozwój działalności promocyjnej i informacyjnej oraz zwiększenie terenów pod usługi turystyczno–rekreacyjne, w tym mieszkalnictwa letniskowo - rekreacyjnego i pobytowego nie związanego z rolnictwem,
- w dziedzinie infrastruktury technicznej - budowa i remonty dróg, budowa i modernizacja sieci wodociągowej, kanalizacji ściekowej, zbiorników retencyjnych, sieci gazowej, telekomunikacji,
- w dziedzinie środowiska kulturowego - rewitalizacja i rewaloryzacji historycznego dziedzictwa (zachowanie tożsamości miejsca).

Rozwój społeczno-gospodarczy i przestrzenny gminy Mirsk realizowany jest w oparciu o wykorzystanie znacznych walorów gminy.

Składają się na nie:

- atrakcyjne położenie na obszarze o interesujących cechach przyrodniczo - krajobrazowych, przy ważnych międzynarodowych szlakach komunikacyjnych, w pobliżu obszarów o dużej wartości środowiskowej i turystycznej o znaczeniu ponad lokalnym,
- stosunkowo korzystne warunki dla rozwoju turystyki.

Rozwój usług przewiduje się w zasadzie w każdym sołectwie gminy Mirsk. Usługi handlowe często stanowią mogą tzw. usługi wbudowane w parterach budynków mieszkalnych lub na działkach wydzielonych.

Szczególnie ważnym strategicznym celem gminy jest **rozwój terenów pod budownictwo mieszkaniowe oraz budownictwo rekreacyjno – letniskowe,**

na najbardziej atrakcyjnych terenach o południowym nachyleniu stoków w pobliżu zbiorników wodnych oraz w otoczeniu istniejącej i projektowanej zieleni wysokiej leśnej i urządzonej – parkowej.

Równie ważnym celem strategicznym dla gminy jest **kompleksowa rewitalizacja obiektów historycznych i obiektów budowanych** sprzed drugiej wojny światowej. Rewaloryzacja tych obiektów oraz ich otoczenia ma podstawowe znaczenie dla pokreślenia korzystnego wizerunku gminy, który jest niezbędny dla zainteresowania inwestorów, posiadających kapitał istotny dla rozwoju gminy Mirsk.

Realizacja wymienionych kolejno strategicznych celów rozwoju przestrzenno – gospodarczego gminy Mirsk pociąga za sobą bardziej szczegółowe działania.

3 GŁÓWNE CELE ROZWOJU PRZESTRZENNO – GOSPODARCZEGO GMINY MIRSK

Główne cele rozwoju stanowią pochodną celów strategicznych.

W dziedzinie turystyki i wypoczynku cele główne obejmują działania związane z ochroną walorów środowiska naturalnego i kulturowego oraz z podniesieniem walorów estetycznych poprzez remonty i modernizacje istniejącej substancji, doposażenie w usługi i uatrakcyjnienie przestrzeni publicznych.

W dziedzinie rolnictwa zakłada się rozwój gospodarki leśnej, zwiększenie lesistości gminy poprzez dolesienia, a także zakładanie terenów zieleni wysokiej, zieleni urządzonej i śródpolnej, chroniącej obszary rolne przed degradacją.

Tworzenie ekosystemów zieleni i wód otwartych, zbiorników wodnych, które odgrywają bardzo ważną rolę w małej retencji, pełniąc rolę ochrony przeciwpowodziowej. Zbiorniki te, oprócz funkcji podstawowej ochrony przeciwpowodziowej, podnoszą walory otoczenia i wartości rekreacyjne.

Zmiany własnościowe i strukturalne, wprowadzenie nowych technik i technologii upraw oraz dążenie do minimalizacji kosztów produkcji rolniczej wymagać będą poprawy organizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Szczególną uwagę w organizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej zwrócić należy na poprawę rozłogów, gruntów, kształt i wielkość działek, prawidłowe kształtowanie sieci dróg dojazdowych do pól oraz ich jakość. Równocześnie dokonać należy rewitalizacji środowiska przyrodniczego i krajobrazu, głównie poprzez poprawę stanu zadrzewień śródpolnych i przydrożnych oraz wzdłuż cieków i rowów, a także zwiększenie lesistości obszaru. Racjonalna organizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej może być osiągnięta poprzez prace urządzeniowo-rolne, a w tym, scalenia gruntów.

W dziedzinie mieszkalnictwa głównym celem jest rozwój terenów mieszkaniowych oraz letniskowo - rekreacyjnych w atrakcyjnych rejonach, na południowych stokach w pobliżu terenów leśnych. Zabudowa ta nie jest związana z rolnictwem.

W dziedzinie infrastruktury główne cele stanowi budowa i remonty dróg, budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej oraz budowa systemu ciągów rowerowych i pieszych.

W odniesieniu do rewitalizacji i rewaloryzacji wartości historyczno – kulturowych gminy Mirsk, główne działania będą polegać na zachowaniu układów urbanistycznych, zabytkowych obiektów wraz z ich najbliższym otoczeniem .

W dziedzinie usług i przetwórstwa główne cele rozwoju obejmują: wzrost i rozwój usług związanych z obsługą i rozwojem turystyki oraz nieuciążliwego przetwórstwa rolno-spożywczego, głównie zlokalizowanych w budynkach usługowo-mieszkalnych oraz w zabudowie zagrodowej i innych.

4 UZUPEŁNIAJĄCE CELE ROZWOJU PRZESTRZENNO – GOSPODARCZEGO GMINY MIRSK

Uzupełniającymi celami rozwoju są działania, dotyczące utrzymania istniejącej infrastruktury technicznej gminy oraz obiektów. Działania te odnoszą się również do sektora usług oświaty, handlu, rzemiosła itp.

Przy bardzo niskich budżetach gmin i na tle istniejących potrzeb, większość środków finansowych przeznacza się na tzw. cele uzupełniające, najczęściej takie, jak: niezbędne remonty dróg, mostów i innych obiektów. W związku z tym realizacja celów uzupełniających gmin powoduje ograniczanie możliwości rozwoju głównych i strategicznych celów rozwoju gminy.

II. KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO ZGODNIE Z WYMOGAMI USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM

W Ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r., w Art. 10, ust. 2, określone są wymogi dotyczące kierunków zagospodarowania przestrzennego. Są to następujące zadania:

- określenie kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;
- określenie kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym terenów wyłączonych spod zabudowy;
- określenie obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- określenie obszarów i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- określenie kierunków rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- wskazanie obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- wskazanie obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;
- wskazanie obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m² oraz obszarów przestrzeni publicznej;
- wskazanie obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- określenie kierunków i zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- określenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych;
- wskazanie obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- wskazanie obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Zgodnie z obowiązującą ustawą Studium jest jedynym dokumentem planistycznym, sporządzanym dla całego obszaru gminy. Dokument ten nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

W rozdziale II części B Studium przedstawia się kierunki rozwoju gminy Mirsk zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 marca 2003 r.

Kierunki te są pochodną wykreowanej struktury hierarchicznej celów rozwoju, przedstawionej w rozdziale I części B.

1 KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

Na terenie gminy Mirsk należy dążyć do osiągnięcia wielofunkcyjnej struktury przestrzenno – gospodarczej wsi.

Postuluje się podjęcie działań zmierzających do zmiany charakteru zagospodarowania obszaru gminy Mirsk. Należy także propagować rozwój pozarolniczych dziedzin działalności gospodarczej.

W celu realizacji postulatu kreowania wielofunkcyjnej struktury gminy, ze względu na istniejące uwarunkowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, wprowadza się wiodącą funkcję turystyczną. Charakter typowo rolniczy zostaje utrzymany w większości miejscowości, natomiast rozwój przemysłu i eksploatacja złóż naturalnych umożliwi rozwój funkcji uzupełniającej dla gminy.

Na terenach osiedleńczych zostają wprowadzone nowe standardy zagospodarowania. Należy zwiększać powierzchnię działek pod zabudowę. Preferuje się działki o powierzchni powyżej 1500 m². Między zabudową mieszkaniową i zagrodową wprowadza się tereny zieleni wysokiej jako izolację ze względu na uciążliwość, jakie mogą powstawać na obszarach gospodarstw rolnych, przemysłu wydobywczego i przetwórstwa, a także ze względów estetycznych i dla poprawy mikroklimatu.

Na terenie gminy projektuje się ponadto system zbiorników małej retencji wodnej, pełniących funkcję ochrony przeciwpowodziowej i przeciwoerozyjnej. System ten będzie pełnił również funkcję rekreacyjną wraz z systemem terenów zielonych.

Przeznaczenie terenów gminy w większości powtórzono za „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirsk”, uchwalonym w dniu 31 maja 2000 r. przez Radę Gminy Mirsk, autorstwa arch. Janusza Korzenia z zespołem projektowym. Przeznaczenie terenów ponadto uzupełniono nowymi, własnymi rozwiązaniami projektowymi.

2 KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Przyjmuje się generalne zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów w odniesieniu do istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy. Są to wstępne wytyczne i postulaty do uściślenia na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów.

2.1 Tereny zurbanizowane

W kształtowaniu nowo realizowanej i modernizowanej zabudowy należy przestrzegać następujących zasad:

- należy kultywować lokalną tradycję budownictwa, wyrażoną w zasadach kształtowania brył obiektów, układach dachów, wysokości, detalu architektonicznym i materiale wykończeniowym. Zasada ta powinna być rozumiana w sposób twórczy, nie tylko odtworzeniowy.
- przestrzegać tradycyjnych zasad w rozplanowaniu zabudowy i utrzymaniu charakteru zabudowy,
- kontynuować zabudowę w lukach pomiędzy istniejącą zabudową jako tzw. zabudowa uzupełniająca,
- nowo projektowane tereny pod zabudowę powinny tworzyć skoncentrowane formy zabudowy,
- dążyć do zachowania prawidłowych, harmonijnych relacji pomiędzy zabudową i zagospodarowaniem towarzyszącym bądź sąsiadującym, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań funkcjonalnych, krajobrazowych i kulturowych.

W odniesieniu do terenów wymagających precyzyjnego określenia zasad i standardów kształtowania zabudowy oraz ochrony wartości środowiska kulturowego prowadzić gospodarkę przestrzenną w oparciu o plany miejscowe.

2.1.1 Tereny zabudowy mieszkaniowej

Na terenach objętych ochroną konserwatorską oraz leżących w granicach przyrodniczych obszarów chronionych inwestycje w zakresie zabudowy mieszkaniowej wymagają uzyskania pozwolenia właściwych służb.

Rozwój mieszkalnictwa w gminie jest realizowany głównie w postaci zabudowy jednorodzinnej, co jest określane następującymi symbolami: **MN I**, **MN II**, **MNIII**. Przeznaczeniem podstawowym terenów jest zabudowa jednorodzinna niskiej intensywności, zabudowa jednorodzinna mieszkaniowo-usługowa oraz zabudowa zagrodowa.

Wizerunek terenów zabudowy mieszkaniowej kształtuje się w zależności od ich położenia i charakteru.

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN I, MN II, MNIII)

MN I - przeznaczeniem podstawowym terenu jest zabudowa mieszkaniowo-zagrodowa (zespoły budynków mieszkalnych i gospodarczych, służących produkcji rolnej), powiązana z produkcją rolniczą oraz uzupełniająca zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Dopuszcza się modernizację obiektów istniejących, które powinny nawiązywać do otaczającej zabudowy i harmonijnie komponować się z krajobrazem.

Dopuszcza się adaptację zabudowy zagrodowej na funkcje mieszkaniowe, mieszkaniowo – usługowe i usługowe o nieuciążliwym charakterze.

Nie zezwala się na lokalizację obiektów usługowych i produkcyjnych o dużej uciążliwości, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych oraz wielkotwarowych obiektów hodowlanych (o obsadzie powyżej 40 DJP).

Wysokość nowo realizowanej zabudowy oraz budynków modernizowanych nie powinna przekraczać dwóch kondygnacji nadziemnych oraz musi nawiązywać do zabudowy sąsiadującej.

Na terenach objętych ochroną konserwatorską należy uzgadniać projekty z właściwymi służbami.

MNII – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna o niskiej intensywności z dopuszczeniem wbudowanych usług nieuciążliwych.

Wysokość nowo realizowanej zabudowy oraz budynków modernizowanych nie powinna przekraczać dwóch kondygnacji nadziemnych oraz musi nawiązywać do zabudowy sąsiadującej.

Na terenach objętych ochroną konserwatorską należy uzgadniać projekty z właściwymi służbami.

MN III – nowo projektowana zabudowa o funkcji wiodącej letniskowo – rekreacyjnej oraz funkcji uzupełniającej mieszkaniowej jednorodzinnej rozwijać się będzie na działkach powyżej 1500 m², w zwartych zespołach, oddalona od zabudowy zagrodowej. Tereny nowoprojektowanej zabudowy o niskiej intensywności wyznacza

się w obrębach wsi: Giebułtów, zespół zabudowy we wschodniej części obrębu Mirsk oraz zespół zabudowy w zachodniej części obrębu Mirsk, Karłowiec, Gajówka, Rębiszów, pogranicze obrębów Przecznicza i Gierczyn oraz Mładz.

Wysokość nowo realizowanej zabudowy nie powinna przekraczać dwóch kondygnacji nadziemnych oraz musi nawiązywać do zabudowy sąsiadującej.

Nie zezwala się na lokalizację obiektów hodowlanych oraz obiektów usługowych i produkcyjnych o dużej uciążliwości, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych.

Architektura nowo realizowanej zabudowy oraz modernizacje obiektów istniejących powinny nawiązywać do otaczającej zabudowy i harmonijnie komponować się z krajobrazem.

M,U- przeznaczeniem terenu jest zabudowa mieszkaniowa i usługowa.

Nie zezwala się na lokalizację obiektów usługowych i produkcyjnych o dużej uciążliwości, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych. Należy ograniczyć uciążliwości inwestycji do granic terenu działki lub własności inwestora.

Dopuszcza się lokalizację małych zakładów przetwórstwa drewna.

Dopuszcza się na terenach usługowych mieszkania funkcyjne, związane z prowadzoną działalnością. Wymaga się wprowadzenia stref zieleni izolacyjnej.

2.1.2 Tereny zabudowy usługowej (U)

U - Dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej na wydzielonych działkach w takich dziedzinach, jak handel detaliczny i hurtowy, gastronomia, rzemiosło usługowe, usługi turystyczne, obsługa komunikacji, obsługa podróżnych, usługi zdrowia, obsługa finansów, obsługa firm i klienta, usługi specjalistyczne, usługi sportu i rekreacji oraz inne. Należy ograniczyć uciążliwości inwestycji do granic terenu działki lub własności inwestora.

Dopuszcza się na terenach usługowych mieszkania funkcyjne, związane z prowadzoną działalnością. Wymaga się wprowadzenia stref zieleni izolacyjnej.

Dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej na wydzielonych działkach w takiej dziedzinie jak:

UH – handel detaliczny,

UO – usługi oświaty i kultury,

UA – usługi administracji i finansów,

UK – usługi kultu religijnego,

UG – usługi gastronomii i rekreacji,

UZ – usługi służby zdrowia, salonów kosmetycznych i odnowy biologicznej, wypoczynku sanatoryjnego,

UR – usługi rzemiosła,

Należy ograniczyć uciążliwości inwestycji do granic terenu działki lub własności inwestora.

Dopuszcza się na terenach usługowych mieszkania funkcyjne, związane z prowadzoną działalnością. Wymaga się wprowadzenia stref zieleni izolacyjnej.

UT – podstawowym przeznaczeniem terenu jest obsługa turystów w zakresie noclegów, wypoczynku i rekreacji (schroniska, pensjonaty, zabudowa letniskowa, sanatoria).

Dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej w takich dziedzinach, jak handel detaliczny i gastronomia.

Architektura nowo realizowanej zabudowy oraz modernizacje obiektów istniejących powinny nawiązywać do otaczającej zabudowy i harmonijnie komponować się z krajobrazem.

UT 3 – usługi agroturystyczne i przetwórstwa rolnego z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej w zakresie siedlisk rolniczych.

Architektura nowo realizowanej zabudowy oraz modernizacje obiektów istniejących powinny nawiązywać do otaczającej zabudowy i harmonijnie komponować się z krajobrazem. Dopuszcza się modernizacje obiektów istniejących, które powinny nawiązywać do otaczającej zabudowy i harmonijnie komponować się z krajobrazem.

Wysokość nowo realizowanej zabudowy oraz budynków modernizowanych nie powinna przekraczać dwóch kondygnacji nadziemnych oraz musi nawiązywać do zabudowy sąsiadującej.

Na terenach objętych ochroną konserwatorską należy uzgadniać projekty z właściwymi służbami.

2.1.3 Tereny przemysłowe, tereny magazynowo – składowe, eksploatacji surowców (P, P-U, PG)

P, P-U - na terenach tych zezwala się na lokalizację inwestycji o charakterze produkcyjnym, w tym przetwórstwa, magazynowo – składowym, np. hurtowni, baz sprzętowych, składów materiałów budowlanych oraz usług wielkopowierzchniowych i usług specjalistycznych, wymagających dużych terenów. Należy ograniczyć

uciażliwości inwestycji do granic terenu działki lub własności inwestora. Należy wprowadzić strefy zieleni wysokiej i izolacyjnej.

PG – tereny przeznaczone pod powierzchniową eksploatację surowców; na tych terenach zezwala się na lokalizację inwestycji przemysłu wydobywczego wraz gałęziami z nim związanymi, pod warunkiem opracowania i zatwierdzenia geologicznej dokumentacji złoża, określającej między innymi jego wielkość i zasięg oraz uzyskania koncesji na eksploatację.

PE – projektowane tereny przeznaczone pod powierzchniową eksploatację surowców, na tych terenach zezwala się na lokalizację inwestycji przemysłu wydobywczego wraz gałęziami z nim związanymi, pod warunkiem opracowania i zatwierdzenia geologicznej dokumentacji złoża, określającej między innymi jego wielkość i zasięg oraz uzyskania koncesji na eksploatację.

RU– tereny obsługi rolnictwa

2.2 Tereny niezabudowane

Większość terenów niezabudowanych na obszarze gminy Mirsk, to lasy oraz użytki rolnicze o IV-VI klasach bonitacyjnych. Ze względu na powyższe uwarunkowania niezbędne jest świadome gospodarowanie na tych terenach.

2.2.1 Tereny użytkowane rolniczo i lasy

Podstawowa działalność na tych terenach to produkcja rolnicza i gospodarka leśna. Dopuszcza się rekultywację terenów zdegradowanych i nieużytków – rekultywację zagłębień poeksploatacyjnych w kierunku rolnym bądź leśnym.

Postuluje się zwiększenie lesistości gminy poprzez wprowadzanie systemów zadrzewień śródpolnych, wprowadzanie pasów zieleni wzdłuż cieków, zalesianie terenów łąk i pastwisk o bonitacji gleb nie nadającej się do produkcji rolnej (gleby V i VI) oraz nieużytków i wyrobisk.

Na terenach rolnych klas I - III dopuszcza się lokalizację zabudowy o charakterze zagrodowym, w tym budynków gospodarczych, urządzeń i obiektów służących produkcji rolnej i obiektów przetwórstwa rolno – spożywczego oraz budynków mieszkalnych, tylko w przypadku posiadania przez inwestora areалу użytków rolnych o powierzchni przekraczającej średnią powierzchnię gospodarstwa rolnego w gminie Mirsk, położonego przynajmniej w części na terenie tej gminy, przy czym część ta nie może być mniejsza niż 1 ha.

Ponadto inwestor musi spełnić następujące warunki:

- na własny koszt doprowadzić do siedliska drogę oraz niezbędną infrastrukturę techniczną,
- zapewnić warunki prowadzenia działalności rolniczej w sposób nie powodujący zagrożenia dla środowiska przyrodniczego.

Na pozostałych terenach dopuszcza się tzw. zabudowę siedliskową na zasadach określonych przez obowiązujące przepisy.

Zezwala się na lokalizację urządzeń infrastruktury technicznej, w tym sieci przesyłowych, ujęć wody, stacji uzdatniania itp.

Dopuszcza się wyznaczanie ścieżek turystycznych pieszych, rowerowych drogami polnymi i duktami leśnymi w porozumieniu z zarządzającym terenem.

Zakazuje się prowadzenia działalności rolniczej, w szczególności hodowlanej, w sposób zagrażający środowisku naturalnemu oraz zdrowiu i życiu ludzi oraz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do gleby, wód powierzchniowych i podziemnych.

2.2.2 Istniejące i projektowane zbiorniki wodne (W,WI)

W - istniejący suchy zbiornik wodny Mirsk na Długim Potoku.

WI - projektowane zbiorniki wodne:

- zbiornik wodny wyznaczony na podstawie opracowania „Koncepcja zabezpieczenia przed powodzią doliny rz. Kwisy i jej dopływów” sporządzonego przez Hydroprojekt Wrocław Sp. z o.o. w celu poprawy retencji wodnej i ochrony przeciwpowodziowej wraz z jego powiększeniem. Zbiornik retencyjno-rekreacyjny Mirsk - Giebułtów na Czarnym Potoku, główną funkcję zbiornika przewiduje się jako ochrona przed powodzią, a dodatkowo w czasie zbiornika powstałby akwen o stałym piętrzeniu, który w ograniczonym zakresie dopuszcza się dla celów rekreacji,
- zbiorniki realizowane w celu poprawy małej retencji oraz wykorzystania rekreacyjnego, zlokalizowane w powiązaniach z zabudową mieszkaniową i letniskowo – rekreacyjną oraz terenami dolesień, proponowane w następujących obrębach wsi: Rębiszów, Gajówka, Mładz, Przecznicza oraz Giebułtów.

2.2.3 Projektowane tereny usług terenowych (UT)

UT 1 – projektowana Stacja Sportów Zimowych „Diabelski Kanion”, zlokalizowana na terenach kopalni „Stanisław”, na przełęczy Rozdroże Izerskie (767 m n.p.m.).

Na terenie stacji przewiduje się rozmieszczenie tras narciarskich, z systemem wyciągów, zespołów gastronomicznych oraz parkingów. Stacja narciarska będzie połączona pod względem funkcjonalno - przestrzennym z terenami uzdrowiska Świeradów Zdrój oraz z miejscowością Szklarska Poręba,

UT 2 – projektowany ośrodek sportów zimowych ze stacją gondolową na Stóg Izerski oraz systemem urządzeń towarzyszących.

2.2.4 Projektowane tereny usług sportowych (US)

US - przeznaczeniem terenu są usługi sportu i rekreacji. Dopuszcza się lokalizację urządzeń, obiektów i ośrodków sportowo rekreacyjnych i rozrywkowych.

US 1 - tereny strzelnicy myśliwskiej. Dopuszcza się lokalizację budynków obsługujących i małej gastronomii.

3 OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

Zasady i kierunki rozwoju gminy w sferze środowiska przyrodniczego powtórzono ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirsk”, uchwalonego w dniu 31 maja 2000 r. przez Radę Gminy Mirsk, autorstwa arch. Janusza Korzenia z zespołem projektowym.

Walory przyrodniczo krajobrazowe gminy sprzyjają rozwojowi turystyki, wypoczynku i sportu. Funkcje te powinny stanowić najbardziej dynamiczne sektory gospodarcze gminy. Taki kierunek rozwoju wymaga szczególnej dbałości o stan środowiska przyrodniczego.

Przewiduje się utrzymanie istniejących punktów widokowych oraz utworzenie i urządzenie punktów wypoczynku turystycznego.

Na terenie gminy Mirsk występują następujące obszary i obiekty objęte ochroną prawną:

- rezerwat przyrody **Torfowisko Izerskie**, utworzony na mocy zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20 listopada 1969 r. w celu ochrony jednego z trzech w Polsce stanowisk brzozy karłowatej; obejmuje on obszar Hali Izerskiej w widłach Izery i potoku Kobyła,
- nowopowstały rezerwat przyrody **Torfowiska Doliny Izery**, który stanowi poszerzenie granic rezerwatu Torfowiska Izerskie o wszystkie torfowiska w dolinie

Izery, od Izerskiego Bagna na zachodzie, poprzez Wręgi, Halę Izerską i jej otoczenie, aż po dolinę Kobyły na wschodzie,

- pomnik przyrody ożywionej – szpaler drzew zlokalizowany wzdłuż drogi leśnej z Mirska do Rębiszowa.
- Projektowany obszar sieci Natura 2000 obejmujący południową część gminy (Wysoki Grzbiet Gór Izerskich). Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.Nr 92, poz. 880, ze zmianami) na terenie obszarów Natura 2000 zabrania się podejmowania działań mogących negatywnie wpłynąć na siedliska przyrodnicze i gatunki, dla których ochrony zostały obszary te wyznaczone. W myśl wytycznych Ministra Gospodarki i Pracy wszystkie obszary spełniające kryteria Dyrektywy Siedliskowej i Ptasiej winny być traktowane tak samo jak obszary już wyznaczone zgodnie z zasadą ostrożności.
- Strefa „A” ochrony uzdrowiskowej.

W strefie „A”, przeznaczonej do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego wnosi się o:

1. nie dokonywanie podziału działek na mniejsze i niż 0,25 ha - 0,30ha (poza zabudową plombową);
2. zachowanie na poszczególnych działkach min 70 % terenu biologicznie czynnego;
3. nie lokalizowanie budownictwa mieszkalnego jednorodzinnego, wielorodzinnego, za wyjątkiem obiektów sanatoryjnych, zakładów przyrodoleczniczych, pensjonatów z funkcją lecznictwa uzdrowiskowego;
4. nie lokalizowanie parkingów, garaży wolnostojących, obiektów usługowych nie związanych z lecznictwem uzdrowiskowym i innych, mogących znacząco wpływać na warunki naturalne środowiska;
5. nie lokalizowanie stacji telefonii komórkowej, stacji paliwowych i innych obiektów mogących mieć szkodliwy wpływ na środowisko naturalne;
6. nie lokalizowanie obiektów wyższych niż 5 kondygnacji.

- Strefa „B” ochrony uzdrowiskowej, stanowiąca otulinę ochronną dla strefy „A”.

W strefie „B” ochrony uzdrowiskowej wnosi się o:

1. nie lokalizowanie i uruchamianie stacji paliwowych i stacji telefonii komórkowej, w odległości nie mniejszej niż 1 km od granicy strefy „A”,
2. nie lokalizowanie parkingów o pojemności powyżej 50 miejsc postojowych, w tym około 30% stanowisk dla osób niepełnosprawnych,
3. utrzymanie wskaźnika terenów biologicznie czynnych w wielkości 60%,
4. utrzymania wielkości działek w wielkościach 0,15-0,20 ha,

- Strefa „C” ochrony uzdrowiskowej, stanowiąca otulinę ochronną dla strefy „B”.

W strefie „C” ochrony uzdrowiskowej jako niezbędnej do zapewnienia ochrony klimatu i krajobrazu, stanowiącej otulinę dla strefy „B” wnosi się o:

1. utrzymanie wskaźnika terenów biologicznie czynnych w wysokości 40 -50%,
2. nie prowadzenie działań powodujących zmianę stosunków wodnych (budowa nowych zbiorników wodnych oraz regulacja rzek i potoków),
3. nie lokalizowanie nowych obiektów budowlanych i innych uciążliwych obiektów, w tym zakładów przemysłowych,

4. nie prowadzenie działań mających wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego założenie przestrzenne lub właściwości klimatu,
5. utrzymanie wielkości działek o pow. min. 0,15 ha (przy nowych podziałach).

Proponuje się objęcie ochroną następujące obszary i obiekty:

- przywrócenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie, obejmującego obszar południowej części gminy, na południe od drogi Kwieciszowice – Proszowa – Przecznicza – Gierczyn – Krobica,
- objęcie ochroną rezerwatową dwóch torfowisk:
 - torfowisko między Wysoką a Przednią Kopą,
 - torfowisko między Żłotymi Jamami a Wysoką Kopą,
- objęcie ochroną w formie użytków ekologicznych następujących obszarów z cennymi gatunkami flory i fauny:
 - potok Łużyca od granicy gminy do ujścia Czarnego Potoku,
 - stawy na NW od Rębiszowa Dolnego,
 - łąka na W od wsi Kamień,
 - łąka na S od wsi Kamień,
 - łąka w obrębie „Gierczyńskich Łąk”,
 - stawy na N od Gierczyna,
 - obszar między górami Kamienica, Kowalówka i Dłużec,
- objęcie ochroną w formie pomników przyrody nieożywionej 9 obiektów geologicznych i geomorfologicznych:
 - Góra Słupiec, położona na W od drogi Giebułtów – Żłotniki Lubańskie,
 - Wzgórze Wyrwak, położone na E od wsi Kamień,
 - nieczynny kamieniołom Odarte Skały, położony nad Rębiszowem, na S zboczach Góry Urwista,
 - Wodospad Poidło, położony tuż powyżej drogi Świeradów – Szklarska Poręba,
 - Skała Zamczysko, położona na W zboczach Kamienicy,
 - grupa skalna Rysianki, położona na W zboczach Kamienicy,
 - grupa skalna Jelenie Skały, położona na NW zboczach Tłoczyny,
 - Biały Kamień, położony po W stronie Sępiej Góry,
 - Skałka Sępić, położona na S zboczu Sępiej Góry.

Z punktu widzenia ochrony krajobrazu proponuje się wskazanie do ochrony następujące punkty widokowe i odcinki widokowe dróg jezdnych:

- punkt widokowy Góra Wojkowa, wys. 502 m; położony ok. 1,5 km na W od Giebułtowa - Augustowa; z łąk podszczytowych piękna panorama Kotliny Mirskiej, Przedgórza Rębiszowskiego oraz Gór Izerskich; jeden z najpełniejszych widoków czeskiej części Wysokiego Grzbietu;
- punkt widokowy Góra Słupiec, wys. 475 m; położony ok. 100 m na W od drogi gruntowej Giebułtów - Złotniki Lubańskie; łatwo dostępny punkt widokowy o mniejszym zakresie panoramy Gór Izerskich niż z Góry Wojkowa; doskonały widok na okolice Gryfowa;
- punkt widokowy wzgórze kota; położony na E od zabudowań Kłopotnica 3; ładny widok na Pogórze Kaczawskie, Śnieżkę i Grzbiet Kamieniecki;
- punkt widokowy Schronisko na Stogu Izerskim, wys. 1065, położony przed schroniskiem; widoczna panorama Pogórza Izerskiego, Grzbietu Kamienieckiego, Wysokiego Grzbietu i Karkonoszy;
- punkt widokowy Stóg Izerski, wys. 1107 m; położony na szczycie, ok. 400m od schroniska; widoczna rozległa panorama, poszerzona o widok czeskiej części Gór Izerskich;
- punkt widokowy Izerska Hala; niepowtarzalny widok rozległej śródgórskiej doliny Izery oraz otaczających ją grzbietów górskich, jedno z piękniejszych miejsc w Sudetach;
- punkt widokowy Masyw Zielonej Kopy, wys. 1100 m; miejscami bardzo ładne widoki na Góry Izerskie i Karkonosze; teren częściowo porośnięty lasem;
- punkt widokowy ruina wiatraka, położony na szczycie we wsi Grudza; rozległa panorama Pogórza Izerskiego i Kaczawskiego;
- punkt widokowy we wsi Grudza (droga na szczycie wsi); miejscami ładny widok na Grzbiet Kamieniecki i Śnieżkę, częściowo panoramę zasłaniają zabudowania wsi;
- punkt widokowy Góra Skarbkowa, wys. 405 m; położony ok. 1,5 km na E od centrum Mirska; z łąk podszczytowych ładny widok na S część Kotliny Mirskiej, Grzbiet Kamieniecki i część Wysokiego Grzbietu;
- punkt widokowy- zapora przeciwpowodziowa na Mrożynce, położony ok. 1,5 km. na W od Mirska, po N stronie drogi Mirsk - Rębiszów; z korony zapory widoczna panorama części Kotliny Mirskiej i Kamienieckiego Grzbietu; punkt łatwo dostępny dla zmotoryzowanych turystów;
- droga widokowa Mirsk - Rębiszów, od stacji paliw do zapory; rozległa panorama Grzbietu Kamienieckiego i Izerskiego Stoku;

- droga widokowa Giebułtów - Świecie od km 4,8 do km 6,9; bardzo ładna panorama Kotliny Mirskiej i Gór Izerskich;
- droga widokowa Rębiszów - Grudza, od końca lasu do początku wsi Grudza, piękne widoki na Karkonosze i Grzbiet Kamieniecki;
- droga widokowa Gryfów - Mirsk na odcinkach: od km 4,7 do km 5,2 i od km 5,8 do km 6,2; widok na Góry Izerskie, Kotlinę Mirską, dolinę Izery i ruiny zamku Gryf;
- droga widokowa Mirsk - Rębiszów, od granic miasta Mirsk do centrum Rębiszowa (przy przejeździe kolejowym; widoki na Grzbiet Kamieniecki, Kotlinę Mirską i Przedgórze Rębiszowskie;
- droga widokowa Lubomierz - Mirsk od km 3,9 do km 4,4 (licząc od krzyżówki z drogą Gryfów - Jelenia Góra); widok na Karkonosze, Grzbiet Kamieniecki i ruiny zamku Gryf, niestety przesłonięty drzewami rosnącymi wzdłuż drogi;
- droga widokowa Krobica - Przecznicza, od szkoły podstawowej w Krobicy; droga trawersuje N zbocza Grzbietu Kamienieckiego; panorama na Kotlinę Mirską i Przedgórze Rębiszowskie oraz Grzbiet Kamieniecki;
- droga widokowa Proszowa - Kwieciszowice od krzyżówki drogi do kamieniołomu do granicy gminy; ładny widok na Przedgórze Rębiszowskie i zbocza Grzbietu Kamienieckiego; droga widokowa Świeradów —Rozdroże Izerskie od km 7,1 do km 12,3; bardzo piękna widokowo droga do Szklarskiej Poręby, a zwłaszcza ostatnie 2,5 km.

Celem ochrony cennych terenów i obiektów geologicznych oraz geomorfologicznych, a także zachowania ich w istniejącej postaci, proponuje się:

- zachowanie wszystkich naturalnych form skalnych i odsłoneń geologicznych,
- przeciwdziałanie liniowej erozji powierzchniowej na szlakach pieszych, drogach gospodarczych i rynnach zrywkowych,
- ochronę udokumentowanych zasobów złóż surowców naturalnych w istniejących, czynnych kopalniach, przy prowadzeniu bieżącej, sukcesywnej rekultywacji oraz uwzględnieniu racjonalnej gospodarki tymi zasobami.

Celem ochrony środowiska glebowego, zachowania występujących jednostek podziałowych i przeciwdziałania degradacji, proponuje się:

- zwiększenie naturalnej retencji leśnej i glebowej,
- zalesienie gleb niskiej jakości oraz zagrożonych erozją lub narażonych na erozję.

Celem ochrony zasobów wodnych i zachowania struktury ich układu hydrograficznego, proponuje się:

- pełną ochronę przed zanieczyszczeniem wód Izery oraz Kwisy i jej dopływów, a także doprowadzenie do uzyskania docelowo I klasy czystości wód,
- kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w całym obszarze zlewni Kwisy oraz likwidację lokalnych źródeł zanieczyszczeń wód na terenie gminy,
- ochronę źródeł i stref źródłkowych rzek i potoków oraz ujęć wody,
- wspomaganie naturalnych procesów wzbogacania, retencji oraz samooczyszczania się rzek i potoków na terenie gminy.

Celem ochrony ekosystemów leśnych, przywrócenie i odtworzenia ich pierwotnego i naturalnego charakteru, proponuje się:

- ochrona naturalnej różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych, zbliżonych do naturalnych lub słabo zmienionych,
- wspomaganie naturalnych procesów regeneracyjnych w obszarach leśnych z dużym udziałem zbiorowisk autogenicznych,
- odtworzenie zbiorowisk leśnych mieszanych z większym udziałem gatunków liściastych, szczególnie buka, a także jawora, dębu i lipy, jako gatunków ginących,
- powstrzymanie procesów degradacji stosunków wodnych w lasach, z odtwarzaniem śródleśnych zbiorników retencyjnych, wykorzystujących naturalne cieki wodne,
- właściwe kształtowanie strefy ekotonowej na granicy las-woda, las-pole, las-łąka, z wykorzystaniem na granicy lasu pasa ochronnego o szerokości około 20 - 30 m, złożonego z roślin zielonych, krzewinek, krzewów itp.,
- zachowanie w dolinach rzek naturalnych formacji roślinnych, takich jak olsy i lasy łąkowe.

Celem ochrony ekosystemów nieleśnych i flory, zachowania pełnej różnorodności świata roślin, a w szczególności gatunków należących do zagrożonych, proponuje się:

- zapewnienie trwałej ochrony najcenniejszym fragmentom ekosystemów nieleśnych (w tym szczególnie ekosystemów torfowiskowym), z populacjami rzadkich i zagrożonych gatunków roślin,
- zapewnienie czynnej ochrony ekosystemów łąkowych i pastwiskowych poprzez zachowanie dotychczasowych form ich użytkowania (koszenie, wypas).

Celem ochrony fauny, zachowania rzadkich gatunków chronionych, ochrony biotopów i nisz ekologicznych, a także cennych zoocenoz, proponuje się:

- zapewnienie trwałej ochrony najcenniejszym chronionym i zagrożonym gatunkom fauny,
- zachowanie i przywrócenie utraconej bioróżnorodności środowiska przyrodniczego poprzez utrzymanie lub wzbogacenie różnorodności siedlisk,
- minimalizację negatywnych wpływów antropogenicznych z punktu widzenia funkcjonowania zoocenoz, w tym m.in.: niektórych odcinków rzek i potoków oraz prowadzenia prac melioracyjnych, szczególnie o charakterze wyłącznie odwadniającym.

4 OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Obszary i obiekty środowiska kulturowego ujęte w rejestrze zabytków przedstawiono w tabeli nr 1, pozostałe obiekty o wysokich walorach kulturowych znajdują się w rejestrze zabytków z terenów gminy Mirsk, w aneksie dołączonym do tekstu "Uwarunkowań Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirsk". Zagadnienie dziedzictwa kulturowego regulują umowy i konwencje międzynarodowe oraz Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r.

1. Pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga (zgodnie z art.36 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r):

- 1) prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru;
- 2) wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku;
- 3) prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;
- 4) prowadzenie badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;
- 5) prowadzenie badań archeologicznych;
- 6) przemieszczanie zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- 7) trwałe przeniesienie zabytku ruchomego wpisanego do rejestru, z naruszeniem ustalonego tradycją wystroju wnętrza, w którym zabytek ten się znajduje;
- 8) dokonywanie podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- 9) zmiana przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;
- 10) umieszczanie na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów, z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1;
- 11) podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru;
- 12) poszukiwanie ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, w tym zabytków archeologicznych, przy użyciu wszelkiego rodzaju urządzeń elektronicznych i technicznych oraz sprzętu do nurkowania.

2. Pozwolenia, o których mowa w ust. 1, mogą określać warunki, które zapobiegają uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku.

3. Wojewódzki konserwator zabytków może uzależnić wydanie pozwolenia na podejmowanie działań, o których mowa w ust. 1 pkt 6, 9 i 11, od

przeprowadzenia, na koszt wnioskodawcy, niezbędnych badań konserwatorskich, architektonicznych lub archeologicznych. Egzemplarz dokumentacji badań jest przekazywany nieodpłatnie wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków.

4. Pozwolenia, o których mowa w ust. 1, wydaje się na wniosek osoby fizycznej lub jednostki organizacyjnej posiadającej tytuł prawny do korzystania z zabytku wpisanego do rejestru, wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu albo ograniczonego prawa rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego.

5. Pozwolenie na prowadzenie badań archeologicznych wydaje się na wniosek osoby fizycznej lub jednostki organizacyjnej posiadającej tytuł prawny do korzystania z nieruchomości, wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu albo ograniczonego prawa rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego.

6. Pozwolenie na prowadzenie badań konserwatorskich i architektonicznych przy zabytku wpisanym do rejestru albo badań archeologicznych lub poszukiwań ukrytych bądź porzuconych zabytków ruchomych, w tym zabytków archeologicznych, wydaje się również na wniosek osób fizycznych albo jednostek organizacyjnych zamierzających prowadzić te badania lub poszukiwania. W przypadku nie uzyskania zgody właściciela lub posiadacza nieruchomości na przeprowadzenie tych badań lub poszukiwań przepisy art. 30 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

7. Uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podjęcie robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę albo zgłoszenia, w przypadkach określonych przepisami Prawa budowlanego.

Tabela nr 1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków w gminie Mirsk

Miejscowość	Obiekt	Adres	Nr rejestru	Data wpisu
Giebułtów	kościół parafialny p.w. św. Michała Archanioła		926	28.08.61
Giebułtów	pałac		794	14.11.60
Giebułtów	park przy pałacu		683/J	12.06.81
Giebułtów	cmentarz		950/J	6.04.89
Giebułtów	budynek mieszkalny	Nr 84	1180/J	14.11.94
Gierczyn	kościół parafialny p.w. NMP Wspomożenia Wiernych		1518	31.01.66
Gierczyn		park	709/J	10.11.81
Grudza	kościół parafialny p.w. NMP		1132	21.09.64
Karłowicz	budynek mieszkalny	Nr 1	530/J	16.06.79

Kotlina	zespół 8 budynków: 1. bud. tzw. Zameczek, mur. XIX/XX w. 2. bud. "Czerwony Domek", mur. kon. XIXw. 3. bud. tzw. pralni, mur. XIX/XX w. 4. bud. tzw. baraczek, mur. XIX/XXw. 5. bud. tzw. hotelik, mur. XIX/XX w. 6. bud. tzw. łącznik, mur. pocz. XIX, XIX/XX w. 7. bud. tzw. zagroda, mur. kon. XIX w. 8. bud. tzw. stodoła, mur. XIX/XX w.	Nr 16	1023/J	30.03.90
Kwieciszowice	budynek mieszkalny	Nr 42	1523	31.01.66
Kwieciszowice	budynek	Nr 8	515/J	2.01.77
Mirsk	cmentarz parafialny		689/J	6.07.81
Mirsk	ratusz		640	10.02.60
Mirsk	kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP		200	31.05.50
Mirsk	miasto		384	25.11.56
Mirsk	kościół poewangelicki		674/J	8.05.81
Mirsk	budynek mieszkalny	Betleja 6	801/J	24.08.83
Mirsk	budynek mieszkalny	pl. Wolności 10	1003/J	12.02.91
Mirsk	budynek mieszkalny	pl. Wolności 12	1004/J	12.02.91
Mirsk	budynek mieszkalny	pl. Wolności 22	1118/J	7.12.92
Mirsk	budynek mieszkalny	pl. Wolności 30	1117/J	7.12.92
Mirsk	budynek	Rynek 27	612	28.08.59
Mirsk	młyn	Zdrojowa 2/4	802/J	24.08.83
Proszowa	cmentarz przykościelny		692/J	15.07.81
Proszowa	kościół filialny p.w. sw. Jana Chrzciciela		877/J	13.01.86
Proszowa	budynek mieszkalno-gospodarczy	Nr 52	1047/J	10.09.90

Stan techniczny obiektów zabytkowych jest niezadowalający. Celowym kierunkiem działania powinno być włączenie zabytków w sferę zainteresowań krajoznawczych, a także wykorzystanie ich jako obiektów pełniących funkcje usług turystycznych i kulturalnych.

Zaleca się restaurację i modernizację techniczną obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości obiektów, z zachowaniem następujących zasad:

- określa się konieczność stosowania tradycyjnych technik i materiałów (dachówka ceramiczna, kamień, drewno, stolarka drewniana, wymóg stosowania ujednoliconego typu stolarki okiennej dla danego obiektu),
- wymóg sporządzania projektów kolorystyk i wykończenia elewacji,

- dopuszcza się stosowania sztucznego łupka, przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej,
- zabrania się stosowania okładzin na elewacji z pcv,
- zabrania się ocieplania z zewnątrz budynków konstrukcji drewnianej, szachulcowej, przysłupowej, itp.,
- zabrania się prowadzenia przewodów wentylacyjno – spalinowych po elewacji budynku,
- zakazuje się stosowania dachów o mijających się połaciach na wysokości kalenicy oraz dachów o asymetrycznym nachyleniu połaci.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami bezwzględną ochroną należy objąć:

- zabytki architektury i budownictwa w postaci obiektów uznanych za szczególnie cenne wartości dziedzictwa kulturowego,
- zabytkowe założenia parkowe,
- zabytkowe założenia urbanistyczne i ruralistyczne,
- krajobraz kulturowy zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi,
- krajobraz kulturowy w formie ustanowionych stref ochrony konserwatorskiej
- stanowiska archeologiczne w obrębie rozpoznanych obszarów eksploracji archeologicznej.

Na terenie gminy wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „A” - ścisłej ochrony konserwatorskiej obszaru bardzo ważnego pod względem historycznym i kulturowym. Obejmuje obszary, na których elementy dawnego układu przestrzennego zachowały się w stanie nienaruszonym lub jedynie nieznacznie zniekształconym. W strefie tej zakłada się pierwszeństwo wymagań konserwatorskich nad wszelką prowadzoną współcześnie działalnością inwestycyjną, gospodarczą i usługową. Wszelkie zmiany i zamierzenia inwestycyjne na tym obszarze powinny być uzgadniane z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

strefa „B” – ochrony konserwatorskiej obejmującej obszary o zachowanych w dobrym stanie elementach dawnego układu zakresie rozplanowania i proporcji. Obowiązuje w tej strefie wymóg uzgadniania wszelkich działań z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Strefy te mogą być wyznaczone w drodze decyzji administracyjnych (zarządzeniem Wojewody) lub w drodze stosownych zapisów w planie miejscowym (w tym wypadku obszary te należy uznać za wymagające obowiązkowo opracowania planu ze względu na istniejące uwarunkowania).

Nowopowstające zespoły urbanistyczne należy harmonijnie komponować z otaczającym krajobrazem, a jeśli znajdować się będą w sąsiedztwie stref ochrony konserwatorskiej, nie powinny kolidować z historycznym układem zabudowy. Kształtowanie zabudowy i jej otoczenia dla poszczególnych stref ochrony konserwatorskiej, podlega następującym ustaleniom:

- należy zapewnić ochronę ciągów i osi widokowych poprzez odpowiednie kształtowanie zabudowy, kadrowanie widoków poprzez zabudowę, ukształtowanie linii i płaszczyzny zieleni oraz alei,
- należy dostosować skalę zabudowy do otoczenia, uwzględniając ukształtowanie wnętrza urbanistycznych i otwarc kierunkowych,
- należy dostosować nowoprojektowaną zabudowę do historycznych układów w zakresie sytuacji, bryły, skali, podziałów architektonicznych, materiałów budowlanych, a także nawiązaniem formami współczesnymi do lokalnej architektury; należy harmonijnie połączyć elementy zabudowy współczesnej z historyczną,
- dla zabudowy zagrodowej preferuje się zwarty układ, lokalizację wzdłuż dróg niższych klas z możliwością powiązań z polami,
- należy wprowadzić w nowopowstających zespołach urbanistycznych przestrzenie ogólnodostępne, zieleni urządzoną wysoką i niską oraz ścieżki dla pieszych,
- zabudowania zagrodowe należy projektować jako zagrody wielobudynkowe zgodnie z historyczną zasadą kształtowania tych obiektów,
- należy ograniczać obudowę ciągów komunikacyjnych, powodującą powstawanie barier ekologicznych oraz zakłócanie ciągów widokowych,
- należy unikać sytuowania obiektów budowlanych, które mogą zbyt agresywnie wpisywać się w otoczenie i harmonizować już istniejące tego typu objekty.

Wszelkie inwestycje i prace ziemne na obszarze strefy należy uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W rejonach stanowisk archeologicznej, w trakcie prowadzenia prac ziemnych należy zapewnić nadzór archeologiczny, a w razie konieczności, należy przeprowadzić archeologiczne badania ratownicze. Koszty takich prac archeologicznych i wykopaliskowych ponosi inwestor. Na tego typu prace należy uzyskać pozwolenie od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

5 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Zasady i kierunki rozwoju gminy dotyczące systemów komunikacji i infrastruktury powtórzono za „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirsk”, uchwalonym w dniu 31 maja 2000 r. przez Radę Gminy Mirsk, autorstwa arch. Janusza Korzenia z zespołem projektowym.

5.1 KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

5.1.1 Komunikacja drogowa

Na terenie gminy jest stosunkowo dobrze rozwinięta komunikacja drogowa. Znajdują się tutaj szlaki komunikacyjne o znaczeniu transgranicznym, regionalnym oraz lokalnym.

Do systemu komunikacji transgranicznej należy wytyczona w projekcie *Wojewódzkiego Biura Urbanistycznego we Wrocławiu* Droga Śródsudecka oraz drogi wojewódzkie nr 360 oraz nr 361, prowadzące do przejść granicznych z Republiką Czeską. Projektowany przebieg Drogi Śródsudeckiej obejmuje obszar południowy Polski i kieruje się w kierunku zachodnim ku przejściu granicznemu z Republiką Federalną Niemiec. W założeniach projektu trasa ma stać się głównym szlakiem komunikacyjnym o znaczeniu turystycznym w kierunkach wschód-zachód pogranicza polsko – czeskiego. Może ona wywrzeć duży wpływ na aktywizację turystyki na terenie gminy Mirsk.

Istniejące szlaki dróg wojewódzkich prowadzące do przejść granicznych również stanowią ważny element wspierający aktywizację gminy. Umożliwiają one połączenia w kierunkach północ – południe. Są to: droga nr 360 Gryfów Śląski – Świecie (przejście graniczne z Republiką Czeską) oraz droga nr 361 Radoniów – Mirsk – Czarniawa (przejście graniczne z Republiką Czeską).

Dla usprawnienia i podniesienia płynności ruchu ponadlokalnego i lokalnego oraz poprawienia bezpieczeństwa, należy dążyć do modernizowania i rozbudowy istniejącego systemu komunikacji kołowej. Ważnym elementem jest osiągnięcie odpowiednich parametrów technicznych dróg.

Ustala się co następuje:

- dla dróg wojewódzkich – w *Wieloletnim Programie Inwestycyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2004 – 2008* nie przewiduje się modernizacji na terenie gminy Mirsk,

- **dla dróg powiatowych** – modernizacja do pełnych parametrów klasy Z1/2 i L1/2, rezerwacja pasa terenu o szerokości 20m dla dróg zbiorczych oraz 15m dla dróg lokalnych,
- **dla Drogi Śródsudeckiej** – wyposażenie drogi w parkingi przy punktach widokowych oraz elementy obsługi ruchu turystycznego.

5.1.2 Komunikacja kolejowa

Postuluje się o modernizację istniejącej linii kolejowej nr 274 relacji Jelenia Góra – Lubań Śląski – Mikułów – Zgorzelec – Görlitz. Linia ma duże znaczenie z punktu widzenia gospodarczego.

Zgodnie z założeniami przyjętymi w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mirsk, maj 2000*, proponuje się:

- wzdłuż dawnych torów kolejowych Mirsk – Pobiedna wyznaczyć ścieżkę rowerową,
 - istniejącą linię kolejową Mirsk – Świeradów udostępnić dla celów kolejki szynowej.
- Nie przewiduje się rozbudowy sieci kolejowej na terenie gminy, jednakże zachowuje się jej przebieg i infrastrukturę z możliwościami wykorzystania na inne cele niż kolejowe. Wykorzystanie infrastruktury kolejowej może stanowić wsparcie, między innymi, dla rozwoju turystyki na obszarze gminy, gdyż zwiększa dostępność atrakcji turystycznych.

5.1.3 Komunikacja rowerowa

Postuluje się o utrzymanie przebiegu istniejących tras oraz stworzenie sieci nowych tras rowerowych z wykorzystaniem wysokich walorów krajobrazowych gminy. Postuluje się o stworzenie miejsc postojowych przy punktach widokowych oraz punktów obsługi turystyki rowerowej.

Proponuje się również o łączenie systemu szlaków turystyki pieszej ze szlakami turystyki rowerowej oraz uzupełnienie sieci drogowej komunikacji lokalnej ścieżkami rowerowymi. Sugeruje się również możliwość wykorzystania szlaków linii kolejowych o ruchu zawieszonym (wskazanych w pkt 5.1.2) i zaadaptowanie ich pod komunikację rowerową.

Według koncepcji *Program rozwoju turystyki rowerowej w Woj. Jeleniogórskim, Jelenia Góra 1994*, proponuje się rozwój tras rowerowych o znaczeniu międzynarodowym oraz lokalnym. Sugeruje się nawiązanie do szlaków wytyczonych w powyższej koncepcji, które zlokalizowane są na obszarze gminy:

nr 1 – droga izersko – karkonoska, nr 2 – droga Zgorzelec – Świeradów Zdrój – Rębiszów, nr 3 – droga Przewóz – Leśna – Świeradów Zdrój.

Przebiegi szlaków międzynarodowych są ujęte również w opracowywaniu Wojewódzkiego Biura Urbanistycznego we Wrocławiu *Studium systemu turystyki i rekreacji rowerowej woj. dolnośląskiego*, Wrocław 2005 r.

Komunikacja rowerowa zintegrowana z systemem komunikacji pieszej oraz kołowej wpłynie znacznie na zwiększenie dostępności terenów turystycznych oraz na urozmaicenie oferty turystycznej gminy.

5.2 KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Ustalenia studium nie określają szczegółowych rozwiązań technicznych systemów inżynierskich i szczegółowego przebiegu sieci infrastruktury. Wszelkie planowane projekty i wdrażane programy wymagają specjalistycznych opracowań, dla których ustalenia studium należy traktować jako warunki wyjściowe.

5.2.1 Zaopatrzenie w wodę

Rozwój systemów zaopatrzenia w wodę na terenie gminy uwarunkowane jest głównie poprzez istniejące zasoby wód, które mogą być wykorzystane do zasilania zbiorczych układów wodociagowych.

Stan istniejący sieci wodociagowej jest zły. Gmina w zakresie poprawy infrastruktury przyjęła dnia 28 stycznia 2005 roku „Program Rozwoju Lokalnego Gminy Mirsk”, w którym określono planowane kierunki rozwoju gospodarki wodnej. W programie wydzielono w gminie trzy strefy poszukiwań wód głębinowych. Jest to etap wstępny przed podłączeniem ujęć do sieci przesyłowej. W strefie I, obejmującej miasto Mirsk i sołectwa: Krobica, Mroczkowice, Orłowice, Kamień, Brzezinec i Karłowiec, oddano do użytku dwie studnie wiercone. Wykonane ujęcia mają zostać włączone do sieci przesyłowej w stronę Mirska. Do Kamienia, Mroczkowic, Brzezińca i Karłowca mają zostać poprowadzone rurociągi rozdzielcze.

W strefie II, obejmującej sołectwo Giebułtów, mają być prowadzone prace poszukiwawcze ujęcia wód podziemnych w części sołectwa położonej najwyżej za drogą Giebułtów- Świecie. Znalezienie ujęcia umożliwiłoby grawitacyjny jej przesył na obszar całego sołectwa.

Strefa III obejmuje obszar Rębiszowa i sołectw: Gajówka, Grudza, Kłopotnica, Proszowa, Kwieciszowice, Mładz, Gierczyn, Przecznicza, Kotlina. Projekt prac

geologicznych zakłada trzy rejony wierceń. W zależności od ich wyników wybudowana zostanie sieć przesyłowa i przepompownie w poszczególnych częściach sołectw. Dopuszcza się lokalizację ujęć wody oraz innych urządzeń służących zaopatrzeniu w wodę na terenie całej gminy. Wydzielenie działek pod zaopatrzenie w wodę powinno się odbyć na etapie planu miejscowego.

5.2.2 Oczyszczanie ścieków

W zakresie realizacji zadań dotyczących gospodarki ściekowej gmina przyjęła dnia 28 stycznia 2005 roku „Program Rozwoju Lokalnego Gminy Mirsk”, gdzie wskazuje się zadania inwestycyjne z tego zakresu. Program zakłada budowę kanalizacji sanitarnej, grawitacyjnej i tłocznej o łącznej długości 46,6 km, łącząc poszczególne obszary: Mirsk-centrum, Mirsk-Skarbków, Mirsk-rejon Mleczarni, Mirsk-Skarbków 2, sołectwo Mroczkowice, sołectwo Kamień, sołectwo Krobica i sołectwo Orłowice. Ponadto powstaną cztery przepompownie ścieków i 20 lokalnych punktów tłocznych.

W kolejnym etapie system kanalizacji obejmie Giebułtów z Brzezińcem i Karłowcem, a także Rębiszów, Gajówkę, Grudzę, Kłopotnicę, Proszową, Kwieciszowice, Mładz, Gierczyn, Przecznicę i Kotlinę.

W rezultacie koncepcja kanalizacji 13 sołectw gminy Mirsk zakłada funkcjonowanie systemu opartego na grawitacyjnym i wymuszonym (przez przepompownie i sieć tłoczną) przepływie ścieków z całej gminy do oczyszczalni ścieków przy ul. Osiedle Słoneczne w Mirsku.

Poprzez budowę trzeciego zbiornika SBR przewiduje się również usprawnienie działania istniejącej oczyszczalni mechaniczno-biologicznej w Mirsku, oddanej do użytku 30.06.2000 r. Przepustowość ścieków oczyszczonych ma zostać zwiększona docelowo do 1550 m³.

5.2.3 Zaopatrzenie w energię elektryczną

Na obszarze gminy Zakład Energetyczny Jelenia Góra S.A. projektuje odgałęzienie od linii wysokiego napięcia 110kV relacji Cieplice – Mikułowa do stacji GPZ w Orłowicach.

Ponadto przekształcenia terenów rolniczych na funkcje mieszkaniowe, przemysłowe, składowe czy usługowe wymagać mogą budowy nowych stacji transformatorowych oraz linii SN i NN. Wydzielenie działek pod stacje transformatorowe powinno nastąpić na etapie realizacji planów miejscowych.

5.2.4 Zaopatrzenie w gaz

Na obszarze gminy zlokalizowana jest sieć podwyższonego średniego ciśnienia o średnicy nominalnej DN 250 relacji Mirsk – Krzewie Wielkie oraz stacja redukcyjno-pomiarowa.

Gazociągi oraz stacja redukcyjno-pomiarowa przebiegające przez obszar gminy wymagają zachowania stref ochronnych, których parametry określone są odpowiednimi przepisami.

Przy projektowaniu obiektów budowlanych w pobliżu sieci gazowniczej należy zachować następujące uwarunkowania:

- sieć gazowa podwyższonego średniego ciśnienia zlokalizowana na obszarze gminy wymaga zachowania stref ochronnych, których wielkość określona jest zgodnie z odpowiednimi przepisami,
- strefa ochronna sieci podwyższonego średniego ciśnienia stanowi obszar, w którym operator gazociągów jest uprawniony do zapobiegania działalności, która może mieć negatywny wpływ na trwałość i prawidłową eksploatację gazociągów,
- ustala się obowiązek uzgodnienia z operatorem sieci, lokalizacji obiektów wzdłuż strefy ochronnej, przed wydaniem pozwolenia na budowę,
- dla strefy ochronnej gazociągów ustala się następujące zasady zagospodarowania:
 - zakaz lokalizacji wszelkiej zabudowy,
 - obowiązek zapewnienia swobodnego dojazdu do sieci infrastruktury technicznej oraz swobodnego przemieszczania się wzdłuż gazociągu,
 - dopuszcza się lokalizację sieci podziemnego uzbrojenia technicznego po uzgodnieniu i na warunkach określonych przez zarządcę gazociągów,
 - zakaz sadzenia drzew i krzewów w pasie 4m (po 2m od osi gazociągu); zagospodarowanie zielenią niską,
 - zakaz prowadzenia działalności mogącej zagrazić trwałości gazociągów podczas eksploatacji.

5.2.5 Ciepłownictwo

Ze względu na brak na terenie gminy szerokiego dostępu do nośników energii, uznanych za ekologiczne, głównymi źródłami energii cieplnej w gminie pozostaną indywidualne kotłownie. Założeniem kierunkowym dla gminy Mirsk jest

wykorzystywanie gazu przewodowego do celów grzewczych. Przyjmuje się, że warunkiem poprawy środowiska przyrodniczego jest zastosowanie alternatywnych źródeł energii cieplnej, między innymi, poprzez zastosowanie specjalistycznych i ekologicznych kotłowni zasilanych paliwami, będącymi produktami odpadowymi, takich, jak trociny, wierzba energetyczna, słoma.

5.2.6 Telekomunikacja

W zakresie telekomunikacji w gminie Mirsk przeprowadzono prace remontowe oraz rozbudowę sieci zgodnie z założeniami „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirsk”, uchwalonego w dniu 31 maja 2000 r. przez Radę Gminy Mirsk. Sieć istniejąca jest w stanie dobrym, lecz wymaga jeszcze uzupełnień o kolejne tereny zabudowane.

Ponadto rozwój sieci telekomunikacyjnej jest uzależniony od rozbudowy planowanych obszarów mieszkaniowych, usługowych i form aktywności gospodarczej. Na terenach istniejącej zabudowy sieć będzie uzupełniana w miarę potrzeb.

W zakresie telefonii komórkowej dopuszcza się lokalizowanie stacji bazowych w odległości co najmniej 500 metrów od zabudowy mieszkaniowej.

5.2.7 Gospodarka odpadami

Na obszarze gminy nie przewiduje się zmiany polityki w zakresie gospodarki odpadami. Przewiduje się powiększenie istniejącego składowiska odpadów komunalnych, zlokalizowanego w granicach administracyjnych miasta Mirsk. Składowisko to po rozbudowie zaspokoiliby w pełni potrzeby gminy w zakresie składowania odpadów.

6 OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

W gminie Mirsk inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, przewidziane do realizacji, to przede wszystkim:

w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego

- wszelkie działania na terenach objętych ochroną powinny przebiegać zgodnie z wymogami ochrony środowiska,
- ochrona zagrożonych gatunków zwierząt i roślin, w tym pomników przyrody.

- w studium określono problematykę zagrożenia powodziowego poprzez budowę zbiorników retencyjnych z określeniem strefy zasięgu wód powodziowych ,
- studium określa granice dopuszczalnych stref wydobywania surowców naturalnych,
- nowoprojektowane powierzchnie eksploatacji surowców, na których zezwala się na lokalizację inwestycji związanych z przemysłem wydobywczym i gałęziami z nim związanymi, powinny posiadać opracowania i zatwierdzenia geologicznej dokumentacji złoża, określającej między innymi jego wielkość i zasięg oraz uzyskania koncesji na eksploatację,
- realizacja proponowanego w studium systemu małej retencji wodnej,
- uzupełnienie i modernizacja wałów wzdłuż odcinków rzek przebiegających przez tereny zabudowane lub przewidziane do zainwestowania,

w zakresie ochrony środowiska kulturowego

- ochrona i rewaloryzacja obiektów i obszarów o wysokich walorach historycznych,
- utrzymanie i modernizacja obiektów, których właścicielem jest gmina, w tym szkoły, obiektów administracji, budynków komunalnych,

w zakresie komunikacji

- budowa nowych i modernizacja istniejących dróg gminnych,
- wyznaczenie sieci komunikacji rowerowej,
- wyznaczenie nowych szlaków wodnych, turystyczne szlaki kajakowe.

w zakresie infrastruktury

- budowa i modernizacja systemów infrastruktury technicznej, w tym w szczególności kanalizacji i oczyszczalni ścieków,
- etapowa realizacja założeń Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Mirsk na lata 2004-2006 w zakresie budowy kanalizacji, w tym:
 - budowa kanalizacji sanitarnej, grawitacyjnej i tłocznej o łącznej długości 46,6 km, łączącej poszczególne obszary: Mirsk-centrum, Mirsk-Skarbków, Mirsk-rejon Mleczarni, Mirsk- Skarbków 2, sołectwo Mroczkowice, sołectwo Kamień, sołectwo Krobica i sołectwo Orłowice, w tym budowa czterech przepompowni ścieków i 20 lokalnych punktów tłocznych,
 - objęcie systemem kanalizacji Giebułtowa z Brzezińcem i Karłowcem, a także Rębiszowa, Gajówki, Grudzy, Kłopotnicy, Proszowej, Kwieciszowic, Mładza, Gierczyna, Przeczniczy i Kotliny.
 - usprawnienie działania istniejącej oczyszczalni mechaniczno-biologicznej w Mirsku.

- etapowa realizacja założeń Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Mirsk na lata 2004-2006 w zakresie wodociągownictwa gminy, w tym :
 - wykonanie ujęć głębinowych w wytypowanych strefach poszukiwań,
 - rozbudowa rurociągów rozdzielczych do Kamienia, Mroczkowic, Brzezińca i Karłowca,
 - realizacja grawitacyjnej sieci przesyłowej dla sołectwa Giebułtów,
 - budowa przepompowni i stacji hydroforowej w celu podłączenia do planowanej sieci Krobicy i Orłowic,
 - budowa sieci przesyłowej i przepompowni w Rębiszowie
- rozwój sieci telefonii komórkowej, dopuszcza się budowę stacji bazowych w odległości 500 metrów od zabudowy mieszkaniowej, za wyjątkiem miejsc, w których budowa została zakazana przepisami szczególnymi

7 OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW ZAWIERAJACYCH ZADANIA RZĄDOWE

W gminie Mirsk głównymi inwestycjami celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym są:

w zakresie infrastruktury

- istniejące linie (nr S 340 i nr D 211) wysokiego napięcia 110 kV relacji Cieplice-Mikułowa,
- projektowane przez Zakład Energetyczny Jelenia Góra S.A. odgałęzienie od linii 110 kV Mikułowa-Cieplice do projektowanej stacji GPZ w Orłowicach,
- w zakresie gospodarki odpadami, zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa, przewiduje się budowę całościowego systemu gospodarki odpadami, którego podstawą będzie, zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2001 roku o odpadach, opracowany „Plan gospodarki odpadami dla województwa dolnośląskiego”.

w zakresie komunikacji

- modernizacja ważnej z punktu widzenia gospodarczego linii kolejowej nr 274 relacji Jelenia-Góra – Lubań Śląski – Mikułowa – Zgorzelec – Görlitz,
- przez teren gminy Mirsk prowadzi trasa projektowanej Drogi Śródsudeckiej; w projekcie opracowywanego Studium należy uwzględnić potrzeby obsługi ruchu turystycznego zgodnie z zasadami i kierunkami zagospodarowania

przestrzennego, sformułowanymi w „Studium zagospodarowania przestrzennego pasma Drogi Śródsudeckiej”, przyjętym Uchwałą Nr 309/II/03 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 17.04.2003 r. Przedstawiona w w/w Studium Droga Śródsudecka posiada zmieniony przebieg w stosunku do jej trasy ustalonej w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Przebieg ten zostanie uwzględniony w następnej edycji Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego,

- uwzględnić turystyczne przejście graniczne Stóg Izerski-Smerk

8 OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Zgodnie z Ustawą Prawo geologiczne i górnicze obowiązkowe jest sporządzanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów górniczych. Na rysunku studium oznaczono te tereny jako **PG** wraz z terenami i obszarami górniczymi.

Obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmuje również miasto Mirsk.

Na terenie gminy Mirsk nie występują obszary wymagające scaleń i podziału nieruchomości oraz obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

9 OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Na obszarze gminy Mirsk planuje się sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla miasta Mirska oraz plany miejscowe dla kompleksów nowoprojektowanej zabudowy mieszkaniowej wraz ze zbiornikami retencyjno-rekreacyjnymi.

10 KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Najważniejsze kierunki przemian w rolnictwie to:

- stworzenie mechanizmów umożliwiających powstawanie dużych silnych gospodarstw indywidualnych,

- działania w kierunku podniesienia kwalifikacji i aktywności zawodowej ludności wiejskiej,
- działania w kierunku tworzenia miejsc pracy na wsi poza rolnictwem,
- propagowanie działalności agroturystycznej,
- wprowadzanie rolnictwa ekologicznego i innych niekonwencjonalnych kierunków produkcji rolniczej,
- zwiększenie lesistości gminy poprzez wprowadzanie systemów zadrzewień śródpolnych, wprowadzanie pasów zieleni wzdłuż cieków, zalesianie terenów łąk i pastwisk o bonitacji gleb nie nadającej się do produkcji rolnej oraz nieużytków i wyrobisk,
- obsługę rolnictwa w zakresie usług agrotechnicznych, handlu nawozami, środkami ochrony roślin, materiałem siewnym, magazynowania produktów rolnych i przetwórstwa rolnego zapewnią istniejące obiekty i bazy lub nowe, lokalizowane w granicach terenów zainwestowanych.

11 OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi występują wzdłuż większych cieków wodnych, głównie wzdłuż rzek Kwisy i Czarnego Potoku. Po oddaniu do użytku zbiornika retencyjnego „Mirsk” zagrożenie powodziowe terenów położonych wzdłuż rzeki znacznie się zmniejsza. Dodatkowo realizacja proponowanych nowych zbiorników małej retencji na terenie gminy wpłynie bardzo pozytywnie na uregulowanie stosunków wodnych.

Niebezpieczeństwo powodziowe powinno zostać również ograniczone poprzez budowę obwałowań tych cieków, wzdłuż odcinków przebiegających przez tereny zainwestowane. Na terenach zagrożonych powodzią należy ograniczyć zabudowę. Ewentualne zabudowania powinny mieć tzw. wysoki parter.

12 OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

1. Na terenie eksploatacji złoża bazaltu „Kłopotno” wyznaczono filar ochronny o szerokości 10 m od stopy formowalnej skarpy wałów do istniejącej napowietrznej linii energetycznej SN 20 kV (Uchwała Nr XII/93/03 Rady Miejskiej Gminy Mirsk z dnia 30 października 2003 r.)
2. Na terenie eksploatacji złoża „Góra Kamienista” wyznaczono filar ochronny o szerokości 10 m od stopy formowalnej skarpy zwałowiska do drogi

powiatowej Grudza – Nowa Kamienica (Uchwała Nr XII/94/03 Rady Miejskiej Gminy Mirsk z dnia 30 października 2003 r.)

13 OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Na terenie gminy nie występują obszary pomników zagłady.

14 OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

W gminie Mirsk niemal cała sieć osiedleńcza wymaga kompleksowej rewitalizacji i rehabilitacji ze szczególnym uwzględnieniem obiektów o znaczeniu historycznym wraz z otoczeniem. Są to między innymi zespoły pałacowo – parkowe, w których przez wiele lat istniały PGR-y. Te obszary wymagają podjęcia natychmiastowych prac rewaloryzacyjnych.

Do rehabilitacji i przekształceń proponuje się przeznaczyć:

- tereny starej zabudowy o wysokich walorach architektonicznych,
- tereny zabytkowych parków i cmentarzy,
- tereny i obiekty nieczynnych zakładów przemysłowych

Podniesienie walorów estetycznych i wizerunku terenów wiejskich gminy ma podstawowe znaczenie dla rozwoju agroturystyki i turystyki, jak i rozwoju szeroko pojętych usług.

15 GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy występują obszary zamknięte zarządzane przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., oznaczone na rysunku Studium symbolem **KK**, dla których obowiązują odrębne przepisy.

16 INNE OBSZARY PROBLEMOWE

Na terenie gminy nie występują.

CZĘŚĆ C

**UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ PLANU
STUDIUM**

Rozwiązania programowo-projektowe oparto o studia własne, klasyfikujące gminy na przyległe do dużych aglomeracji lub wchodzące w ich skład oraz gminy znacznie odległe od dużych miast¹⁷.

Drugim elementem kreującym rozwiązania projektowe było dążenie do osiągnięcia wielofunkcyjności terenów wiejskich w oparciu o badania literaturowe oraz badania własne Ewy Pustelnik i Romualda Pustelnika, przeprowadzone w Akademii Rolniczej we Wrocławiu i na Politechnice Wrocławskiej w latach 1994 -2004.

W przyjętych rozwiązaniach wzięto pod uwagę walory przestrzeni przyrodniczej oraz przestrzeni kulturowej, a także uwarunkowania sfery społecznej gminy Mirsk. Analiza szeroko pojętych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych pozwoliła na opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego, która opiera się na utworzeniu atrakcyjnych zespołów mieszkaniowych. Są one przeznaczone w większości dla mieszkańców gminy Mirsk .

Nowe atrakcyjne miejsca zamieszkania są zaprojektowane w otoczeniu zieleni wysokiej (leśnej) oraz przylegają do projektowanych zbiorników retencyjno – rekreacyjnych.

Koncepcja projektowa ponadto kładzie duży nacisk na rozwój działalności turystycznej na obszarze gminy. Proponuje w tym zakresie wyznaczenie terenów z przeznaczeniem pod zabudowę letniskowo-rekreacyjną, realizację zbiorników małej retencji, służących również celom rekreacyjnym, wytyczenie turystycznych szlaków kajakowych, uzupełnienie systemu tras rowerowych oraz szlaków turystycznej komunikacji pieszej. Przewiduje się również realizację ośrodków sportów zimowych w części południowej gminy, związanej z górami Izerskimi.

Projekt zakłada, że ważną funkcję w gminie będzie nadal pełnić rolnictwo, które wraz z zabudową zagrodową, nie będzie kolidowało z nowymi funkcjami mieszkaniowymi.

Ustalenia projektu studium zakładają widoczną aktywizację gospodarczą w oparciu o realne możliwości rozwoju, które tkwią w przestrzeni przyrodniczej, kulturowej oraz w sferze społecznej gminy Mirsk .

¹⁷ Por.: Romuald Pustelnik, Warsztaty projektowo-badawcze. Raport Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej 2004 r.